



**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΜΕΣΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΜΣ «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ»**

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Ειδικά γεγονότα και φεστιβάλ:

*Η περίπτωση ανάπτυξης ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων
και φεστιβάλ στην πόλη της Αθήνας.*

ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

A.M.: 4112M026

Ημ/νία κατάθεσης εργασίας: 27 Μαΐου 2014

Επιβλέπων Καθηγητής: Γεώργιος – Μιχαήλ Κλήμης

Τριμελής Επιτροπή: Γεώργιος – Μιχαήλ Κλήμης

Μάρθα Μιχαηλίδου

Νίκος Λεάνδρος

Ακαδημαϊκό Έτος 2013-14

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι.....	6
Ορισμοί και θεωρία	6
1.1 Ο Τουρισμός ως έννοια.....	6
1.2 Πολιτιστικός Τουρισμός, Events και Event Tourism.....	9
1.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ	13
1.3.1 Τα Ειδικά Γεγονότα ανάλογα με το μέγεθος	13
1.3.2 Τα ειδικά γεγονότα ανάλογα με τη σχέση τους με τον τόπο Διοργάνωσης..	14
1.3.3 Τα ειδικά γεγονότα ανάλογα με το περιεχόμενό τους	16
1.4 Φεστιβάλ και Φεστιβαλικός Τουρισμός	18
1.5 Αστικός Τουρισμός και Αστικά Event.....	20
1.6 Οι επιπτώσεις των ειδικών γεγονότων.....	24
1.6.1 Θετικές Επιπτώσεις	24
1.6.2 Αρνητικές επιπτώσεις.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.....	32
Εννοιολογικό πλαίσιο.....	32
2.1 Εισαγωγή	32
2.2 Γενικό Μοντέλο Αναπτυξιακής Διαδικασίας	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ	41
Μεθοδολογία.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV.....	46
Αποτελέσματα της έρευνας	46
4.1 Εισαγωγή	46
4.2 Χαρτογράφηση	49
4.3 Ρόλος του εκάστοτε φορέα	53
4.4 Συνεργασίες	58
4.5 Αξιολόγηση	63
4.6 Στόχοι του χαρτοφυλακίου.....	68
4.7 Κριτήρια επιλογής του περιεχομένου του χαρτοφυλακίου	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV.....	76
Συμπεράσματα και προτάσεις.....	76

5.1	Χαρτογράφηση	77
5.2	Ρόλος του εκάστοτε φορέα	80
5.3	Συνεργασίες	82
5.4	Αξιολόγηση	84
5.5	Στόχοι του χαρτοφυλακίου	88
5.6	Κριτήρια επιλογής του περιεχομένου του χαρτοφυλακίου	91
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	95
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	96
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	102
	Πίνακες, Σχήματα & Σχεδιαγράμματα	102
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	103
	Ερωτηματολόγιο	103

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Προτού αρχίσει η ανάγνωση της διπλωματικής μου εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν με τη βοήθειά τους στην ολοκλήρωσή της. Καταρχήν η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία δεν θα είχε λάβει την μορφή που έχει χωρίς την πολύτιμη καθοδήγηση και την άριστη συνεργασία που είχα με τον καθηγητή μου Γεώργιο – Μιχαήλ Κλήμη. Θα πρέπει επίσης να ευχαριστήσω το φίλο αλλά και συμφοιτητή μου στο τμήμα της Πολιτιστικής Διαχείρισης Ανδρέα Ζαχαριάδη, οι συμβουλές και οι υποδείξεις του οποίου με βοήθησαν να ξεπεράσω τις όποιες δυσκολίες εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια της συγγραφής της διπλωματικής μου εργασίας αλλά και της έρευνας που διεξήγαγα στα πλαίσια αυτής. Τέλος θα πρέπει να ευχαριστήσω θερμά τους εκπροσώπους των έξι φορέων που συμμετείχαν στην έρευνα πάνω στην οποία βασίστηκε η εν λόγω εργασία παρέχοντάς μου όλες τις απαραίτητες για την εργασία μου πληροφορίες. Η εργασία αυτή λοιπόν δεν θα ήταν δυνατό να ολοκληρωθεί χωρίς τη βοήθεια του διευθυντή της Διεύθυνσης Πολιτιστικών Δράσεων του Υπουργείου Πολιτισμού κύριο Νίκο Λένο, του προϊστάμενου του Τμήματος Σχεδιασμού – Ανάπτυξης του Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων (Ο.Π.Α.Ν.Δ.Α) κύριο Παναγιώτη Καραχάλιο, του συντονιστή του Ελληνικού παραρτήματος της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής και γενικό γραμματέα του Ευρωπαϊκού δικτύου της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής κύριο George Perrot, του εκπροσώπου της εταιρίας Postbloo κύριο Ιωάννη Παπαϊωάννου, του κύριου Δημήτρη Παπαϊωάννου από το φεστιβάλ Synch, καθώς και της υπεύθυνη επικοινωνίας του δικτύου Fringe κυρία Πωλίνα Σοφρώνη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία στην ουσία αποτελεί ένα επιχείρημα το οποίο αποτελείται από τρία ξεχωριστά σκέλη. Καταρχήν αποτελεί μια προσπάθεια καταγραφής ενός σημαντικού μέρους της υπάρχουσας θεωρίας σχετικά με τα ειδικά γεγονότα και τα φεστιβάλ καθώς και τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις τους. Κατά δεύτερον αποτελεί μια προσπάθεια καταγραφής των πρακτικών που ακολουθούνται αλλά και των μελλοντικών σχεδίων φορέων που δραστηριοποιούνται στον χώρο της διοργάνωσης ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ στην πόλη της Αθήνας. Η καταγραφή αυτή ήταν αποτέλεσμα της επαφής μου με έξι φορείς που δραστηριοποιούνται στην πόλη. Τέλος επιχειρήθηκε, αφού συνδυάστηκαν στοιχεία από τα δύο προηγούμενα σκέλη της εργασίας τα οποία αναφέρθηκαν να διαμορφωθεί μια όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη πρόταση όσον αφορά την επιτυχή δημιουργία, ανάπτυξη και λειτουργία ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ στην Αθήνα. Η συγκεκριμένη προσπάθεια βασίστηκε τόσο στα ευρήματα από την έρευνα που διεξήχθη για την κατάσταση που αυτή τη στιγμή επικρατεί στον χώρο των ειδικών γεγονότων στην Αθήνα όσο και σε ένα προτεινόμενο μοντέλο από δύο μελετητές του εν λόγω αντικειμένου το οποίο παρουσιάζεται αναλυτικά στην παρούσα εργασία και το οποίο στην ουσία αποτελεί την βασική επιρροή της διπλωματικής αυτής εργασίας.

Η επιλογή του θέματος της διπλωματικής μου εργασίας είναι αποτέλεσμα αφενός της αγάπης μου για τον πολιτισμό γενικότερα και τη διοργάνωση ειδικών γεγονότων ειδικότερα και αφετέρου της επιτακτικής κατά την άποψή μου ανάγκης συνειδητοποίησης των πολλαπλών ωφελειών που είναι δυνατόν να προκύψουν για μια πόλη και τους κατοίκους της μέσα από την επιτυχημένη διοργάνωση ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ. Η ανάγκη για την αναγνώριση των δυνατοτήτων και των ευκαιριών που δύναται να προκύψουν από τις προαναφερθείσες διοργανώσεις είναι ακόμα πιο έντονη αν αναλογιστεί κανείς αφενός την μη ύπαρξη συντονισμένης προσπάθειας και στρατηγικής τόσο από την πλευρά του κράτους όσο και από αυτή των ιδιωτών και αφετέρου την ιδιαίτερη συγκυρία, οικονομική και κοινωνική, στην οποία έχει βρεθεί η χώρα μας και επομένως και η πόλη της Αθήνας.

Η εργασία διαρθρώνεται σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί όσο το δυνατόν εκτενέστερα η υπάρχουσα θεωρία για τα ειδικά γεγονότα και τα φεστιβάλ, τον πολιτιστικό τουρισμό αλλά και τον τουρισμό που τα ειδικά γεγονότα είναι δυνατόν να προκαλέσουν ενώ θα γίνει προσπάθεια να παρουσιαστούν τόσο οι θετικές όσο και αρνητικές επιπτώσεις που ενδέχεται να προκύψουν για μια κοινωνία ως αποτέλεσμα των γεγονότων αυτών αλλά και του τουριστικού κύματος που ενδέχεται να δημιουργήσουν.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί το εννοιολογικό πλαίσιο πάνω στο οποίο η διπλωματική μου εργασία στηρίχθηκε πρώτον για τη διεξαγωγή της έρευνάς που έγινε στα πλαίσιά της και δεύτερον για την εξαγωγή των συμπερασμάτων που οδήγησαν στην πρόταση μου για τον τρόπο δημιουργίας ενός επιτυχημένου χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ στην πόλη της Αθήνας.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα αναλυθεί η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε τόσο για την διεξαγωγή της έρευνάς μου όσο και για τα βήματα τα οποία ακολούθησα ώστε να οδηγηθώ στις προτάσεις που έκανα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας μου, των ημιδομημένων δηλαδή συνεντεύξεων που έλαβαν χώρα με φορείς που ασχολούνται με την διοργάνωση των γεγονότων τα οποία πραγματεύεται η εν λόγω εργασία.

Τέλος το πέμπτο κεφάλαιο αποτελεί καταρχήν μια προσπάθεια εξαγωγής χρήσιμων συμπερασμάτων βασισμένα στα ευρήματα της έρευνας που διεξήχθη και κατά δεύτερον μια προσπάθεια παρουσίασης μιας όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένης πρότασης για τη δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ στη Αθήνα. Στη συγκεκριμένη πρόταση έγινε προσπάθεια να συνδυαστούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα στοιχεία της θεωρίας του πρώτου κεφαλαίου, τα στοιχεία του εννοιολογικού πλαισίου του δεύτερου κεφαλαίου αλλά και τα ευρήματα της έρευνας που διεξήχθη έτσι όπως αυτά παρουσιάζονται στο τέταρτο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Ορισμοί και θεωρία

Στην συγκεκριμένη ενότητα επιχειρείται η όσο το δυνατό λεπτομερέστερη διευκρίνιση των ορισμών και των εννοιών που σχετίζονται με τα ειδικά γεγονότα και τα φεστιβάλ καθώς και η εκτενής παρουσίαση της υπάρχουσας θεωρίας αναφορικά με τις εν λόγω διοργανώσεις και τις πιθανές επιπτώσεις τους.

1.1 Ο Τουρισμός ως έννοια

Οι όροι «τουρισμός» και «τουρίστας» χρησιμοποιήθηκαν επισήμως για πρώτη φορά το 1937 από την Κοινωνία των Εθνών με σκοπό να οριστεί *το σύνολο των ατόμων που ταξιδεύουν στο εξωτερικό για διάστημα μεγαλύτερο των 24 ωρών* (Κατσούλα Ουρ., 2007:13). Το 1968, και αφού είχε προηγηθεί ο ορισμός των Hunziker & Krapf (1942), σύμφωνα με τον οποίον *τουρισμός είναι το σύνολο των σχέσεων και των φαινομένων που απορρέουν από το ταξίδι και την παραμονή προσώπων σε έναν τόπο όπου δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι, εφόσον αυτοί δεν πάρουν άδεια παραμονής εκεί και δεν λαμβάνουν μέρος σε καμία εργασία – εκδήλωση στην περιοχή* (Hunziker & Krapf, 1942), η ολομέλεια του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (WTO) ενέκρινε την οριοθέτηση της έννοιας του τουρίστα που είχε προταθεί 5 χρόνια νωρίτερα από το Παγκόσμιο Σωματείο των Επίσημων Ταξιδιωτικών Οργανισμών (International Union of Official Travel Organisations IUOTO) και σύμφωνα με την οποία διεθνείς τουρίστες είναι «οι προσωρινοί επισκέπτες που μένουν τουλάχιστον 24 ώρες στη χώρα που επισκέπτονται και των οποίων ο σκοπός του ταξιδιού μπορεί να υπαχθεί κάτω από τις ακόλουθες κατηγορίες: α) διακοπές (αναψυχή, αργίες, υγεία, εκπαίδευση, θρησκεία και αθλητισμός) και β) εργασία και οικογένεια (επιχειρηματικές ομαδικές αποστολές, ποικίλες συναντήσεις)» (IUOTO, 1963:14). Τον εν λόγω ορισμό θα μπορούσαμε

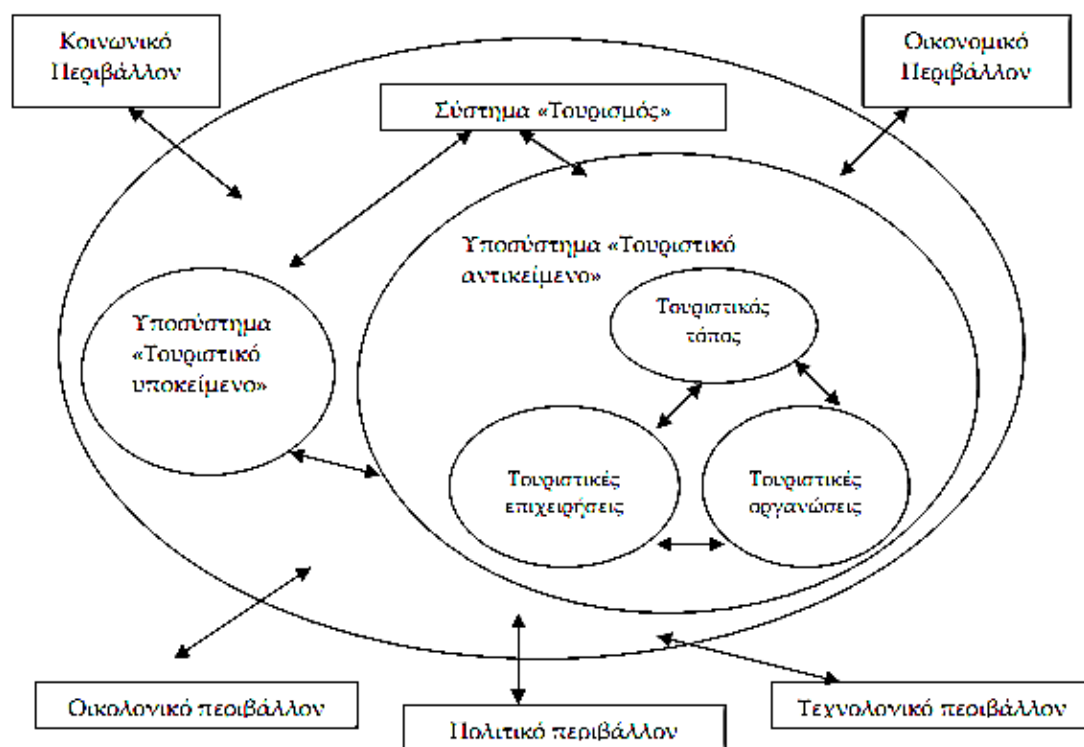
κάλλιστα με τα σημερινά δεδομένα να τον χρησιμοποιήσουμε και για τους εγχώριους τουρίστες (Βρεττάκου Π., 2008:14)

Οι προαναφερθέντες όμως ορισμοί δεν τονίζουν σε καμία περίπτωση ούτε το γεγονός από τη μια πως ο τουρισμός επηρεάζει και επηρεάζεται από περιβάλλοντα συστήματα, ούτε δίνουν από την άλλη έμφαση στις οικονομικές διαστάσεις του τουρισμού.

Δεδομένης όμως της προσπάθειας της συγκεκριμένης εργασίας αφενός να εντοπίσει τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές επιπτώσεις των ειδικών γεγονότων έτσι όπως αυτά θα αναλυθούν στη συνέχεια αλλά και του φεστιβαλικού τουρισμού και του τουρισμού που προκαλείται γενικότερα από τη διοργάνωση ειδικών γεγονότων στην χώρα υποδοχής, τόσο θετικές όσο και αρνητικές, και αφετέρου να προτείνει πρακτικές για την ανάπτυξη ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων τέτοιο ώστε να είναι δυνατόν αυτές να μπορούν είτε να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά (θετικές) είτε να αποφευχθούν (αρνητικές), θεωρώ πως ο συνδυασμός των ορισμών του τουρισμού από τον Kaspar (Kaspar, 1975:1-16) και τον Γ. Ζαχαράτο δύναται να μας δώσει μια όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση του τουρισμού.

Ο Kaspar λοιπόν μας δίνει μια ολιστική προσέγγιση του τουριστικού φαινομένου η οποία συγκροτείται στο σχήμα που ακολουθεί:

Σχήμα 1: Η δομή του τουριστικού συστήματος κατά Kaspar



Όπως προκύπτει από το σχήμα 1, ο τουρισμός νοείται ως ένα σύστημα το οποίο αποτελείται από τα εξής υποσυστήματα: α) το τουριστικό υποκείμενο, δηλαδή τον τουρίστα και β) το τουριστικό αντικείμενο, δηλαδή την τουριστική επιχείρηση, τον τουριστικό τόπο και την τουριστική οργάνωση. Με την έννοια της τουριστικής οργάνωσης νοούνται οργανώσεις όπως π.χ. ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού ή η Εταιρία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών (EATA). Είναι εμφανές επίσης στο παραπάνω σχήμα πως το σύστημα του τουρισμού βρίσκεται σε διαρκή αλληλεπίδραση με το οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό, τεχνολογικό και οικολογικό περιβάλλον. Το σύστημα τουρισμός, έτσι όπως διαμορφώνεται μέσα από την αλληλεπίδραση με τα περιβάλλοντα του σχήματος 1., θα πρέπει να ιδωθεί όμως και από την οικονομική του διάσταση. Σύμφωνα με τον Ζαχαράτο λοιπόν ο τουρισμός αποτελεί μια ιδιαίτερα διαμορφούμενη ιδιωτική κατανάλωση, η οποία περιλαμβάνει τόσο τη συμμετοχή όλων σχεδόν των κλάδων της παραγωγικής διαδικασίας, όσο και των τομέων του κράτους και της κοινωνίας σε μια εθνική οικονομία υποδοχής (Βουμβουλάκη Αικ., 2007:8). Η αναφερθείσα τουριστική ιδιωτική κατανάλωση αντιπροσωπεύει τις δαπάνες που προκαλεί η τουριστική ζήτηση και αφορούν στην

απόκτηση ενός αριθμού αγαθών και υπηρεσιών (Χατζηβγέρης, 2003:1) Τα αγαθά και οι υπηρεσίες είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν τις εξής δραστηριότητες: α) μετακίνηση β) ύπνος γ) διατροφή δ) διασκέδαση ε) αγορές (Ζαχαράτος Γ., 1986:47)

Για τους σκοπούς επομένως της συγκεκριμένης εργασίας θα πρέπει να προσεγγίσουμε το φαινόμενο του τουρισμού ως ένα σύστημα το οποίο βρίσκεται σε αμφίδρομη σχέση με τα περιβάλλοντα του σχήματος 1., και το οποίο επιδρά σε πολλούς παραγωγικούς κλάδους της οικονομίας της χώρας υποδοχής, έχοντας πολλαπλασιαστικές επιδράσεις για το σύνολο της οικονομίας της.

1.2 Πολιτιστικός Τουρισμός, Events και Event Tourism

Έχοντας ήδη προσπαθήσει να δώσουμε έναν ορισμό για το τουριστικό φαινόμενο, τέτοιον που θα μπορέσει να μας διευκολύνει να προσεγγίσουμε με όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένο τρόπο τα ζητήματα τα οποία θα πραγματευτούμε στη συνέχεια της εργασίας, είναι απαραίτητο να προσδιορίσουμε στη συνέχεια τις έννοιες του πολιτιστικού τουρισμού, των ειδικών γεγονότων (special events) αλλά και του τουρισμού που αυτά προκαλούν. Ο πολιτιστικός λοιπόν τουρισμός αποτελεί υποσύνολο του τουριστικού φαινομένου και θα μπορούσαμε γενικά να τον ορίσουμε ως τον τουρισμό που είναι άμεσα συνδεδεμένος με τον πολιτισμό και την πολιτιστική δραστηριότητα μίας χώρας ή μιας συγκεκριμένης περιοχής. Η περιοχή αυτή μπορεί να είναι τόσο ένα μεγάλο αστικό κέντρο ή κάποιο προάστιό του, όσο και μία επαρχιακή πόλη, ένα χωριό ή ένας οικισμός. Θέλοντας να δώσουμε έναν πιο ολοκληρωμένο ορισμό, ο οποίος θα συμπεριλαμβάνει και το τουριστικό υποκείμενο του συστήματος πολιτιστικός τουρισμός θα ήταν χρησιμότερο να ορίσουμε τον πολιτιστικό τουρισμό ως όλες τις μετακινήσεις των ανθρώπων σε πολιτιστικά αξιοθέατα όπως χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς, καλλιτεχνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων σε μέρη εκτός του τόπου διαμονής τους, με σκοπό τη συλλογή πληροφοριών και εμπειριών που να ικανοποιούν τις πολιτιστικές τους ανάγκες (Kay P., 2004:191-202). Ο πολιτιστικός τουρισμός δίνει τη δυνατότητα σε εκατομμύρια ανθρώπους να ατενίσουν ξένους πολιτισμούς, υποσχόμενός τους την ίδια στιγμή

ανέσεις αντίστοιχες ή ακόμα και καλύτερες από τις αντίστοιχες που τους προσφέρει ο τόπος διαμονής τους (Dicks B., 2003:41).

Με λίγα λόγια ο πολιτιστικός τουρισμός μετατρέπει τον πολιτισμό και την καλλιτεχνική δραστηριότητα του κάθε τόπου σε αντικείμενα τα οποία είναι δυνατόν να εκτεθούν και σε τόπους οι οποίοι είναι επισκέψιμοι (Dicks B., 2003:41)

Με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίσαμε τον πολιτιστικό τουρισμό ως υποσύνολο του τουριστικού φαινομένου, θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε τα ειδικά γεγονότα (special events), ο ορισμός και η ταξινόμηση των οποίων θα ακολουθήσει στη συνέχεια, και τον τουρισμό που αυτά με τη σειρά τους δημιουργούν ως υποσύνολο του πολιτιστικού τουρισμού (Getz D., 2008:403-428). Μιλώντας για ειδικά γεγονότα αναφερόμαστε σε πολιτιστικές γιορτές και εκδηλώσεις όπως φεστιβάλ, καρναβάλια, θρησκευτικά γεγονότα, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, επαγγελματικές, αθλητικές, επιστημονικές αλλά και ψυχαγωγικές δραστηριότητες (Getz D., 2008:403-428).

Προτού προχωρήσουμε στην κατηγοριοποίησή τους, η οποία θα μας βοηθήσει να προσεγγίσουμε και τις φεστιβαλικές διοργανώσεις θα πρέπει να εξετάσουμε τον όρο ειδικά γεγονότα ή σχεδιασμένα ειδικά γεγονότα (planned special events) όπως τα αναφέρει ο D.Getz (Getz D., 2008:403-428).

Ως event καταρχήν θα μπορούσαμε να περιγράψουμε, δίνοντας έναν πολύ ευρύ ορισμό, οτιδήποτε είναι αποτέλεσμα διοργάνωσης (Whitford M., 2004:1-24). Ο όρος ειδικά γεγονότα είναι τόσο ευρύς, αποτέλεσμα φυσικά του πόσο μεγάλος είναι ο αριθμός και η ποικιλία των εκδηλώσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, ώστε η διατύπωση ενός ορισμού ο οποίος θα κάλυπτε όλο το φάσμα των εκδηλώσεων να είναι πολύ δύσκολη. Θα μπορούσαμε γενικά να πούμε πως ο συγκεκριμένος όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει διάφορες εκδηλώσεις οι οποίες σχεδιάζονται είτε για να σηματοδοτήσουν ιδιαίτερες περιστάσεις είτε για να εξυπηρετήσουν συγκεκριμένους κοινωνικούς, πολιτιστικούς, πολιτικούς, οικονομικούς ή εταιρικούς σκοπούς (Allen J. et al., 1999:11)

Σύμφωνα με τον D. Getz πάλι τα ειδικά γεγονότα εάν ιδωθούν από τη πλευρά των διοργανωτών αποτελούν εκδηλώσεις, που πραγματοποιούνται άλλα μία μόνο φορά και άλλα σε τακτά ή σε μη τακτά χρονικά διαστήματα, ενώ εάν ειδωθούν από

την πλευρά του καταναλωτή αποτελούν ευκαιρία για μια εμπειρία εκτός των καθιερωμένων επιλογών ή της καθημερινής εμπειρίας (Getz D., 2010) Τα ειδικά γεγονότα, τα οποία αποτελούν προϊόν προγραμματισμού, εξού και ο χαρακτηρισμός *planned special events* ο οποίος αναφέρθηκε προηγουμένως χαρακτηρίζονται από τον συγκεκριμένο χώρο και χρόνο στον οποίο πραγματοποιούνται. Το κάθε ένα από αυτά είναι ξεχωριστό εξαιτίας της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στον τόπο διοργάνωσης, τους ανθρώπους και τον τρόπο διοργάνωσης –συμπεριλαμβανομένου του τρόπου σχεδίασης του event αλλά και του προγράμματός του (Getz D., 2008:403-428).

Στην προσέγγιση όμως αυτή του Getz θα ήταν σκόπιμο να κάνουμε δύο επισημάνσεις. Οι επισημάνσεις αφορούν από τη μια το ξεχωριστό χαρακτήρα των ειδικών γεγονότων και από την άλλη την αλληλεπίδρασή τους με τον τόπο διεξαγωγής τους. Οι επισημάνσεις αυτές γίνονται διότι κατά την άποψή μου είναι πολύ σημαντικό να γίνει κατανοητή η σημασία της αλληλεπίδρασης μεταξύ του τόπου διοργάνωσης, του τρόπου διοργάνωσης και των ανθρώπων (κατά κύριο λόγο της τοπικής κοινότητας).

Η πρώτη επισημάνση αφορά τη συστηματική χρησιμοποίηση των ειδικών γεγονότων ως εργαλεία *marketing* τόπου (*destination marketing*), προσέλκυσης τουριστών και επενδύσεων-εκτεταμένη αναφορά στα οποία θα γίνει σε επόμενη ενότητα- τόσο από κρατικούς οργανισμούς όσο και από επαγγελματίες από τον χώρο του *destination marketing*, η οποία έχει οδηγήσει αρκετούς θεωρητικούς του πολιτιστικού τουρισμού να εκφράσουν την ανησυχία τους για την υπερ-εμπορευματοποίηση των ειδικών γεγονότων. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με τον Gotham τα *ειδικά γεγονότα τα οποία στοχεύουν κατά κύριο λόγο στο κέρδος αποτελούν αποκλειστικά προϊόντα εμπορευματοποίησης, ομογενοποίησης αλλά και εκλογίκευσης του χρόνου και του τόπου* (Gotham K., 2005:225-246).

Οι Richards & Wilson (2007) αναφερόμενοι στο ίδιο φαινόμενο ισχυρίζονται πως η προσπάθεια δημιουργίας ελκυστικών ειδικών γεγονότων έχει ως αποτέλεσμα πολλές φορές τη σειριακή αναπαραγωγή (*serial reproduction*) επιτυχημένων διοργανώσεων. Τα πλεονεκτήματα της σειριακής αυτής αναπαραγωγής, είναι όχι μόνο το αποδεδειγμένο της επιτυχίας τους αλλά και η ευκολία με την οποία τα ειδικά γεγονότα αυτά μπορούν να επικοινωνηθούν. Γεγονός που όπως γίνεται κατανοητό τα καθιστά ασφαλέστερες επιλογές (Richards G. & Wilson J., 2007)

Μπορεί λοιπόν η σειριακή αναπαραγωγή των ειδικών γεγονότων να οδηγεί μέχρι ένα βαθμό στη τυποποίησή τους, γεγονός το οποίο πρέπει να ιδωθεί και υπό το πρίσμα της παγκοσμιοποίησης των πολιτιστικών γεγονότων στην προσπάθεια προσέλκυσης παγκόσμιου τουρισμού (Foley M., McPherson G., & Matheson C., 2006:1-16) παρόλα αυτά θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας πως η ιδιαιτερότητα ενός special event δεν εξαρτάται μόνο από το βαθμό τυποποίησής της μορφής και των δομών του, αλλά καθορίζεται σε ένα μεγάλο ποσοστό και από το κατά πόσο προσφέρει στους επισκέπτες του ευκαιρίες για ξεχωριστές εμπειρίες και δημιουργική έκφραση (Richards G., 2007). Όσον αφορά επίσης την παγκοσμιοποίηση η οποία αναφέρθηκε παραπάνω δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός πως είναι δυνατόν οι τοπικές κοινότητες στον τόπο των οποίων λαμβάνουν χώρα ειδικά γεγονότα να καταφέρουν να προκαλέσουν τις συμβατικές σχέσεις ισχύος ανάμεσα στο παγκόσμιο και το τοπικό μέσα από τη χρησιμοποίηση των διαδικασιών της τυποποίησης και της προσπάθειας προσέλκυσης παγκόσμιου τουρισμού για την έκφραση των δικών τους ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και άρα την εξυπηρέτηση των δικών τους σκοπών (Boissevain J., 1992:1-19)

Η δεύτερη επισήμανση αφορά τη δυνατότητα που υπάρχει πλέον όσον αφορά την αναμετάδοση ειδικών γεγονότων μέσω νέων, κυρίως δικτυακών μέσων (π.χ. YouTube). Πολύ συχνή είναι πλέον για παράδειγμα η ζωντανή μετάδοση μεγάλων μουσικών φεστιβάλ μέσω διαδικτυακών πλατφόρμων.

Παρά το γεγονός πως η δυνατότητα αυτή προσφέρει μεγαλύτερο ενδιαφέρον και μεγαλύτερη αξία τόσο στους καταναλωτές όσο και στην τουριστική βιομηχανία, τα συγκεκριμένα «ψηφιακά ειδικά γεγονότα» (virtual events) (Getz, 2008: 403-428) αποτελούν διαφορετικό είδος εμπειρίας και δεν θα πρέπει να συγχέονται με την εμπειρία η οποία είναι δυνατόν να βιωθεί από ένα άτομο κατά την επίσκεψή του σε ένα συγκεκριμένο μέρος για να παρευρεθεί σε ένα ή και περισσότερα ειδικά γεγονότα.

Έχοντας προσπαθήσει να προσεγγίσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα τον όρο ειδικό γεγονός, κρίνεται σκόπιμο να εξετάσουμε τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους αυτά θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν. Η κατηγοριοποίηση η οποία θα ακολουθήσει βασίζεται σε τρία κριτήρια: α) το μέγεθος των event (Allen J. et al 1999)

β) τη σχέσης τους με τον τόπο διοργάνωσης (O'Sullivan D. & Jackson J. M, 2010:325-342) γ) το περιεχόμενό τους (Getz D, 2008:403-428)

1.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

1.3.1 Τα Ειδικά Γεγονότα ανάλογα με το μέγεθος

A) Τοπικά γεγονότα (local or community events)

Τα συγκεκριμένα διοργανώνονται από τις τοπικές αρχές και απευθύνονται στην τοπική κοινωνία με σκοπό τη διασκέδαση, την βελτίωση της κοινωνικής συνοχής αλλά και ενίσχυση της αίσθησης του ανήκειν. Ως παράδειγμα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την γιορτή ενός τοπικού προϊόντος (π.χ. γιορτή σαρδέλας) σε μία μικρή επαρχιακή πόλη.

B) Σημαντικά γεγονότα (Major events)

Πρόκειται για γεγονότα, τα οποία λόγω του μεγέθους τους και του ενδιαφέροντος των ΜΜΕ, προσελκύουν μεγάλο αριθμό επισκεπτών και αποφέρουν σημαντικά οικονομικά οφέλη. Στη συγκεκριμένη κατηγορία θα μπορούσαμε να κατατάξουμε διάφορα μουσικά φεστιβάλ, τα Gran Prix, τα Open του τένις κτλ.

Γ) Εμβληματικά γεγονότα (Hallmark events)

Στη συγκεκριμένη κατηγορία περιλαμβάνονται γεγονότα που συνδέονται τόσο πολύ με μια πόλη ή περιοχή, με αποτέλεσμα να είναι πλέον άρρηκτα συνδεδεμένα με τον τόπο διεξαγωγής τους. Συνήθως τα εν λόγω γεγονότα έχουν πολύ μεγάλη φήμη και μεγάλη αναγνωρισιμότητα. Χαρακτηριστικά εμβληματικά γεγονότα είναι το φεστιβάλ του Εδιμβούργου, το καρναβάλι στο Ρίο ντε Τζανέιρο, το Oktoberfest στο Μόναχο κ.α.

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ πως πάντα υπάρχει πιθανότητα τοπικά γεγονότα με την πάροδο του χρόνου και μέσα από την επιτυχημένη πορεία τους και την απόκτηση σημαντικής φήμης να εξελιχθούν σε εμβληματικά γεγονότα (Janiskee R., 1996: 398–414)

Δ) Υπέρ-γεγονότα (Mega-events)

Τα εν λόγω γεγονότα λόγω του μεγέθους τους έχουν διεθνείς οικονομικές επιπτώσεις και απασχολούν τα διεθνή ΜΜΕ. Ο όρος «Mega» αναφέρεται στο μέγεθος των επισκεπτών που προσελκύουν, στο μέγεθος της αγοράς στην οποία στοχεύουν, στο ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης το οποίο λαμβάνουν, στην έκταση της τηλεοπτικής τους κάλυψης, στην ανάγκη δημιουργίας εγκαταστάσεων για την πραγματοποίησή τους καθώς επίσης και στον οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο που έχουν. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων γεγονότων είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες, τα Παγκόσμια Πρωταθλήματα και οι Παγκόσμιες Εμπορικές Εκθέσεις.

1.3.2 Τα ειδικά γεγονότα ανάλογα με τη σχέση τους με τον τόπο Διοργάνωσης

A) Place-specific

Στη συγκεκριμένη κατηγορία κατατάσσονται τα γεγονότα τα οποία είναι συνδεδεμένα με τον τόπο στον οποίο διοργανώνονται και ως εκ τούτου θα ήταν αδύνατο να λάβουν χώρα σε οποιοδήποτε άλλο τόπο. Το γεγονός αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στο ότι τα γεγονότα αυτά είναι συνδεδεμένα με τον τόπο διεξαγωγής τους (hallmark events) είτε διότι παρέχουν εμπειρίες οι οποίες είναι αδύνατον να αναπαραχθούν σε οποιοδήποτε άλλο μέρος. Ως παράδειγμα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε το Ελληνικό Φεστιβάλ και τη μοναδικότητά του λόγω της άμεσης σύνδεσής του με το Ηρώδειο και το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου. Όπως θα αναλύσουμε και παρακάτω η σύνδεση αυτή ανάμεσα σε έναν τόπο και ένα ή περισσότερα ειδικά γεγονότα αποτελεί από τα σημαντικά εργαλεία στα χέρια όχι μόνο των επαγγελματιών του destination marketing αλλά επίσης και των κρατικών ή δημοτικών αρχών στην προσπάθεια βελτίωσης της εικόνας μιας περιοχής με απώτερο

σκοπό αφενός την ανάπλαση παρηκμασμένων περιοχών και αφετέρου τη μετατροπή της σε πόλο έλξης τουριστών και επενδύσεων.

B) Place-nonspecific

Αναφερόμαστε σε όλα τα υπόλοιπα γεγονότα τα οποία βασίζονται αποκλειστικά στο περιεχόμενο τους και όχι στη σύνδεση που υπάρχει ανάμεσα στα ίδια και στον τόπο διεξαγωγής τους. Τα place-nonspecific event με τη σειρά τους μπορούν να διαχωριστούν σύμφωνα με τον Smith A. (Smith A., 2007:85-86) σε «κυλιόμενα» ειδικά γεγονότα (rolling events), τα οποία πραγματοποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα στην ίδια περιοχή και σε «περιπλανώμενα» ειδικά γεγονότα (peripatetic events) τα οποία διοργανώνονται σε διαφορετικές πόλεις κάθε φορά, συνήθως μετά από διαδικασία επιλογής ανάμεσα σε υποψήφιες διοργανώτριες όπως π.χ. οι Ολυμπιακοί Αγώνες, ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας ή και ο τελικός μιας μεγάλης αθλητικής διοργάνωσης.

1.3.3 Τα ειδικά γεγονότα ανάλογα με το περιεχόμενό τους

Η κατηγοριοποίηση αυτή σύμφωνα με τον Getz βασίζεται αφενός στη μορφή του ειδικού γεγονότος η οποία με τη σειρά της προσδιορίζεται από το περιεχόμενό και στους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει το ειδικό γεγονός να εξυπηρετήσει και αφετέρου από το πρόγραμμα του event. Με το σκεπτικό αυτό μπορούμε να διαχωρίσουμε τα ειδικά γεγονότα στις εξής κατηγορίες:

A) Πολιτιστικές εορτές

Στις συγκεκριμένη κατηγορία θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε τα φεστιβάλ, τα καρναβάλια, τους διάφορους εορτασμούς (π.χ. εθνικές επέτειοι) και τα θρησκευτικά γεγονότα.

B) Ειδικά γεγονότα με Πολιτικό ή Πολιτειακό χαρακτήρα

Στη κατηγορία συμπεριλαμβάνονται σύνοδοι κορυφής (π.χ. οι Σύνοδοι G8) βασιλικές περιστάσεις (π.χ. ο εορτασμός το χρυσού ιωβηλαίου για κάποιον μονάρχη) , γεγονότα με πολιτικό χαρακτήρα (π.χ. τα συνέδρια των κομμάτων) αλλά και επισκέψεις σπουδαίων προσώπων (VIP).

Γ) Γεγονότα σχετικά με τις Τέχνες και τη Διασκέδαση

Η εν λόγω κατηγορία απαρτίζεται από τις συναυλίες, τα κονσέρτα, τις εκθέσεις τέχνης και τα καλλιτεχνικά βραβεία (π.χ. βραβεία Grammy, Mtv Awards)

Δ) Γεγονότα με Επαγγελματικό ή Εμπορικό χαρακτήρα

Ειδικά γεγονότα με επαγγελματικό ή εμπορικό χαρακτήρα είναι τα συνέδρια με επαγγελματική ή εμπορική θεματολογία, οι εμπορικές εκθέσεις (π.χ. ΔΕΘ) και τα πανηγύρια.

Ε) Γεγονότα με Επιστημονικό ή Εκπαιδευτικό χαρακτήρα

Στη κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται τα επιστημονικά και εκπαιδευτικά συνέδρια καθώς και τα σεμινάρια.

ΣΤ) Αθλητικά γεγονότα

Τα οποία μπορεί να είναι είτε επαγγελματικού είτε ερασιτεχνικού χαρακτήρα και στα οποία οι εκάστοτε επισκέπτες είναι δυνατόν να έχουν άλλοτε το ρόλο του θεατή και άλλοτε του συμμετέχοντα.

Η) Γεγονότα Ψυχαγωγικού Χαρακτήρα

Τέτοια γεγονότα μπορεί να είναι διοργανώσεις αθλητικού περιεχομένου είτε παιχνίδια στα οποία οι επισκέπτες μπορούν να συμμετάσχουν με μοναδικό σκοπό τη διασκέδαση (π.χ. οι ετήσιες ταυρομαχίες στους δρόμους της Παμπλόνα στην Ισπανία)

Θ) Ιδιωτικά Γεγονότα

Στην τελευταία αυτή κατηγορία θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε τα ιδιωτικά πάρτι, τους γάμους και τους χορούς.

Ο τουρισμός που δημιουργείται ως αποτέλεσμα της διοργάνωσης ειδικών γεγονότων χαρακτηρίζεται ως special event tourism και σύμφωνα πάλι με τον Getz η εμπειρία της συμμετοχής σε ένα ειδικό γεγονός εκτός της χώρας διαμονής του, θα πρέπει να εξετάζεται και να γίνεται κατανοητή από κοινού με την εμπειρία του ταξιδιού στη χώρα που το event λαμβάνει χώρα. Η εμπειρία παρακολούθησης ενός special event στη περιοχή διαμονής ενός ατόμου είναι εξάλλου τελείως διαφορετική από το ταξίδι σε μια άλλη περιοχή για τον ίδιο σκοπό. Μέσω του event το ταξίδι μετατρέπεται σε αναπόσπαστο κομμάτι μιας απολαυστικής εμπειρίας (Getz D., 2008:414). Όσον αφορά τα κίνητρα των τουριστών, του τουριστικού υποκειμένου δηλαδή κατά τον Kaspar, όσον αφορά την παρακολούθηση κάποιου ειδικού γεγονότος σύμφωνα με τους Nicholson & Pearce μέχρι στιγμής δεν έχει αναπτυχθεί κάποια θεωρία που να τα επεξηγεί (Nicholson R. & Pearce D., 2001:449). Παρόλα αυτά θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε πως διαφορετικοί παράγοντες, ανάλογοι φυσικά και με το είδος των ειδικών γεγονότων ωθούν τον εκάστοτε επισκέπτη στο να παρευρεθεί σε αυτά (Mohr K. et al., 1993:89-97). Τέλος οι επισκέπτες των ειδικών γεγονότων θα πρέπει να διαχωριστούν σύμφωνα με τον Bywater στους «πολιτιστικά παρακινούμενους» (culturally motivated), των οποίων η επίσκεψη σε κάποιο special event αποτελεί συνειδητή απόφαση, και στους «πολιτιστικά ενδιαφερόμενους» (culturally interested), οι οποίοι είναι δυνατόν τυχαία να παρευρεθούν σε κάποιο γεγονός κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού τους (Richards G., 2001:37)

1.4 Φεστιβάλ και Φεστιβαλικός Τουρισμός

Έχοντας προσπαθήσει να προσεγγίσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα τα ειδικά γεγονότα, κατηγορία των οποίων αποτελούν τα φεστιβάλ, θα προσπαθήσουμε να ορίσουμε και τα τελευταία. Αρχικά σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του Getz που παρουσιάστηκε παραπάνω τα τελευταία κατατάσσονται στην κατηγορία των πολιτιστικών εορτών. Οι ορισμοί όμως που έχουν κατά καιρούς δοθεί για τα φεστιβάλ είναι αρκετοί και ποικίλουν μεταξύ τους. Παρουσιάζοντας μερικούς από αυτούς θα μπορούσαμε να αντιμετωπίσουμε τα φεστιβάλ ως μια κοινωνικά βιώσιμη συσκευή μέσω της οποίας οι άνθρωποι εκφράζουν την ταυτότητά τους, συνδέονται με τον τόπο τους και επικοινωνούν με τον έξω κόσμο Ekman (1999) και Geertz (1993)

Άλλοι μελετητές όπως οι Ravenscroft & Mateucci (2003) υποστηρίζουν πως θα μπορούσαμε να τα προσεγγίσουμε ως δραστηριότητες οι οποίες παρέχουν έναν αδειοδοτημένο και κοινωνικά επικυρωμένο δημόσιο τόπο κατάλληλο για την απελευθέρωση κοινωνικών εντάσεων οι οποίες διαφορετικά μπορεί να αποδεικνύονταν καταστροφικές. (Ravenscroft N. & Mateucci X. ,2003:1-15). Οι Allen et al προσεγγίζοντας τα φεστιβάλ από μια ιστορική σκοπιά υποστήριξαν ότι τα φεστιβάλ αποτελούν μια σημαντική έκφραση της ανθρώπινης δραστηριότητας, που συνεισφέρει στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή, όντας ένα φαινόμενο το οποίο προϋπάρχει της σύγχρονης βιομηχανίας εκδηλώσεων και συναντιέται σε όλες τις ιστορικές περιόδους και σε όλες τις κοινωνίες (Allen et al, 1999). Συνδυάζοντας τον ορισμό αυτό με την άποψη του Ekman σύμφωνα με τον οποίο τα φεστιβάλ αποτελούν πεδία μέσα στα οποία η κοινωνική γνώση παράγεται και αναπαράγεται, είναι μια αρένα δηλαδή όπου η ιστορία, η πολιτιστική κληρονομιά και οι κοινωνικές δομές που διαφοροποιούν το ένα μέρος από το άλλο αναθεωρούνται, αναμορφώνονται ή απορρίπτονται (Ekman, 1999:280-293) μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως τα φεστιβάλ αποτελούν εν τέλει ένα σημαντικό δείγμα του πολιτιστικού συγκείμενου της κάθε κοινωνίας, άρα και των ατόμων που την αποτελούν ή την αποτελούσαν (Geertz, 1993).

Τα φεστιβάλ διαφέρουν μεταξύ τους σε μορφή ανάλογα φυσικά με το περιεχόμενό τους (Καλλιτεχνικά Φεστιβάλ, Φεστιβάλ Κινηματογράφου,

Γαστρονομικά Φεστιβάλ, Φεστιβάλ Οίνου κ.α.), ενώ διαφοροποιούνται ανάλογα και με το μέγεθός τους. Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με την Σταματοπούλου τα φεστιβάλ ανάλογα με το μέγεθός τους διακρίνονται σε τοπικά και μεγάλα (Σταματοπούλου, 2011). Ακολουθώντας την κατηγοριοποίηση των ειδικών γεγονότων σύμφωνα με τους Allen et al είναι προφανές ότι ένα φεστιβάλ μπορεί να ποικίλει από ένα τοπικό γεγονός έχοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα ανάλογα με τη φήμη, την ιστορία του, την σύνδεση με τον τόπο διεξαγωγής του αλλά και την επιτυχία του, να εξελιχθεί σε ένα εμβληματικό γεγονός όπως αυτό παρουσιάστηκε παραπάνω.

Σύμφωνα με αρκετούς μελετητές, τα φεστιβάλ αποτελούν πλέον ένα παγκόσμιο τουριστικό φαινόμενο. Η έκρηξη αυτή στον αριθμό των φεστιβάλ που διοργανώνονται θα πρέπει να αναζητηθεί σε πολλούς παράγοντες. Από την πλευρά της προσφοράς θα μπορούσαμε να εστιάσουμε στο αυξημένο ενδιαφέρον που παρουσιάζεται πλέον για τον πολιτιστικό προγραμματισμό στα πλαίσια της προσπάθειας ανάπτυξης του τουρισμού, της αστικής αναγέννησης και της προσπάθειας επανατοποθέτησης των πόλεων στον παγκόσμιο χάρτη. Από την πλευρά της ζήτησης παράγοντες στους οποίους θα μπορούσαμε να αναφερθούμε είναι η έντονη πλέον ζήτηση από ορισμένα τμήματα της τουριστικής αγοράς, τα οποία πλέον αναζητούν δημιουργικές και αυθεντικές εμπειρίες, επιθυμούν τη σοβαρή εκμετάλλευση του ελεύθερού τους χρόνου, μη διστάζοντας να οδηγούνται σε τακτικές δειγματοληψίας ανάμεσα σε διαφορετικά lifestyle. (Prentice R. & Andersen V., 2003:7-30). Σύμφωνα με τον Smith η ζήτηση αυτή προέρχεται από μια νέα κατηγορία τουριστών, τους οποίους ονομάζει «new leisure tourists», κύρια χαρακτηριστικά των οποίων είναι ο λίγος χρόνος τον οποίο επιθυμούν να διαθέσουν για να ασχοληθούν με κάποια δραστηριότητα (little attention span), περιορισμένο ελεύθερο χρόνο και σημαντικό διαθέσιμο εισόδημα να ξοδέψουν. (Smith, 2005:220-227)

1.5 Αστικός Τουρισμός και Αστικά Event

Από τη στιγμή που η εν λόγω εργασία αποσκοπεί στο να προτείνει ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο θα μπορούσε να καταστεί δυνατή να η δημιουργία ενός βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης ενός δικτύου φεστιβάλ και ειδικών γεγονότων γενικότερα στην πόλη της Αθήνας, θα πρέπει αφενός να εξετάσουμε την λειτουργία των πολιτιστικών ειδικών γεγονότων και του πολιτισμού γενικότερα στα πλαίσια των πόλεων και αφετέρου τη διαχρονική εξέλιξη τους.

Στη προηγούμενη ενότητα αναφέρθηκε πως τα φεστιβάλ και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις αποτελούν στοιχείο το οποίο συναντιέται σε όλες τις ιστορικές περιόδους και σε όλες τις κοινωνίες. Ως πρώτο φεστιβάλ στα πλαίσια της λειτουργίας μιας πόλης θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε τα Διονύσια τα οποία έλαβαν χώρα για πρώτη φορά το 534 π.Χ. στην Αθήνα προς τιμήν του Θεού Διονύσου. Παρόλα αυτά οι πρόδρομοι των σημερινών αστικών φεστιβάλ μπορούν να εντοπιστούν πίσω στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου}. Χαρακτηριστικά μπορούμε να αναφέρουμε το Bayreuth Festival¹ και το Salzburger Festspiele². Την περίοδο αυτή παρουσιάζεται σύμφωνα με τον Bassett μία πολιτιστική ανάπτυξη άμεσα συνδεδεμένη με την ανάπτυξη των πόλεων και την άνοδο των αστικών ελίτ (Bassett, 1993: 1773– 1788).

-
1. Το Bayreuth Festival είναι ένα μουσικό φεστιβάλ το οποίο διοργανώνεται κάθε χρόνο στην περιοχή Bayreuth της Γερμανίας από το 1876. Αρχικά αποτέλεσε εκδήλωση κατά την οποία κατά κύριο λόγο παρουσιάζονταν οι καινούριες όπερες του Γερμανού συνθέτη Richard Wagner.
 2. Το Salzburger Festspiele είναι ένα φεστιβάλ το οποίο διεξάγεται στην Αυστριακή πόλη Salzburg από το 1920. Διοργανώνεται κάθε καλοκαίρι και διαρκεί πέντε εβδομάδες. Αποτελεί ένα από τα πιο διάσημα φεστιβάλ μουσικής και δράματος.

Στα αστικά φεστιβάλ της εξεταζόμενης περιόδου παρουσιάζονταν συνήθως κλασσικά έργα υψηλής ποιότητας από διαπρεπείς καλλιτέχνες απευθυνόμενα κατά κύριο λόγο στις αστικές ελίτ, οι οποίες μέσω της ενασχόλησης με την «υψηλή» τέχνη προσπαθούσαν να επιδείξουν την διαφορά τους και να θέσουν τα όρια ανάμεσα σε αυτές και τον υπόλοιπο πληθυσμό (Quinn B., 2005:927-943). Η μεγάλη άνθηση των αστικών φεστιβάλ όμως εντοπίζεται στα χρόνια μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Τη συγκεκριμένη περίοδο όπου στην Ευρώπη η προσπάθεια ανοικοδόμησης, επίτευξης πολιτικής σταθερότητας και εδραίωσης διεθνών δεσμών μέσω του εμπορίου αλλά και της αναγεννημένης τουριστικής βιομηχανίας έθετε τον τόνο για την οικονομική και κοινωνική πρόοδο, εμφανίζονται τα πρώτα μεγάλα και με εθνική σημασία αστικά φεστιβάλ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τα φεστιβάλ της Αβινιόν¹ (Γαλλία) και του Εδιμβούργου² (Σκωτία), τα οποία είχαν σημαντική συνεισφορά στην Ευρωπαϊκή πολιτιστική υποδομή. (Quinn B., 2005:927-943). Τα εθνικής σημασίας αστικά φεστιβάλ που εμφανίζονται και εδραιώνονται τη περίοδο αυτή εξακολουθούν να ασχολούνται με την «υψηλή» τέχνη, κατάσταση η οποία ανατρέπεται τις δεκαετίες του 60' και του 70'. Τις δεκαετίες αυτές εμφανίζονται διεθνή αστικά φοιτητικά φεστιβάλ όπως αυτό της Νανσύ³. Τα φεστιβάλ αυτά αποτελούσαν κομμάτι των ευρύτερων κινημάτων της εποχής όπως το αντιπολεμικό, το φεμινιστικό και το κίνημα υπέρ των δικαιωμάτων των ομοφυλόφιλων.

-
1. Το φεστιβάλ της Αβινιόν αποτελεί το παλαιότερο φεστιβάλ της Γαλλίας και ένα από τα διασημότερα φεστιβάλ τέχνης παγκοσμίως. Ιδρύθηκε το 1947 από τον Γάλλο ηθοποιό και σκηνοθέτη Jean Vilar.
 2. Το θεσμός με την ονομασία φεστιβάλ του Εδιμβούργου αποτελεί ένα σύνολο 28 καλλιτεχνικών φεστιβάλ τα οποία διεξάγονται στην πόλη της Σκωτίας κάθε καλοκαίρι. Ιδρύθηκε το 1947 και για τους περισσότερους επισκέπτες της πόλης αντιμετωπίζεται ως μια ενιαία εκδήλωση.
 3. Το φεστιβάλ της Νανσύ ιδρύθηκε το 1963 και διοργανωνόταν κάθε χρόνο μέχρι και το 1988. Αποτέλεσε ένα από τα πιο σημαντικά φεστιβάλ πειραματικού θεάτρου.

Με τον ίδιο τρόπο που τα κινήματα αυτά επιδίωκαν κοινωνικές αλλαγές, έτσι και τα νεοσύστατα αστικά φεστιβάλ που εμφανίζονται τη περίοδο αυτή έχουν ως σκοπό να αμφισβητήσουν τις διακρίσεις ανάμεσα στην «υψηλή» και τη «χαμηλή» τέχνη, είτε μέσω του πειραματισμού με νέες καλλιτεχνικές ιδέες (HOLND FSTVL, 2002), είτε μέσω της χρήσης νέων χώρων καλλιτεχνικής έκφρασης και νέων τρόπων επικοινωνίας με το κοινό (Biancini, 1993:4). Από τη δεκαετία του 80' και μετά παρατηρείται μια σημαντική στροφή στον τρόπο που τα αστικά φεστιβάλ και κατ'επέκταση ο αστικός τουρισμός αντιμετωπίζεται. Η μετατροπή των πόλεων από κέντρα παραγωγής σε κέντρα κατανάλωσης (Zukin, 1991), αποτέλεσμα κυρίως της διαδικασίας αποβιομηχάνισης και του συνεπαγόμενου παγκόσμιου οικονομικού μετασχηματισμού της περιόδου ανάμεσα στα τέλη της δεκαετίας του 70' και της δεκαετίας του 80' (Smith M., 2007:1) οδήγησε στην αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων και εν τέλει στην στροφή προς την οικονομία των υπηρεσιών. Μέσα στο πλαίσιο αυτό κάνουν την εμφάνισή τους δύο νέες έννοιες οι οποίες θα επηρεάσουν αδιαμφισβήτητα τον τρόπο με τον οποίο πλέον ο πολιτισμός, τα ειδικά γεγονότα και ο τουρισμός γενικότερα αντιμετωπίζονται στα πλαίσια της αστικής ανάπτυξης. Οι έννοιες αυτές δεν είναι άλλες από το μάρκετινγκ πόλης (city marketing / city branding) και από την ανάπλαση των πόλεων (urban regeneration).

Την ίδια στιγμή που οι προαναφερθείσες συνθήκες επικρατούν, παρατηρείται ένας έντονα αυξημένος ανταγωνισμός ανάμεσα στις πόλεις, αποτέλεσμα και της ενοποίησης που πλέον χαρακτηρίζει την παγκόσμια οικονομία η οποία έχει ως αποτέλεσμα όλο και περισσότερες πόλεις να προσπαθούν να εδραιωθούν στο παγκόσμιο χάρτη (Richards G. & Wilson J., 2004:1931-1951). Ο ανταγωνισμός αυτός επικεντρώνεται στην προσπάθεια δημιουργίας ενός δυναμικού περιβάλλοντος κατάλληλο για διαβίωση, εργασία και παιχνίδι (Hughes, 1999:119-135) με απώτερο σκοπό την προσέλκυση τουριστών, επενδυτών, υπεύθυνων χάραξης πολιτικής (policy-makers) αλλά και της νέας εργατικής τάξης του τομέα των υπηρεσιών.

Βασικό εργαλείο αποτελεί η προσπάθεια από την πλευρά των πόλεων δημιουργίας και κατάλληλης φυσικά προώθησης σε ένα ευρύτερο κοινό μιας ξεχωριστής ταυτότητας μέσω της παροχής ξεχωριστών, αυθεντικών και δύσκολο να αντιγραφούν εμπειριών (city branding). Η ταυτότητα της πόλης συμπεριλαμβάνει τις δομές, τις λειτουργίες, τις δραστηριότητες (πολιτιστικές και μη) αλλά και τα event που αυτή προσφέρει (Kavaratzis M., 2004:58-73). Τις τελευταίες δεκαετίες λοιπόν

χαρακτηριστική είναι η προσπάθεια, συχνά μέσω συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, της μετατροπής των πόλεων σε θεαματικά προϊόντα με σημαντικό συμβολικό κεφάλαιο (Bourdieu, 1984).

Κάτω από το ίδιο πρίσμα, δηλαδή του ανταγωνισμού ανάμεσα στις πόλεις και της προσπάθειας δημιουργίας ξεχωριστής ταυτότητας στις οποίες αναφερθήκαμε θα πρέπει να ιδωθούν και οι προσπάθειες για την ανάπλαση των πόλεων. Πόλεις οι οποίες βίωσαν ή βιώνουν οικονομική ή βιομηχανική ύφεση στρέφονται σε προσπάθειες αστικής ανάπλασης, όπου σύμφωνα με τον Biancini *αποτελούν μία σύνθετη έννοια η οποία περιλαμβάνει οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, συμβολικές και πολιτικές διαστάσεις* (Bianchini, 1993:211). Πρόκειται για μια διαδικασία σκοπός της οποίας είναι η αναζωογόνηση ολόκληρης της πόλης ή συγκεκριμένων περιοχών της οι οποίες παρουσιάζουν σημάδια παρακμής. Θα πρέπει να διευκρινιστεί στο σημείο αυτό πως για να είναι αποτελεσματικές οι συγκεκριμένες προσπάθειες θα πρέπει να μην συνδέονται, να μην αξιολογούνται και να μην στοχεύουν στην ανάπτυξη αποκλειστικά με οικονομικά κριτήρια αλλά να δίνουν έμφαση τόσο στις κοινωνικές όσο και στις πολιτιστικές επιπτώσεις των στρατηγικών αυτών.

Στα πλαίσια των πρακτικών του city branding και του urban regeneration σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο πολιτισμός και ως εκ τούτου τα πολιτιστικά ειδικά γεγονότα, καθώς είναι εμφανές πως η διοργάνωση φεστιβάλ και ειδικών γεγονότων ειδικότερα, η ύπαρξη πολιτιστικών αξιοθέατων και η έντονη πολιτιστική δραστηριότητα είναι δυνατόν να συμβάλουν καταρχήν στη βελτίωση της εικόνας άρα και της ταυτότητας μιας πόλης ενώ την ίδια στιγμή είναι δυνατόν να λειτουργήσουν και ως σημαντικά εργαλεία στα πλαίσια της αστικής ανάπλασης. Παρακμάζουσες περιοχές είναι πιθανό μέσω του καλλιτεχνικού παλμού αλλά και της ζωντανίας που θα αποκτήσουν να οδηγηθούν σε καλύτερα επίπεδα καθαριότητας, χαμηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας, σε άνοδο της τιμής των ακινήτων και κατ'επέκταση σε προσέλκυση νέων επιχειρήσεων, επενδυτών αλλά και τουριστών. Τα ειδικά γεγονότα άρα και τα φεστιβάλ αδιαμφισβήτητα μπορούν να προσθέσουν αξία στο συνολικό προϊόν το οποίο προσφέρει μια πόλη μετατρέποντάς την σε ελκυστικότερο τόπο όχι μόνο για να ζήσει κάποιος αλλά και για να ταξιδέψει και να εργαστεί. Τέλος θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η ραγδαία άνοδος που παρατηρείται στον αστικό τουρισμό τις τελευταίες δεκαετίες δεν οφείλεται μόνο στις επιδιώξεις και τις

προσπάθειες των τοπικών αρχών αλλά επίσης στην άνθηση των low-cost αεροπορικών εταιριών και των φτηνών πακέτων από «πόλη σε πόλη» που προσφέρουν, στην αυξημένη προσφορά τουριστικών πακέτων με πολιτιστικό περιεχόμενο αλλά και στην πρόσφατα αυξημένη τουριστική ζήτηση από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (Aiesha R. & Evans G., 2007).

1.6 Οι επιπτώσεις των ειδικών γεγονότων

1.6.1 Θετικές Επιπτώσεις

Στην συγκεκριμένη ενότητα θα προσπαθήσουμε να αναφέρουμε τις επιπτώσεις (θετικές και αρνητικές) που είναι δυνατόν να επιφέρουν τα special event και τα φεστιβάλ στις περιοχές που τα διοργανώνουν καθώς και στους κατοίκους τους. Οι επιπτώσεις όπως θα δούμε και στην συνέχεια δεν είναι μόνο οικονομικές αλλά επίσης κοινωνικές, πολιτιστικές αλλά και αναπτυξιακές.

Ξεκινώντας από τα οικονομικά οφέλη θα πρέπει αρχικά να διαχωρίσουμε τις πηγές από τις οποίες αυτά προκύπτουν. Σύμφωνα με τους Hodur M. & Leistriz L. (2008) τα οικονομικά οφέλη είναι δυνατόν να προκύψουν α) από την κατασκευή εγκαταστάσεων ή υποδομών που ενδέχεται να είναι απαραίτητες για τη διοργάνωση ενός special event β) από τις λειτουργίες των special event (διαφήμιση, μισθοδοσίες, αγορά εξοπλισμού και προμηθειών κ.α.) γ) από τα έξοδα των επισκεπτών και συμμετεχόντων σε αυτά. Πολύ σημαντική όμως παράμετρος είναι η προέλευση και η κατάληξη των συγκεκριμένων εξόδων. Η επίδραση ενός special event σε μια τοπική οικονομία είναι τόσο μεγαλύτερη όσο μεγαλύτερο είναι και το ποσοστό των προαναφερθέντων δαπανών οι οποίες προέρχονται από πηγές εκτός της περιοχής που διοργανώνεται το event και που καταλήγουν στην τοπική οικονομία (Hodur M. & Leistriz L., 2008:63-79). Τα special event και τα φεστιβάλ αποτελούν λοιπόν παράγοντες οι οποίοι μπορούν να οδηγήσουν σε αυξημένη οικονομική δραστηριότητα η οποία μπορεί λειτουργώντας πολλαπλασιαστικά να επιφέρει ακόμα περισσότερα οικονομικά οφέλη. Οι αρχικές άμεσες δηλαδή δαπάνες (π.χ. οι δαπάνες

των τουριστών) διεγείρουν την οικονομική δραστηριότητα, προκαλώντας μεγαλύτερους κύκλους εργασιών για τις τοπικές επιχειρήσεις, νέες θέσεις εργασίας (μόνιμες ή part-time) μέσω της αυξημένης ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες καθώς και αυξημένα κρατικά έσοδα μέσω της αύξησης των φορολογικών εσόδων. (Crompton L. & McKay S., 1994: 33-43).

Σύμφωνα επίσης με μελέτες (ενδεικτικά Dwyer L & Forsyth P. & Spurr R., 2005) οι διοργανώσεις στις οποίες αναφερόμαστε έχουν σημαντικές θετικές επιπτώσεις σε συγκεκριμένους κλάδους. Αναφερόμαστε στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, στον κλάδο της εστίασης, των οδικών και εναέριων μεταφορών αλλά και του λιανικού εμπορίου.

Στα οικονομικά οφέλη θα πρέπει να συνυπολογίσουμε αφενός το γεγονός της δωρεάν δημοσιότητας η οποία μπορεί να προκληθεί μέσω της επιτυχημένης διοργάνωσης special event και η οποία μπορεί να υπολογιστεί ως εξοικονόμηση διαφημιστικών δαπανών και αφετέρου το ενδεχόμενο αύξησης των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. Οι επενδύσεις αυτές μπορούν να αφορούν τόσο τουριστικές εγκαταστάσεις όσο και έργα σχετικά με την αστική ανάπτυξη (βελτίωση δρόμων, χώροι πρασίνου, βελτίωση του αστικού τοπίου κ.α.) (Dwyer L. et al, 2000: 175-191). Οι επενδύσεις αυτές προφανώς μπορούν να οδηγήσουν με τη σειρά τους σε περαιτέρω αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, αυξάνοντας με αυτόν τον τρόπο τα οφέλη στα οποία αναφερθήκαμε προηγουμένως.

Η διοργάνωση special event είναι επίσης πιθανό να συμβάλει σε αύξηση των θέσεων εργασίας (μόνιμων ή part-time). Η συμβολή τους αυτή είναι δυνατόν να γίνει με τρεις διαφορετικούς τρόπους: Πρώτον μέσω της πρόσληψης καλλιτεχνικού, υποστηρικτικού και τεχνικού προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών της ίδιας της διοργάνωσης και των υποδομών που ενδέχεται να χρειαστεί να γίνουν, δεύτερον μέσω της αυξημένης ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες η οποία είναι πιθανόν να οδηγήσει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον τουριστικό κλάδο, στον κλάδο της εστίασης ή ακόμη και σε καταστήματα λιανικής πώλησης, και τέλος μέσω της προσέλκυσης εταιριών στην περιοχή στην οποία διοργανώνονται special event εξαιτίας της «αύρας» που ενδέχεται να αποκτήσει μέσα από την πολιτιστική της δραστηριότητα (Mitchell C. & Wall G., 1989:31-40). Θα πρέπει να τονιστεί στο σημείο αυτό πως η επίδραση των special event στον τομέα της απασχόλησης

εξαρτάται από τη διάρκεια των θέσεων εργασίας, η οποία εξαρτάται από τη διάρκεια της διοργάνωσης, αλλά και από τον τρόπο με τον οποίο θα αντιμετωπιστεί η αυξημένη ζήτηση. Για παράδειγμα ένας καταστηματάρχης ενδέχεται να αντιμετωπίσει την αύξηση αυτή ζήτηση μέσω της αύξησης των ωραρίων των εργαζομένων του και όχι μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

Σημαντική είναι πιθανόν, και εφόσον ακολουθηθούν οι κατάλληλες πολιτικές, να είναι η συμβολή των special event σε βιώσιμες μορφές ανάπτυξης. Μορφές δηλαδή ανάπτυξης οι οποίες θέτοντας μακροπρόθεσμους στόχους όπως η δια βίου μάθηση, η αντιμετώπιση της φτώχειας, η δημιουργία συνεργασιών, η βελτίωση των υποδομών αλλά και η συμμετοχή της τοπικής κοινότητας (Forum for the future, 1998 & 2000), μπορούν σύμφωνα με τον Binns να συμβάλουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης αλλά και των δεξιοτήτων των ανθρώπων μέσα από τις αλλαγές στον τρόπο ζωής αλλά και την αύξηση των ευκαιριών για τους ίδιους (Binns T., 1995: 303–22).

Στους τρόπους με τους οποίους μπορούν οι συγκεκριμένες διοργανώσεις να συμβάλλουν στη διαδικασία που παρουσιάστηκε θα μπορούσαμε αρχικά να αναφέρουμε τη δυνατότητα παροχής εκπαίδευσης αλλά και αύξησης των ικανοτήτων ατόμων από την τοπική κοινότητα. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να καταστεί εφικτό μέσα από τη δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων όπως εργαστήρια και σεμινάρια αλλά και μέσω προγραμμάτων εθελοντικής συμμετοχής. Τα μεν είναι δυνατόν να σχετίζονται είτε με το αντικείμενο του φεστιβάλ είτε με τη διοργάνωση εκδηλώσεων γενικότερα (χαρακτηριστικά μπορούμε να αναφέρουμε τα εργαστήρια διοργάνωσης ειδικών γεγονότων τα οποία διοργανώνονται τα τελευταία χρόνια από το Αθηναϊκό φεστιβάλ σύγχρονης μουσικής Plissken και τα οποία έχουν τον τίτλο Plissken lab), τα δε μπορούν να παρέχουν περαιτέρω δεξιότητες στους συμμετέχοντες σε αυτά (π.χ. όσον αφορά τη διαχείριση πλήθους) (O'Sullivan D. & Jackson M., 2010: 325-342).

Θα πρέπει επίσης να αναφέρουμε τη πιθανότητα, πέρα από την αύξηση των εσόδων η οποία αναφέρθηκε στα οικονομικά οφέλη και η οποία μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω ανάπτυξη μιας επιχείρησης, στο ενδεχόμενο δικτύωσης των τοπικών επιχειρήσεων ως αποτέλεσμα της ύπαρξης special event σε μια περιοχή με σκοπό τη βελτίωση των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών από αυτές μέσα από την

συντονισμένη δράση τους και άρα την ικανοποίηση της αυξημένης ζήτησης για αυτά (O'Sullivan D. & Jackson M., 2010: 325-342).

Όπως αναφέρουν όμως πάλι οι O'Sullivan D. & Jackson M. (2010) η δυνατότητα συμβολής των *special event* στην βιώσιμη ανάπτυξη μιας περιοχής με τους τρόπους που αναφέρθηκαν αν και είναι υπαρκτή, συνήθως παραμένει ανεκμετάλλευτη στην πράξη (O'Sullivan D. & Jackson M., 2010: 325-342).

Εκτός των προαναφερθέντων πιθανών επιπτώσεων θα πρέπει να αναφερθούμε και σε μερικές λιγότερο απτές συνέπειες οι οποίες αφορούν την πολιτιστική αλλά και κοινωνική ευημερία της τοπικής κοινωνίας. Αναφορικά με την πολιτιστική ευημερία και σύμφωνα με την Quinn η ύπαρξη πολιτιστικών *special event* και φεστιβάλ είναι ικανή να οδηγήσει σε βελτίωση της αντίληψης και σε αύξηση της εκτίμησης όσον αφορά διάφορες μορφές τέχνης αλλά και στη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την ανάπτυξη της πολιτιστικής δραστηριότητας σε μια περιοχή (Quinn B., 2009: 927–943). Τα παραπάνω μπορεί να προκύψουν καταρχήν ως αποτέλεσμα της δημιουργίας υποδομών για την διεξαγωγή *special event* και φεστιβάλ, οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν για περαιτέρω πολιτιστικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του έτους, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό την πολιτιστική δραστηριότητα και παραγωγή στα πλαίσια της τοπικής κοινωνίας. Επίσης και αν υποθέσουμε πως στις εν λόγω διοργανώσεις δίνεται βήμα σε τοπικούς καλλιτέχνες και καλλιτεχνικούς οργανισμούς, δύναται αυτές αφενός να συμβάλουν σημαντικά στην αύξηση των ευκαιριών, ιδίως αν η αύξηση της πολιτιστικής δραστηριότητας οδηγήσει και σε αύξηση της ζήτησης για καλλιτεχνικά προϊόντα και υπηρεσίες, για τους νέους καλλιτέχνες άρα και της ενασχόλησης των νέων ανθρώπων με την καλλιτεχνική δημιουργία και αφετέρου στην ανάπτυξη και τη δημιουργία ισχυρότερων δεσμών ανάμεσα στους πολιτιστικούς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην συγκεκριμένη περιοχή (Quinn B., 2009: 927–943).

Όσον αφορά την κοινωνική ευημερία στην οποία αναφερθήκαμε θα πρέπει να προσεγγίσουμε τα φεστιβάλ και τα *special event* ως διαδικασίες ικανές να δώσουν στην περιοχή στην οποία διοργανώνονται την ζωντάνια και τη βιωσιμότητα που οι κάτοικοί της επιθυμούν (Getz D., 1997). Οι εν λόγω διοργανώσεις είναι ικανές σύμφωνα με τον Cox να λειτουργήσουν ως κοινωνική κόλλα (*social glue*) ενισχύοντας την αίσθηση του ανήκειν σε μια κοινότητα μέσα από τους δεσμούς που δημιουργούνται

από την συμμετοχή σε αυτές, είτε με τη μορφή της καλλιτεχνικής δημιουργίας είτε μέσω της απλής παρακολούθησης ή μέσω άλλων μορφών όπως αυτή του εθελοντισμού (Cox, 1995). Το γεγονός αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μια πιο ολοκληρωμένη άποψη για την τοπική κοινωνία και τα ζητήματά της από τους κατοίκους της η οποία με τη σειρά της μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερο ενδιαφέρον και πιο ενεργή συμμετοχή στα πιθανά προβλήματά της (Derrett R., 2003: 49–58). Μέσω της καλύτερης γνώσης της τοπικής κοινωνίας αλλά και της δημιουργίας ενός κλίματος ζωντανίας ενισχύεται η περηφάνια των κατοίκων της, οδηγώντας σε αυτό που οι Allen et al (2002) περιέγραψαν ως ‘feel-good effect’ (Allen et al., 2002). Το φαινόμενο αυτό μπορεί να ενισχυθεί περαιτέρω μέσα από την σταδιακή βελτίωση της εικόνας της περιοχής ως ταξιδιωτικό προορισμό (destination image enhancement) εξαιτίας της διοργάνωσης special event και φεστιβάλ.

Πολλοί είναι λοιπόν οι μελετητές οι οποίοι έχουν υποστηρίξει ότι τα special event και τα φεστιβάλ, εφόσον είναι κατάλληλα οργανωμένα και προωθημένα, μπορούν να αποτελέσουν ένα επιτυχημένο εργαλείο δημιουργίας και βελτίωσης της εικόνας μιας περιοχής ως ταξιδιωτικό προορισμό (ενδεικτικά Getz D., 1997 & Hall C., 1992) καθώς όχι μόνο είναι πιθανόν να αυξήσουν την τουριστική ζήτηση αλλά και να βελτιώσουν τη φήμη μιας περιοχής. Το τελευταίο μπορεί να είναι αποτέλεσμα παραγόντων που έχουν ήδη αναφερθεί. Οι παράγοντες αυτοί είναι η πιθανότητα οι διοργανώσεις αυτές να οδηγήσουν σε βελτίωση των προσφερόμενων αγαθών και των παρεχόμενων υπηρεσιών, να οδηγήσουν επίσης σε βελτίωση των υπάρχοντων υποδομών ή ακόμα και στη δημιουργία καινούριων, να δώσουν «ζωντανία» σε μια περιοχή και να τονώσουν ως εκ τούτου την υπερηφάνεια και το ενδιαφέρον των κατοίκων για τα ζητήματα της περιοχής (Li X. & Vogelsong H., 2006: 349–360). Οι τελευταίοι δύο παράγοντες σύμφωνα με τον Kavaratzis (2004) είναι ιδιαίτερα σημαντικοί καθώς η βελτίωση της εικόνας μιας περιοχής είναι ευκολότερη και αποτελεσματικότερη όταν η ίδια η τοπική κοινωνία μέσα από την αύξηση της υπερηφάνειας και της αυτοπεποίθησής της προωθεί τον εαυτό της (self-promotion). Σύμφωνα πάλι με τον ίδιο η συγκεκριμένη διαδικασία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση των συμβατικών τεχνικών προώθησης μιας περιοχής (Kavaratzis M., 2004:58–73). Η συγκεκριμένη διαδικασία γίνεται ακόμα πιο σημαντική αν αναλογιστούμε όχι μόνο τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στη διαμόρφωση της άποψης των επισκεπτών σε μια περιοχή, αλλά και τον αντίκτυπο που είναι δυνατόν

να έχει η κάλυψη special event σε μια κοινωνία με τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά από ξένα ΜΜΕ. Αρκεί να αναλογιστούμε πως κατά την διάρκεια κάλυψης των εν λόγω διοργανώσεων οι απεσταλμένοι των μέσων μετατρέπονται σε φιλοξενούμενοι των εκάστοτε περιοχών και επομένως πιθανοί στόχοι στην προσπάθεια βελτίωσης της εικόνας μιας περιοχής (Smith M., 2005). Αφενός μέσω της κάλυψης των διοργανώσεων που συζητάμε, εάν φυσικά η διοργάνωσή τους είναι επιτυχημένη, και αφετέρου μέσα από την περιγραφή των ζητημάτων της περιοχής όπου αυτά διοργανώνονται. Σύμφωνα εξάλλου με τους Chenney & Vibbert (1987) οι όροι «ζητήματα μιας κοινωνίας» και «εικόνα μιας κοινωνίας» θα πρέπει να θεωρούνται όροι αντανακλώμενοι (Chenney & Vibbert, 1987: 165-194). Έτσι λοιπόν τα ζητήματα που αντιμετωπίζει μια κοινωνία, ο τρόπος με τον οποίο τα αντιμετωπίζει και άρα οι αξίες της και οι επιδιώξεις της μπορούν να μεταβάλουν και μέσα από τα διεθνή ΜΜΕ την αντίληψη και την εικόνα για μια ολόκληρη περιοχή, μετατρέποντάς την σε ταξιδιωτικό προορισμό, γεγονός που όπως γίνεται κατανοητό μπορεί να πολλαπλασιάσει τις θετικές οικονομικές επιπτώσεις στις οποίες έχουμε ήδη αναφερθεί.

Θα πρέπει όμως να γίνει κατανοητό πως η βελτίωση της εικόνας μιας περιοχής είναι μια χρονοβόρα, πολύπλοκη και αρκετά εύθραυστη διαδικασία η οποία θα πρέπει να είναι βασισμένη σε μακροχρόνιο και πολύπλευρο σχεδιασμό. Θα ήταν εξάλλου αφελές να θεωρηθεί πως για την βελτίωση της εικόνας μιας περιοχής αρκεί απλά η επιτυχημένη διοργάνωση ορισμένων special event και ορισμένων φεστιβάλ.

Βασιζόμενοι σε όλες τις παραπάνω θετικές επιπτώσεις που ενδέχεται να προκύψουν ως αποτέλεσμα της διοργάνωσης special event και φεστιβάλ σε μια περιοχή γίνεται κατανοητό το πώς μπορούν αυτά να συμβάλλουν σε μια διαδικασία αστικής ανάπλασης, όπως αυτή αναφέρθηκε στη προηγούμενη ενότητα. Ως αποτέλεσμα λοιπόν της αυξημένης τουριστικής ζήτησης και της πιθανής επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου είναι πιθανόν να οδηγηθούμε όπως έχουμε ήδη αναφέρει σε βελτίωση των υπαρχόντων υποδομών (π.χ. συγκοινωνίες), σε προσέλκυση νέων επενδύσεων ως αποτέλεσμα της αυξημένης οικονομικής και πολιτιστικής δραστηριότητας αλλά και της βελτίωσης των συνθηκών σε μια περιοχή. Ενδέχεται να παρατηρηθεί επίσης μείωση των επιπέδων εγκληματικότητας και της ανεργίας καθώς και αύξηση των τιμών των ακινήτων. Θα πρέπει επίσης να τονίσουμε πως μέσω της διεξαγωγής special event και φεστιβάλ και τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών οι

προαναφερθείσες επιπτώσεις είναι δυνατόν να επηρεάσουν όχι μόνο κεντρικές και πολυσύχναστες περιοχές μιας πόλης αλλά και περιοχές περισσότερο απομονωμένες, με λιγότερη τοπική οικονομική και τουριστική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα η διαδικασία της αστικής ανάπτυξης να επηρεάσει μεγαλύτερα τμήματα μιας πόλης (Aiesha R. & Evans G.,2007).

Θα πρέπει όμως να τονιστεί το γεγονός πως για να συμβάλουν τα special event και τα φεστιβάλ στη διαδικασία αστικής ανάπτυξης θα πρέπει καταρχήν να δημιουργηθούν κατάλληλες και περισσότερο ελκυστικές συνθήκες διαβίωσης για τους ίδιους τους κατοίκους της πόλης –τα οφέλη της συγκεκριμένης διαδικασίας έχουν ήδη παρουσιαστεί. Επίσης απαραίτητη προϋπόθεση σύμφωνα με τον Smith είναι οι θετικές επιπτώσεις των special event και της τουριστικής ζήτησης που αυτά ενδέχεται να δημιουργήσουν, να αποτελούν κομμάτι ενός ευρύτερου σχεδίου ανάπτυξης με καθορισμένους στόχους (Smith A., 2007). Σύμφωνα με τον ίδιο οι διοργανώσεις τις οποίες συζητάμε λειτουργώντας στα πλαίσια ενός προγράμματος ανάπτυξης μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμα εργαλεία περαιτέρω χρηματοδότησης, δημοσιότητας αλλά και υποστήριξης για περισσότερες και μεγαλύτερες αλλαγές σε μια περιοχή (Smith A., 2007).

1.6.2 Αρνητικές επιπτώσεις

Η παρουσίαση των επιπτώσεων των special event και των φεστιβάλ που ενδέχεται να προκύψουν στην τοπική κοινωνία στην οποία διοργανώνονται δεν θα μπορούσε να είναι ολοκληρωμένη εάν δεν παρουσιαστούν και τα αρνητικά αποτελέσματα που είναι πιθανόν αυτά να προκαλέσουν στα πλαίσια της τοπικής κοινωνίας.

Σε αρκετές περιπτώσεις, και αν δεν υπάρχει ο κατάλληλος σχεδιασμός, είναι δυνατόν η διοργάνωση των γεγονότων που αναλύουμε να οδηγήσει σε προβλήματα που προκύπτουν από τις ταυτόχρονες δραστηριότητες των ντόπιων και των τουριστών. Συγκεκριμένα μελετητές (ενδεικτικά Aiesha R. & Evans G., 2007) αναφέρονται στο ενδεχόμενο της έντονης κυκλοφοριακής συμφόρησης, της

δημιουργίας προβλημάτων στα MMM, στη δυσκολία εύρεσης θέσεων παρκινγκ και στην αύξηση των σκουπιδιών. Είναι προφανές ότι τα προβλήματα αυτά θα είναι εντονότερα σε περιοχές που ήδη μαστίζονται από αυτά. Σημαντικό πρόβλημα για τους κατοίκους μιας περιοχής μπορεί επίσης να αποτελέσει η απότομη αναβάθμισή της (Smith M. K, 2007). Η τελευταία ενδέχεται να οδηγήσει σε απότομη αύξηση των ενοικίων, των τιμών των ακινήτων αλλά και του κόστους ζωής λόγω της αυξημένης ζήτησης αλλά και της αναβάθμισης της περιοχής. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής μπορεί να είναι ο παραγκωνισμός ανεξάρτητων τοπικών καταστημάτων από υποκαταστήματα διεθνών αλυσίδων (π.χ. Mc Donalds), εκτόπιση των ντόπιων κατοίκων αλλά και διάβρωση του χαρακτήρα συγκεκριμένων περιοχών.

Σημαντικό ζήτημα είναι επίσης και το κατά πόσο οι προμηθευτές των special event και των φεστιβάλ προέρχονται από την τοπική κοινότητα. Οι προμήθεια δηλαδή αγαθών και υπηρεσιών από πηγές εκτός της συγκεκριμένης περιοχής από τη μια θα οδηγήσει σε μειωμένα έσοδα των τοπικών προμηθευτών και από την άλλη ενδέχεται να προκαλέσει εντάσεις ανάμεσα στις διοργανώτριες αρχές και τους τελευταίους (Mitchell C. & Wall G., 1989: 31–40).

Τέλος δύο επίσης πολύ σημαντικά ζητήματα είναι αφενός η αρνητική κάλυψη που είναι πιθανόν να προκύψει από τα ξένα MME και η οποία θα προκαλέσει τα ακριβώς αντίθετα αποτελέσματα από αυτά τα οποία επιδιώκονται όσον αφορά τη βελτίωση της εικόνας μιας περιοχής ως ταξιδιωτικό προορισμό και αφετέρου το ενδεχόμενο (Ritchie B. et al., 2007) υπό-εκμετάλλευσης και κακής συντήρησης των υποδομών που δημιουργήθηκαν για την κάλυψη των αναγκών των διοργανώσεων.

Τα δύο τελευταία φαινόμενα είναι πιθανόν να μεταφράζονται όχι μόνο σε απώλειες εσόδων αλλά και σε ζημιές που οφείλονται σε εξόφληση οφειλών και άρα σε αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των πολιτών (Dwyer L et al., 2000).

Το συμπέρασμα στο οποίο μπορούμε να οδηγηθούμε είναι ότι πάντα υπάρχει ο κίνδυνος όσον αφορά τη διοργάνωση special event και φεστιβάλ, η έλλειψη προγραμματισμού και μακροχρόνιου σχεδιασμού να οδηγήσουν στα ακριβώς αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, με πιθανότερο αποτέλεσμα όχι μόνο την αποτυχία του εκάστοτε εγχειρήματος αλλά ακόμα περισσότερο την εναντίωση της τοπική κοινωνίας σε αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Εννοιολογικό πλαίσιο

2.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη εργασία θα γίνει μια προσπάθεια, αφού αναλυθεί το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθούμε, να εξεταστεί το κατά πόσο είναι δυνατόν να αναπτυχθεί ένα βιώσιμο πλέγμα φεστιβάλ και special event στην πόλη της Αθήνας το οποίο αφενός θα αυξήσει τον φεστιβαλικό της τουρισμό και αφετέρου θα έχει θετικές επιπτώσεις, οι οποίες παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα, στην καθημερινότητα των πολιτών της. Το ενδιαφέρον μας θα εστιαστεί κατά κύριο λόγο στο κατά πόσο εφαρμόζεται ή είναι δυνατόν να εφαρμοστεί ένα γενικό μοντέλο αναπτυξιακής διαδικασίας το οποίο θα οδηγήσει στην επιτυχή ανάπτυξη ενός πλέγματος αστικών special event που θα λειτουργούν ταυτόχρονα ως πόλος έλξης τόσο για τους ντόπιους όσο και για άτομα από το εξωτερικό.

Στηριζόμενοι λοιπόν σε ένα γενικό μοντέλο αναπτυξιακής διαδικασίας, το οποίο όπως θα φανεί ενστερνίζεται σε μεγάλο βαθμό τη θεωρία που παρουσιάστηκε στο πρώτο κεφάλαιο, θα προσπαθήσουμε να εξετάσουμε το κατά πόσο οι πρακτικές οι οποίες αυτή τη στιγμή ακολουθούνται από τους φορείς που ασχολούνται με τη διοργάνωση φεστιβάλ και special event στην πόλη της Αθήνας είναι επαρκείς για την ανάπτυξη ενός πλέγματος φεστιβάλ και special event τέτοιο ώστε από τη μία να αποτελέσει πόλο έλξης για τουρίστες και από την άλλη να ευνοήσει την πόλη και τους πολίτες της μέσω των θετικών επιπτώσεων που αυτό είναι δυνατόν να επιφέρει. Το γενικό μοντέλο αναπτυξιακής διαδικασίας το οποίο αναφέρθηκε και στο οποίο θα βασιστούμε είναι αποτέλεσμα συνδυασμού μιας έρευνας (Getz D. & Frisby W., 1991: 38-44) και ενός επιστημονικού άρθρου (Getz D., 2008) που σκοπό είχαν να προτείνουν μια σειρά βημάτων και ορισμένες βασικές αρχές οι οποίες θα πρέπει να ακολουθηθούν ώστε να το πλέγμα στο οποίο αναφερόμαστε να είναι επιτυχές.

2.2 Γενικό Μοντέλο Αναπτυξιακής Διαδικασίας

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω το ζήτημα το οποίο θα εξετάσουμε είναι το κατά πόσο οι στρατηγικές οι οποίες ακολουθούνται ή πρόκειται να ακολουθηθούν στην πόλη της Αθήνας από τους αρμόδιους φορείς συμβαδίζουν με το μοντέλο το οποίο προτείνεται στην παρούσα εργασία. Το μοντέλο αυτό όπως αναφέρθηκε αποτελεί το συνδυασμό μιας έρευνας και ενός άρθρου.

Η έρευνα διενεργήθηκε στο Οντάριο του Καναδά από τους Getz D. και Frisby W. το 1990, είχε τίτλο *The role of Municipalities in developing Festivals and Special Events* και παρουσιάστηκε συνοπτικά το 1991 στο Recreation Canada και πιο συγκεκριμένα στο τεύχος Οκτωβρίου. Στο μοντέλο που θα προτείνουμε αυτό έχουμε συμπεριλάβει και μια περαιτέρω πρόταση του Getz D. όσον αφορά τον εν λόγω μοντέλο από το άρθρο του *Event Tourism: Definition, evolution and research* το οποίο εκδόθηκε το 2008.

Οι Getz D. & Frisby μέσα από την αποστολή ερωτηματολογίων σε όλα τα τμήματα των δήμων του Οντάριο αλλά και σε ιδιώτες οι οποίοι ασχολούνταν με τη διοργάνωση special event και φεστιβάλ και μέσα από την αξιολόγησή τους προχώρησαν στην πρόταση ενός μοντέλου πέντε βημάτων και επτά γενικών αρχών για την ανάπτυξη ενός πλέγματος φεστιβάλ και special event. Τα πέντε προτεινόμενα βήματα είναι τα εξής:

1. Έρευνα και ανάλυση

Το στάδιο αυτό αναφέρεται αφενός στην καταγραφή και κατηγοριοποίηση (ανά είδος, διάρκεια, τουριστική απήχηση, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις) των event τα οποία διοργανώνονται ή διοργανώνονταν στην προς εξέταση περιοχή και αφετέρου στην καταγραφή των φορέων (ιδιωτικών και μη κερδοσκοπικών), οι οποίοι μπορεί να θεωρηθούν εν δυνάμει συνεργάτες σε μελλοντικές διοργανώσεις. Εκτός από την εξέταση του εσωτερικού περιβάλλοντος σημαντική θεωρείται και η εξέταση του εξωτερικού. Η ανάλυση δηλαδή των παγκόσμιων τάσεων στον τομέα των special event και του τομέα του τουρισμού και της αναψυχής γενικότερα.

2.Αξιολόγηση των πιθανών ρόλων του οργανισμού

Σύμφωνα με το μοντέλο υπάρχουν τέσσερις πιθανοί ρόλοι που ένας οργανισμός είναι δυνατόν να αποφασίσει να διαδραματίσει στα πλαίσια της συμμετοχής σε ένα χαρτοφυλάκιο ειδικών γεγονότων. Η επιλογή ανάμεσα σε αυτούς εξαρτάται από τη φύση του special event και τους εκάστοτε στόχους αλλά και τις δυνατότητες του οργανισμού. Οι ρόλοι είναι αυτοί του άμεσου παραγωγού (direct producer), του συνεργάτη (partnership), της άμεσης βοήθειας μέσω παροχής χρημάτων ή υπηρεσιών (direct assistance) και της διευκόλυνσης μέσω του συντονισμού ενός δικτύου οργανωτών, της παροχής τεχνογνωσίας ή ακόμα της βοήθειας στον τομέα της έρευνας (facilitation/indirect assistance).

3.Στόχοι και Χάραξη Στρατηγικής

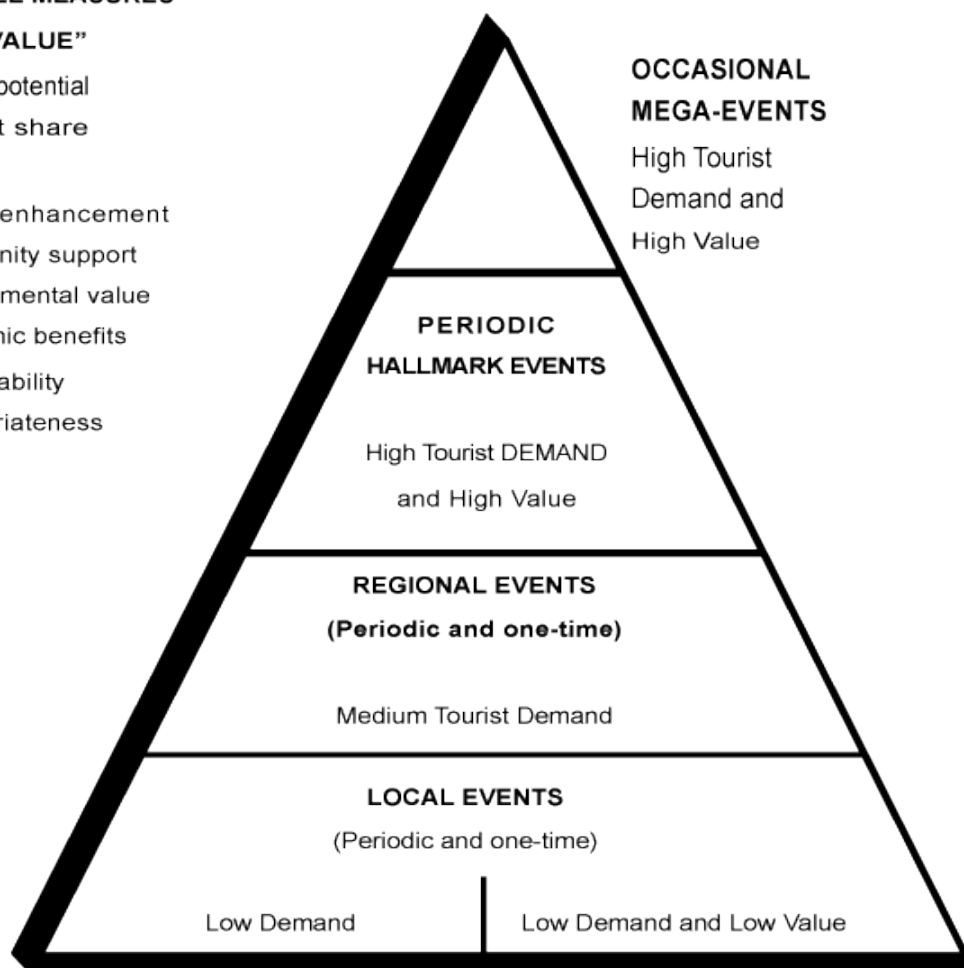
Το τρίτο βήμα αναφέρεται στη χάραξη στρατηγικής από την πλευρά του οργανισμού για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων (οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς). Μετά την εξέταση λοιπόν του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, το επόμενο βήμα είναι η επιλογή του πλέγματος των special event και φεστιβάλ βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων τα οποία θα έχουν τεθεί, ανάλογα φυσικά με τους προς επίτευξη στόχους. Σύμφωνα με τους ερευνητές απαιτεί προσοχή όσον αφορά τους στόχους οι οποίοι θα τεθούν καθώς είναι πολύ σημαντικό αυτοί να συμπίπτουν όσο το δυνατό περισσότερο με τις επιθυμίες και τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας. Ο Getz προτείνει για το συγκεκριμένο βήμα στο άρθρο του *Event Tourism: Definition, evolution and research*, τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να δημιουργηθεί ένα χαρτοφυλάκιο (portfolio) από φεστιβάλ και special event. Σύμφωνα με τον Getz η στρατηγική αυτή είναι παρόμοια με τον τρόπο που μια εταιρία αξιολογεί και αναπτύσσει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τις. Η επιλογή καθορίζεται από τους στόχους που έχουν τεθεί (goal-driven) ενώ σημαντικό στοιχείο είναι ο καθορισμός των κριτηρίων με τα οποία αυτά θα επιλέγονται και θα αξιολογούνται (π.χ. δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης, ποιότητα, βελτίωση της εικόνας της περιοχής, συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη, οικονομικά οφέλη κτλ.). Φυσικά από τη στιγμή που ενδιαφερόμαστε και για τον τουρισμό που μπορεί να δημιουργηθεί μέσω του

πλέγματος αυτού ανάμεσα στα κριτήρια θα πρέπει να συμπεριλάβουμε και την τουριστική ζήτηση για τα event αυτά. Το χαρτοφυλάκιο αυτό μπορεί να περιλαμβάνει από υπερ γεγονότα μέχρι τοπικά event όπως φαίνεται και στο σχήμα με τη μορφή πυραμίδας που ακολουθεί.

POSSIBLE MEASURES

OF "VALUE"

- growth potential
- market share
- quality
- image enhancement
- community support
- environmental value
- economic benefits
- sustainability
- appropriateness



Σχήμα 2: Η «πυραμίδα» του χαρτοφυλακίου σύμφωνα με τον Getz

Όπως αναφέρουν οι Getz & Frisby (Getz D. & Frisby W., 1991: 38-44), η στρατηγική που θα ακολουθηθεί, άρα και το χαρτοφυλάκιο των special event που θα δημιουργηθεί, θα πρέπει να αποφύγει τους αντικρουόμενους στόχους. Τέτοια σύγκρουση είναι πιθανόν να προκύψει όταν δεν υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στους στόχους που αφορούν την τοπική κοινωνία και στους στόχους που επικεντρώνονται στην προσέλκυση τουριστών, στην αύξηση των επενδύσεων κτλ. Αντιθέτως επισημαίνει πως είναι εφικτός ο συνδυασμός event που θα ικανοποιούν και τους δύο προαναφερθέντες στόχους. Θα πρέπει λοιπόν να δημιουργηθεί ένα πλέγμα

διοργανώσεων, παλιών και καινούριων, το οποίο θα περιλαμβάνει μεγάλο εύρος διαφορετικών προσφερόμενων προϊόντων το οποίο θα ικανοποιεί τις ανάγκες τόσο των τουριστών όσο και της κοινότητας και των διάφορων υποομάδων της (Pugh G. & Wood E., 2004: 61–71).

Κατά την άποψή μου το τρίτο αυτό στάδιο είναι πολύ κρίσιμο αναφορικά με την επιτυχία αλλά και την θετική συμβολή των φεστιβάλ και των special event τόσο σε μία περιοχή όσο και στους κατοίκους της. Ο κατάλληλος συνδυασμός στόχων, άρα και event, θεωρώ πως είναι απαραίτητος καθώς οι επιτυχημένες πρακτικές οι οποίες είναι δυνατόν να ακολουθηθούν στη προσπάθεια δημιουργία ενός πλέγματος ειδικών γεγονότων αποτελούν αναγκαία αλλά από μόνη της όχι ικανή συνθήκη για την επιτυχία ενός τέτοιου εγχειρήματος. Αδιαμφισβήτητα η επιτυχία ενός τέτοιου εγχειρήματος απαιτεί και την υποστήριξη της τοπικής κοινότητας καθώς συνήθως φεστιβάλ, άρα και το προς συζήτηση πλέγμα, τα οποία επιβάλλονται σε μια κοινότητα η οποία δεν ενδιαφέρεται για αυτά, δεν θεωρεί πως συμβάλουν στην βελτίωση της καθημερινότητάς τους και τα οποία δεν έχουν πολιτιστική σημασία για τα μέλη της είναι πολύ πιθανόν να αποτύχουν (Getz D & Frisby W., 1991: 38-44). Αρκεί να σκεφτούμε πως σε τελική ανάλυση η πλειοψηφία των τελικών καταναλωτών τέτοιων εγχειρημάτων είναι τα μέλη της εκάστοτε τοπικής κοινότητας. Σύμφωνα με τους Kotler et al., *απαιτείται προσοχή έτσι ώστε να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στις ανάγκες και τις επιθυμίες των κατοίκων μιας περιοχής, κατά τη διαδικασία ανάπτυξης εγχειρημάτων όπως αυτό που εξετάζεται στην εν λόγω εργασία. Τέτοια εγχειρήματα πέρα από τη προσπάθεια προσέλκυσης τουριστών θα πρέπει να προσφέρουν βιώσιμη ανάπτυξη και οφέλη στους ντόπιους* (Kotler et al., 1999).

Θα μας δοθεί η ευκαιρία οπότε να εξετάσουμε το κατά πόσο οι φορείς που ασχολούνται με τη διοργάνωση φεστιβάλ και special event στη Αθήνα κατανοούν τις αναπτυξιακές, άρα και κοινωνικές επιπτώσεις που είναι δυνατόν να έχει η «εκμετάλλευση» των φεστιβάλ, των special event αλλά και του τουρισμού που αυτά είναι δυνατόν να προκαλέσουν. Το ενδιαφέρον μας στο σημείο αυτό εστιάζεται στο κατά πόσο οι φορείς αυτοί αντιμετωπίζουν τα φεστιβάλ και τα special event ως συμβάντα με βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα ή ως μια ευκαιρία η οποία μπορεί να έχει σε βάθος χρόνου σημαντικές αναπτυξιακές και κοινωνικές επιπτώσεις.

4.Μορφές βοήθειας και κριτήρια

Το τέταρτο βήμα του συγκεκριμένου μοντέλου είναι άμεσα συνδεδεμένο με το δεύτερο βήμα. Αφού λοιπόν ο εκάστοτε οργανισμός έχει αποφασίσει ποιόν ρόλο θα διαδραματίσει στην ανάπτυξη του πλέγματος που συζητάμε, και εφόσον δεν αποφασίσει να λειτουργήσει ως άμεσος παραγωγός, θα πρέπει να αποφασίσει με ποιό τρόπο θα συνεισφέρει κάθε φορά στην εκάστοτε διοργάνωση. Η συνεισφορά αυτή μπορεί να έχει τη μορφή χρηματικής υποστήριξης, παροχής εξειδικευμένου προσωπικού, παροχής εξοπλισμού, βοήθειας στην προώθηση του event, παροχής τεχνογνωσίας κ.α. Τέλος όσον αφορά τη χρηματική ενίσχυση διοργανώσεων ή διοργανωτών θα πρέπει να καθοριστεί με ποιόν τρόπο αυτή θα δίνεται. Για παράδειγμα η ενίσχυση μπορεί να έχει τη μορφή δανείου, επιδότησης, η οποιουδήποτε άλλου χρηματοδοτικού εργαλείου που μπορεί να δημιουργηθεί για τον εν λόγω σκοπό. Ζητήματα που θα πρέπει επίσης να καθοριστούν είναι τα όρια μέσα στα οποία θα κινείται η χρηματική ενίσχυση καθώς και η χρονική διάρκεια αυτής.

5.Αξιολόγηση

Το τελευταίο στάδιο του μοντέλου των Getz & Frisby αφορά την αξιολόγηση των events. Το στάδιο αυτό αφορά τη θέσπιση των κριτηρίων βάσει των οποίων θα αξιολογούνται τα event τα οποία αποτελούν μέρος του πλέγματος φεστιβάλ και των special event. Η αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται τόσο πριν την ένταξη ενός event στο πλέγμα το οποίο συζητάμε όσο και μετά την ένταξή του και την πραγματοποίησή του. Τα κριτήρια αυτά φυσικά δεν θα πρέπει να είναι αποκλειστικά οικονομικά αλλά θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την τουριστική τους ελκυστικότητα, το πόσο καλύπτουν τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας και το πόσο στηρίζονται από αυτήν καθώς και τις κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις των διοργανώσεων. Η αξιολόγηση δεν θα πρέπει να περιορίζεται μόνο στα μεμονωμένα ειδικά γεγονότα αλλά και στο χαρτοφυλάκιο στο σύνολό του.

Στη μελέτη στην οποία αναφερόμαστε γίνεται ξεκάθαρα από τους συγγραφείς πως κάποιες βασικές αρχές πρέπει να γίνουν κατανοητές και να ακολουθηθούν πιστά, έτσι ώστε η όλη διαδικασία να είναι επιτυχής. Οι αρχές οι οποίες διέπουν το μοντέλο από το πρώτο έως το τελευταίο στάδιο είναι οι εξής:

1. Ο ρόλος των τοπικών αρχών είναι βασικός παράγοντας επιτυχίας.
2. Η στρατηγική η οποία θα αναπτυχθεί θα πρέπει να καλύπτει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο εύρος αναγκών της τοπικής κοινότητας. Οι ανάγκες αυτές μπορεί να είναι πολιτιστικές, καλλιτεχνικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές, αναπτυξιακές αλλά και τουριστικές.
3. Η υψηλή ποιότητα των event είναι δύσκολο να επιτευχθεί χωρίς την συνεργασία των αρχών και των επαγγελματιών του είδους, είτε αυτοί είναι ιδιωτικοί οργανισμοί είτε μη κερδοσκοπικές οργανώσεις.
4. Ο ρόλος των τοπικών αρχών θα πρέπει να είναι κατανοητός και ευέλικτος.
5. Στα κριτήρια βάσει των οποίων θα παρέχεται ενίσχυση, ανεξάρτητα με το ποια μορφή θα έχει αυτή, θα πρέπει να αντανακλώνται οι ανάγκες τις οποίες προαναφέραμε.
6. Θα πρέπει να αποφευχθεί η προσκόλληση στην διοργάνωση ενός μόνο είδους ή μεγέθους event.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινιστούν οι λόγοι για τους οποίους έγινε η επιλογή του συγκεκριμένου μοντέλου. Η επιλογή λοιπόν του μοντέλου που προτείνουν οι Getz & Frisby για την ανάπτυξη ενός χαρτοφυλακίου event στην πόλη της Αθήνας έγινε για τους εξής λόγους:

Καταρχήν το συγκεκριμένο μοντέλο θεωρεί πως οι κρατικές και τοπικές αρχές οι οποίες πρόκειται να εμπλακούν στη δημιουργία ενός πλέγματος event θα πρέπει να ακολουθήσουν μια προσέγγιση στρατηγικού μάρκετινγκ (strategic marketing approach) ώστε μέσα από το πλέγμα των φεστιβάλ να επιτύχουν από τη μία πλευρά τους δικούς τους στόχους και από την άλλη να επιφέρουν μακροχρόνια οφέλη στην τοπική κοινότητα (Pugh G. & Wood E., 2004: 61–71). Σύμφωνα με τον Walsh *τέτοιες στρατηγικές είναι απαραίτητες από την στιγμή που η μονοπωλιακή θέση των αρχών έχει φθαρεί* (Walsh, 1994) καθώς θα τους δώσουν τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν τόσο στα πλαίσια του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Αναφερόμενοι στην προσέγγιση στρατηγικού μάρκετινγκ εννοούμε στρατηγικές οι οποίες είναι προσανατολισμένες και ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς και των

καταναλωτών, ενώ βασικό στοιχείο τους επίσης είναι συγκέντρωση πληροφοριών και η ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος με σκοπό την χρησιμοποίηση και τη διάδοσή τους (Pugh G. & Wood E., 2004: 61–71). Όπως αναφέρει επίσης ο Walsh (1994) *η προσέγγιση στρατηγικού μάρκετινγκ στα πλαίσια των κρατικών/δημοτικών αρχών, προσφέρει πολύ σημαντικά εργαλεία όπως οι έρευνες (π.χ. για τις τάσεις και τις προτιμήσεις της τοπικής κοινότητας), τα οποία βελτιώνουν την αποδοτικότητα και την ανταπόκριση τους ενώ επίσης διευκολύνουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από την πλευρά τους* (Walsh, 1994: 63–71).

Στο σημείο αυτό, και αναφορικά με την προσέγγιση στρατηγικού μάρκετινγκ που προτείνεται στο μοντέλο που παρουσιάστηκε, θα πρέπει να γίνουν δύο επιπλέον επισημάνσεις σχετικά με τους λόγους τους οποίους επιλέχθηκε. Πρώτον το εν λόγω μοντέλο δεν εστιάζει αποκλειστικά σε οικονομικά οφέλη. Λαμβάνει υπόψη του τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και προσπαθεί να λειτουργήσει προς όφελός της. Ο προσανατολισμός οπότε στις ανάγκες των καταναλωτών που αναφέρθηκε συμπεριλαμβάνει και τις ανάγκες και τις επιθυμίες της τοπικής κοινωνίας. Την ίδια στιγμή λοιπόν που η στρατηγική αυτή αποσκοπεί σε οικονομικά οφέλη, αναφέρεται και σε κοινωνικο-πολιτιστικά ζητήματα, στη βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και σε ζητήματα που αφορούν την συμμετοχή και την εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας.

Παρατηρούμε δηλαδή ότι στο μοντέλο αυτό συνδυάζονται δύο διαφορετικά αναπτυξιακά υποδείγματα, σύμφωνα με το διαχωρισμό του Whitford (Whitford M., 2004). Σύμφωνα με τον τελευταίο η ανάπτυξη ενός χαρτοφυλακίου φεστιβάλ και special event είναι δυνατόν να γίνει βάσει διαφορετικών αναπτυξιακών υποδειγμάτων. Τα δύο πιο συνήθη υποδείγματα είναι αυτό του οικονομικού νεοφιλελευθερισμού (economic neoliberal paradigm) και αυτό της εναλλακτικής ανάπτυξης (alternative development paradigm). Οι στόχοι του πρώτου είναι ο περιορισμός της κρατικής ανάμειξης, η ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, ο προσανατολισμός στις επιλογές των καταναλωτών, η αύξηση του ανταγωνισμού αλλά και των επενδύσεων στον τομέα που εξετάζουμε. Είναι φανερό πως το υπόδειγμα αυτό παραβλέπει τελείως ζητήματα κοινωνικο-πολιτιστικής φύσεως αλλά και θέματα που αφορούν το περιβάλλον και την τοπική κοινότητα. Γεγονός το οποίο δεν ισχύει όσον αφορά το μοντέλο εναλλακτικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με αυτό στο επίκεντρο των προσπαθειών θα πρέπει να βρίσκονται ζητήματα σχετικά με την βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, ζητήματα κοινωνικο-πολιτιστικής φύσης καθώς και η

εμπλοκή και η υποστήριξη της τοπικής κοινότητας. Το μοντέλο των Getz & Frisby που εξετάζουμε, παρουσιάζεται να παίρνει στοιχεία και από τα δύο αυτά υποδείγματα, στοιχείο που σύμφωνα με τον Whitford είναι πολύ σημαντικό *διότι οι πολιτικές οι οποίες θα αναπτυχθούν δεν θα έχουν θεμελιωθεί αποκλειστικά σε οικονομικά κριτήρια, γεγονός που μπορεί να βλάψει το όλο εγχείρημα, καθώς θα επισκιάζονται οι ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Από την άλλη, και εξαιτίας του ότι τα οικονομικά ζητήματα δεν παραμελούνται, αυξάνονται οι πιθανότητες επιβίωσης του χαρτοφυλακίου στο οποίο αναφερόμαστε* (Whitford M., 2004: 1–24).

Η δεύτερη επισήμανση έχει να κάνει με την σχέση που προτείνεται από το μοντέλο ανάμεσα στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα. Σχέση η οποία θα πρέπει να είναι συμπληρωματική και όχι ανταγωνιστική. Σε αντίθεση με το οικονομικό νεοφιλελεύθερο υπόδειγμα ανάπτυξης που αναφέρεται σε περιορισμό της κρατικής ανάμειξης και αύξησης του ανταγωνισμού, οι Getz & Frisby θεωρούν απαραίτητη τη συνεργασία ανάμεσα στις δύο πλευρές. Η συνεργασία αυτή είναι δυνατόν να επιφέρει πολλαπλά οφέλη. Πρώτον μέσω της δυνατότητας από την πλευρά του εκάστοτε δημόσιου οργανισμού να φέρει σε επαφή και να δικτυώσει την τοπική κοινότητα τους πολιτιστικούς και τους τουριστικούς φορείς και δεύτερον μέσω της εξειδίκευσης και της εμπειρίας καθώς των περαιτέρω δυνατοτήτων χρηματοδότησης που μπορεί να προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας (Pugh G. & Wood E., 2004: 61–71). Η συνεργασία αυτή μπορεί να οδηγήσει σε event υψηλότερης ποιότητας, τα οποία θα έχουν περισσότερες πιθανότητες αποδοχής άρα και επιτυχίας. Το ζήτημα φυσικά που προκύπτει είναι ο τρόπος και από ποια άτομα θα δημιουργηθούν, θα εδραιωθούν και θα διατηρηθούν οι συνεργασίες αυτές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Μεθοδολογία

Στην προσπάθειά μας να εξετάσουμε το κατά πόσο είναι δυνατόν να αναπτυχθεί ένα πλέγμα αστικών special event τα οποία θα στοχεύουν τόσο στην ικανοποίηση των αναγκών της τοπικής κοινότητας όσο και στην δημιουργία τουριστικού ρεύματος προς την πόλη της Αθήνας με αφορμή το πλέγμα αυτό διενεργήθηκαν πέντε ημιδομημένες συνεντεύξεις, οι οποίες ηχογραφήθηκαν, με φορείς (ιδιωτικούς και δημόσιους) οι οποίοι ασχολούνται με τη διοργάνωση ειδικών γεγονότων στην πόλη της Αθήνας. Σκοπός των συνεντεύξεων αυτών ήταν να διαπιστωθεί το κατά πόσο οι πρακτικές που ακολουθούν αλλά και τα μελλοντικά σχέδια των φορέων που εξετάστηκαν συνάδουν με τα βήματα και τις αρχές που προτείνονται από τους Getz & Frisby στο μοντέλο το οποίο παρουσιάστηκε παραπάνω. Το ερωτηματολόγιο το οποίο βασίστηκαν οι συνεντεύξεις παρουσιάζεται στο Παράρτημα ΙΙ στο τέλος της εργασίας μαζί με όλες τις απαραίτητες διευκρινήσεις. Εκτός των ημιδομημένων αυτών συνεντεύξεων στην εργασία συμπεριλήφθηκαν και στοιχεία από την συνάντηση με έναν έκτο φορέα, με τον οποίο για λόγους που θα αναφερθούν στη συνέχεια δεν κατέστη δυνατή η πραγματοποίηση συνέντευξης. Θεωρήσαμε φυσικά για τους λόγους τους οποίους παρουσιάστηκαν στο εννοιολογικό πλαίσιο πως το μοντέλο των Getz & Frisby αποτελεί μια μέθοδο η οποία είναι πολύ πιθανόν να οδηγήσει στην επιτυχημένη δημιουργία και ανάπτυξη ενός πλέγματος ειδικών γεγονότων, ικανού να επιφέρει μακροπρόθεσμα όσο το δυνατόν περισσότερες από τις θετικές και όσο το δυνατόν λιγότερες φυσικά από τις αρνητικές επιπτώσεις όπως αυτές παρουσιάστηκαν σε προηγούμενη ενότητα. Τα στοιχεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την εξέταση του εκάστοτε φορέα δεν προέκυψαν μόνο από τις ημιδομημένες συνεντεύξεις μαζί τους αλλά και μέσα από πληροφορίες οι οποίες αντλήθηκαν μέσα από υλικό που αρκετοί από αυτούς μου παρέιχαν καθώς και από πληροφορίες από τους δικτυακούς τους τόπους. Αρκετά από αυτά θα παρουσιαστούν εφόσον εξυπηρετούν τους σκοπούς της εν λόγω εργασίας.

Σκοπός των συνεντεύξεων αλλά και της εξέτασης του υλικού το οποίο μου δόθηκε από τον εκάστοτε φορέα ήταν η διερεύνηση του κατά πόσο ακολουθούνται, η τουλάχιστον προγραμματίζονται για το μέλλον, πρακτικές οι οποίες θα μπορούσαν εάν συντονιστούν, καθώς όπως γίνεται κατανοητό ο κάθε ένας από τους φορείς παρουσιάζει σημαντικές διαφορές οι οποίες οφείλονται στη διαφορετική φύση τους αλλά και στους διαφορετικούς τους στόχους, θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην επιτυχημένη εφαρμογή του μοντέλου των Getz & Frisby. Μέσα από την παραπάνω διαδικασία θα γίνει μια προσπάθεια να εντοπιστούν πιθανές ελλείψεις, λάθος εφαρμογές αλλά και στοιχεία που θα μπορούσαν να προστεθούν τόσο στα βήματα όσο και στις αρχές οι οποίες προτείνονται στο μοντέλο πάνω στο οποίο βασίζεται η συγκεκριμένη εργασία.

Οι φορείς οι οποίοι εξετάστηκαν είναι οι εξής: Η Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων του Υπουργείου Πολιτισμού, ο Οργανισμός Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων (Ο.Π.Α.Ν.Δ.Α), η εταιρία Μ.Ε.Σ.Ο (Μουσικές Εκδηλώσεις Συντονισμός Οργάνωση), το φεστιβάλ Synch, η εταιρία παραγωγής και επικοινωνίας Postbloo Music Communication και τέλος το δίκτυο Athens Fringe Network.

Η συνέντευξη στη Διεύθυνση Πολιτιστικών δράσεων έγινε στις 26/3/2014 με τον Διευθυντή της Διεύθυνσης κύριο Νίκο Λένο. Η συγκεκριμένη διεύθυνση υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Σύγχρονου Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και αποτελείται από τα τμήματα Φεστιβάλ και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων, το τμήμα Πολιτιστικών Κέντρων, Ο.Τ.Α, Σωματείων και Ιδρυμάτων και τέλος από το τμήμα Επικράτειας Πολιτισμού. Στην αρμοδιότητα του πρώτου τμήματος σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, το οποίο έχει και τη μεγαλύτερη συνάφεια με το θέμα το οποίο πραγματεύεται η εν λόγω εργασία, υπάγονται (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 13/6/2003, αρ. φύλλου 146) :

- α) Η μελέτη, η οργάνωση, η εποπτεία και η ενίσχυση Φεστιβάλ και άλλων συναφών πολιτιστικών εκδηλώσεων ποικίλου περιεχομένου
- β) Η μελέτη, η εισήγηση και οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων διεθνούς η πανελλήνιου χαρακτήρα

γ) Η εισήγηση, κατάρτιση και παρακολούθηση Προγραμματικών Συμβάσεων με Ο.Τ.Α, Ν.Π.Ι.Δ και Ν.Π.Δ.Δ που έχουν ως αντικείμενο την οργάνωση Πολιτιστικών Εκδηλώσεων ποικίλου περιεχομένου και μόνιμου χαρακτήρα στην Ελληνική Επικράτεια και εντάσσονται στο Δίκτυο Πολιτιστικής Οργάνωσης και Διαχείρισης.

δ) Η μέριμνα για επιχορήγηση Ο.Τ.Α, οργανισμών, σωματείων, συλλόγων, εταιριών και λοιπών Ν.Π.Δ.Δ ή Ν.Π.Ι.Δ συναφών με το αντικείμενο του τμήματος.

ε) Η συγκέντρωση, διατήρηση και συντήρηση των υλικών για την διεξαγωγή των εκδηλώσεων

στ) Μέριμνα για τη δημιουργία αρχείου του φεστιβάλ

ζ) Η υλοποίηση μορφωτικών προγραμμάτων αρμοδιότητας του τμήματος.

Η συνέντευξη στον Ο.Π.Α.Ν.Δ.Α έγινε με τον κύριο Παναγιώτη Καραχάλιο, προϊστάμενο του Τμήματος Σχεδιασμού – Ανάπτυξης της Διεύθυνσης Πολιτισμού του οργανισμού. Ο οργανισμός προέκυψε από τη συγχώνευση των Οργανισμού Νεολαίας & Άθλησης και του Πολιτισμικού Οργανισμού και Μουσικών Συνόλων του Δήμου Αθηναίων και στις αρμοδιότητές του υπάγονται οι πολιτιστικές δράσεις, οι χώροι αναψυχής, πολιτισμού, άθλησης, εκπαίδευσης και δημιουργίας του Δήμου Αθηναίων.

Η συνέντευξη με τη Μ.Ε.Σ.Ο έγινε στις 28/3/2014 με τον κύριο George Perrot ο οποίος είναι συντονιστή του Ελληνικού παραρτήματος της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής και γενικός γραμματέας του Ευρωπαϊκού δικτύου της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής. Η Μ.Ε.Σ.Ο αποτελεί Αστική Μη-Κερδοσκοπική Εταιρεία η οποία ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 1998 με στόχο την θεσμοθέτηση της Ιδέας της Ημέρας της Μουσικής, και την οργάνωση των εκδηλώσεων της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής (ΕΓΜ) στην Ελλάδα.

Η συνέντευξη με το φεστιβάλ Synch το οποίο έχει πλέον σταματήσει να διοργανώνεται από το 2010 έγινε στις 2/4/2014 με τον καλλιτεχνικό διευθυντή του φεστιβάλ Δημήτρη Παπαϊωάννου. Το Synch διοργανωνόταν από το 2004 έως το 2010, αποτελώντας ίσως το πιο επιτυχημένο φεστιβάλ της πόλης της Αθήνας. Το φεστιβάλ διοργανώθηκε τα πρώτα τρία χρόνια στο Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο

Λαυρίου, ενώ από το 2007 έως το 2010 συμπεριλήφθηκε στα πλαίσια του Ελληνικού φεστιβάλ. Ο λόγος που συμπεριλήφθηκε στη συγκεκριμένη εργασία ένα φεστιβάλ το οποίο δεν υφίσταται πλέον είναι αφενός το πόσο πετυχημένο και διάσημο ήταν το Synch όχι μόνο στο εσωτερικό της χώρας αλλά και στο εξωτερικό, γεγονός που αποδεικνύεται τόσο από τους ξένους επισκέπτες όσο και από την συμμετοχή του σε πολλές διεθνείς εκδηλώσεις (π.χ. συμμετοχή το 2007 στις εκδηλώσεις που έλαβαν μέρος στο Λουξεμβούργο το οποίο ήταν η Ευρωπαϊκή πρωτεύουσα για εκείνη τη χρονιά) και αφετέρου η ιδιαιτερότητα του φεστιβάλ αναφορικά με το γεγονός ότι συμπεριλήφθηκε από το 2007 στο Ελληνικό Φεστιβάλ, με αποτέλεσμα η συνεργασία του με δημόσιους φορείς, στοιχείο που απασχολεί έντονα την εργασία αυτή, να είναι πολύ έντονη.

Η συνέντευξη με την εταιρία Postbloo Music Communication έγινε με ένα από τα ιδρυτικά μέλη της εταιρίας τον Ιωάννη Παπαϊωάννου στις 4/4/2014. Η εταιρία Postbloo δραστηριοποιείται από το 2007, ασχολούμενη με την διοργάνωση συναυλιών και φεστιβάλ κατά κύριο λόγο στο Δήμο της Αθήνας, ενώ τα τρία τελευταία χρόνια συνεργάζεται στενά με την Μ.Ε.Σ.Ο, αναλαμβάνοντας την παραγωγή γεγονότων που λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής.

Τέλος έγινε προσπάθεια να διενεργηθεί συνέντευξη και από εκπρόσωπο του δικτύου Fringe, παρόλα αυτά λόγω του ότι αφενός ο Πρόεδρος του δικτύου βρισκόταν για μεγάλο χρονικό διάστημα για λογαριασμό του δικτύου εκτός Ελλάδος και αφετέρου εξαιτίας της πολιτικής του φορέα οι συνεντεύξεις να δίνονται μόνο από τον ίδιο, οι πληροφορίες που θα χρησιμοποιηθούν προέρχονται από το δικτυακό τόπο του δικτύου, από υλικό που μου παραδόθηκε αλλά και από μια σύντομη συνάντηση με την υπεύθυνη επικοινωνίας Πωλίνα Σοφρώνη με την οποία υπήρξε και μετέπειτα επικοινωνία μέσω email ώστε να μου διευκρινιστούν ορισμένες λεπτομέρειες για το συγκεκριμένο δίκτυο.

Οι συνεντεύξεις, αλλά και η απλή συνάντηση με το δίκτυο Fringe, που έγιναν στα πλαίσια της εργασίας αποσκοπούσαν στην εξέταση έξι κυρίως ζητημάτων, σχετικών πάντα με το προτεινόμενο από τους Getz & Frisby μοντέλο. Τα ζητήματα είναι τα εξής: α) Χαρτογράφηση του οικοσυστήματος των event στην πόλη της Αθήνας β) Ο ρόλος του εκάστοτε οργανισμού στις διοργανώσεις στις οποίες

εμπλέκεται καθώς και ο ενδεχόμενος ρόλος του στο εξεταζόμενο χαρτοφυλάκιο γ) Η σημασία που δίνεται στη συνεργασία ανάμεσα σε δημόσιους, ιδιωτικούς και μη κερδοσκοπικούς φορείς. δ) Τα κριτήρια βάσει των οποίων θα διάλεγε τις διοργανώσεις τις οποίες θα συμπεριελάμβανε ο κάθε οργανισμός στο προτεινόμενο από τους Getz & Frisby χαρτοφυλάκιο στ) Οι στόχοι του κάθε οργανισμού όσον αφορά τη διοργάνωση ειδικών γεγονότων αλλά και οι στόχοι που θα πρέπει να τεθούν για το χαρτοφυλάκιο που εξετάζουμε ζ) Ο τρόπος με τον οποίον αξιολογούν την εκάστοτε διοργάνωση στην οποία εμπλέκονται αλλά και ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να αξιολογηθεί το χαρτοφυλάκιο ειδικών γεγονότων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Αποτελέσματα της έρευνας

4.1 Εισαγωγή

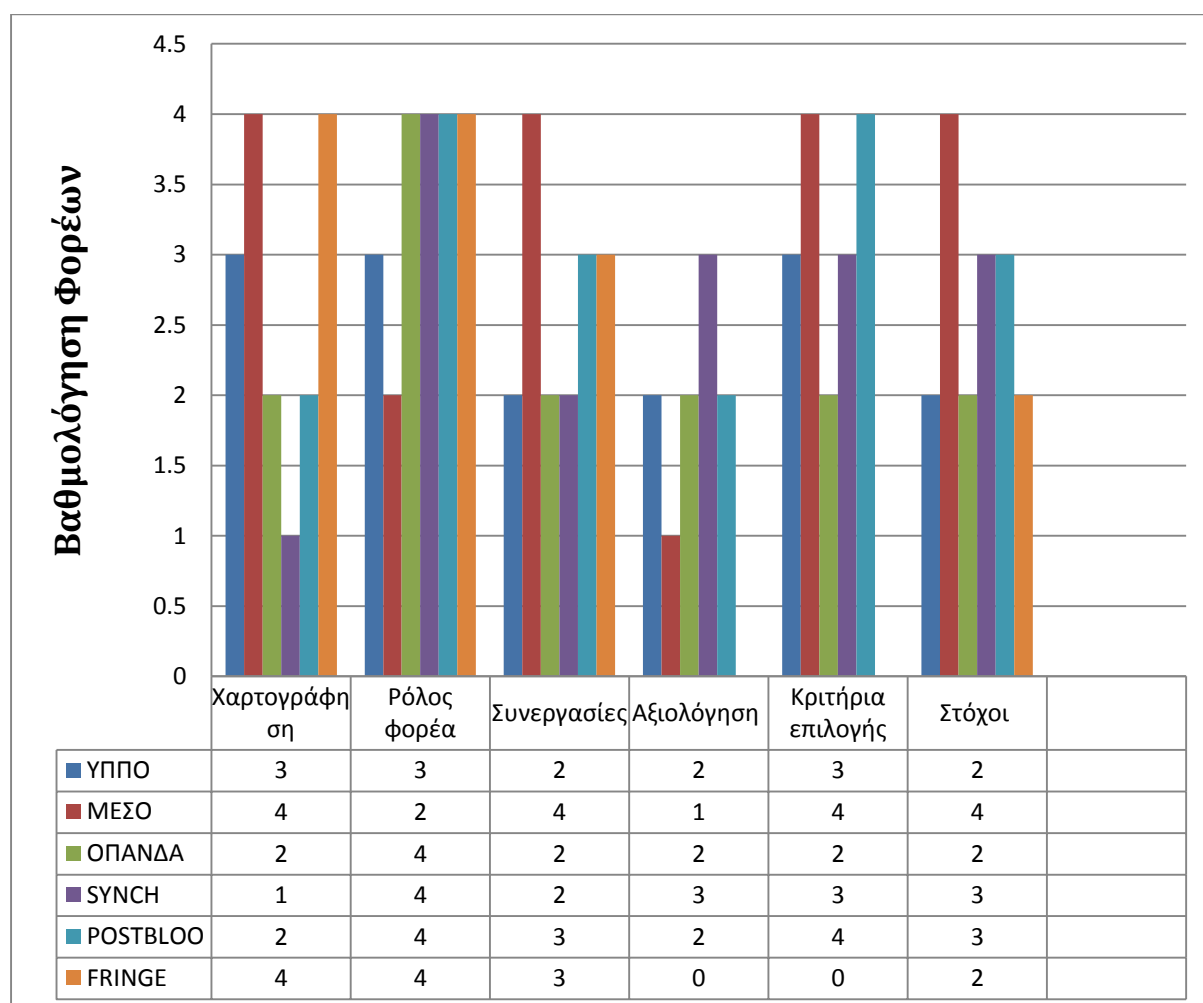
Στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας. Αρχικά μέσω της συνοπτικής παρουσίασής τους σε ένα πίνακα αλλά και τη διαγραμματική τους απεικόνιση σε ένα σχεδιάγραμμα με ράβδους ενώ στη συνέχεια μέσω της λεπτομερέστερης ανάλυσής τους. Η ανάλυση αυτή χωρίζεται σε έξι μέρη, όσα δηλαδή και τα ζητήματα τα οποία εξετάστηκαν κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων.

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτελείται από έξι γραμμές και έξι στήλες. Οι έξι γραμμές αντιστοιχούν στα έξι στάδια και στις βασικές αρχές όπως αυτές παρουσιάζονται από τους Getz & Frisby στο μοντέλο τους. Συγκεκριμένα οι έξι γραμμές του πίνακα αντιστοιχούν στα έξι ζητήματα στα οποία οι επαφές μου με τον εκάστοτε φορέα επικεντρώθηκαν και παρουσιάζονται στο ερωτηματολόγιο που βρίσκεται στο τέλος της εργασίας. Αντίστοιχα οι έξι στήλες αντιστοιχούν στους έξι φορείς οι οποίοι συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα. Η προσπάθειά επικεντρώθηκε στο να αξιολογηθεί σε ποιο βαθμό ο κάθε φορέας θεωρεί σημαντικά ή όχι τα στοιχεία του εξεταζόμενου μοντέλου και κατά πόσο τα εφαρμόζει στην πράξη. Σε ορισμένες περιπτώσεις η αξιολόγηση επηρεάστηκε όχι μόνο από τις ήδη εφαρμοζόμενες πρακτικές αλλά και από τα μελλοντικά σχέδια του κάθε φορέα έτσι όπως μου παρουσιάστηκαν. Για την αξιολόγησή μου χρησιμοποιήθηκε μια κλίμακα η οποία αποτελείται από τέσσερις βαθμίδες οι οποίες αναλογούν στο κατά πόσο ο κάθε φορέας εφαρμόζει ή πρόκειται να εφαρμόσει τα στάδια και τις αρχές του μοντέλου . Οι βαθμίδες είναι οι εξής : 1. Σε μεγάλο βαθμό 2. Σε ικανοποιητικό βαθμό 3. Ασαφείς ενδείξεις 4. Όχι . Τέλος στις περιπτώσεις όπου δεν κατέστη δυνατό να συλλέξω τις απαραίτητες πληροφορίες, εμφανίζεται στον πίνακα η ένδειξη N/A. Μετά την παρουσίαση του πίνακα με τα συνοπτικά αποτελέσματα των συνεντεύξεων ακολουθεί η λεπτομερής παρουσίαση των ευρημάτων μου μετά την επαφή που είχα με τους έξι φορείς. Η παρουσίαση είναι χωρισμένη σε έξι μέρη, όσες είναι δηλαδή και οι στήλες του πίνακα που ακολουθεί.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΦΟΡΕΑ	ΦΟΡΕΑΣ					
	ΥΠΠΟ	ΜΕΣΟ	ΟΠΑΝΔΑ	SYNCH	POSTBLOO	FRINGE
ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΟΧΙ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ
ΡΟΛΟΣ ΦΟΡΕΑ	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΟΧΙ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	N/A
ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ PORTFOLIO	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ	N/A
ΣΤΟΧΟΙ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ	ΣΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΒΑΘΜΟ	ΑΣΑΦΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

Πίνακας 1. Συνοπτικά αποτελέσματα συνεντεύξεων

Στην προσπάθειά μας να εξάγουμε πιο λεπτομερή συμπεράσματα όσον αφορά τους φορείς τους οποίους εξετάσαμε ώστε να οδηγηθούμε στις προτάσεις για το χαρτοφυλάκιο το οποίο μελετάμε θεώρησα απαραίτητη την παρουσίαση των συνοπτικών αποτελεσμάτων του Πίνακα 1 μέσω του παρακάτω σχεδιαγράμματος. Το συγκεκριμένο σχεδιάγραμμα προέκυψε μέσω της μετατροπής των τεσσάρων βαθμίδων του Πίνακα 1 σε μία κλίμακα από το ένα έως το τέσσερα. Η αντιστοιχία λοιπόν είναι η εξής : Σε μεγάλο βαθμό = 4, Σε ικανοποιητικό βαθμό = 3, Ασαφείς ενδείξεις = 2, Όχι = 1, N/A = 0. Το Σχεδιάγραμμα 1 θα μας επιτρέψει όπου υπάρχει η δυνατότητα να εξάγουμε πιο συγκεκριμένα συμπεράσματα, τα οποία κατά κύριο λόγο θα μας απασχολήσουν στο επόμενο κεφάλαιο, τόσο για τους μεμονωμένους φορείς όσο και για τους φορείς στο σύνολό τους. Φυσικά δεν αποκλείεται να προκύψουν και συμπεράσματα μέσα από ομαδοποιήσεις των φορέων (π.χ. δημόσιοι-ιδιωτικοί).



Σχεδιάγραμμα 1. Παρουσίαση βαθμολόγησης των φορέων

4.2 Χαρτογράφηση

Όσον αφορά το ζήτημα της χαρτογράφησης, κοιτάζοντας και τον πίνακα θα μπορούσαμε αρχικά να υποθέσουμε πως έχουν γίνει κάποια βήματα σχετικά με την προσπάθεια καταγραφής της δραστηριότητας στον τομέα της διοργάνωσης ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από το γεγονός πως δύο από τους φορείς (Μ.Ε.Σ.Ο, FRINGE) έχουν ασχοληθεί με τη συγκεκριμένη διαδικασία σε μεγάλο βαθμό ενώ ένας φορέας (ΥΠΠΟ) έχει ασχοληθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Οι τρεις εναπομείναντες φορείς είτε δεν θεώρησαν τη συγκεκριμένη διαδικασία χρήσιμη (SYNCH), είτε έχουν ασχοληθεί με αυτή αποσπασματικά και με έμμεσο τρόπο (ΟΠΑΝΔΑ, Postbloo) με αποτέλεσμα τα στοιχεία που μας παρουσιάστηκαν να μην επαρκούν για την εξαγωγή ολοκληρωμένων συμπερασμάτων.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως ανεξάρτητα από το βαθμό στον οποίο ο κάθε φορέας έχει προσπαθήσει να χαρτογραφήσει το οικοσύστημα των διοργανώσεων στην πόλη της Αθήνας, όλοι (με μοναδική εξαίρεση το SYNCH) αναγνώρισαν τη μεγάλη σημασία του εν λόγω εγχειρήματος. Όσον αφορά τώρα τον Δημήτρη Παπαϊωάννου από το SYNCH χαρακτηριστικά ανέφερε πως παρά το γεγονός πως γνώριζε ακόμα και προσωπικά πολλούς από τους διοργανωτές που δραστηριοποιούνταν στην Αθήνα δεν θεώρησε ποτέ αναγκαίο να προχωρήσει σε κάποιο είδος χαρτογράφησης του συγκεκριμένου οικοσυστήματος στην πόλη της Αθήνας. Ο λόγος ήταν πως θεωρούσε πως δεν υπήρχε κάποιος κοινός παρονομαστής ανάμεσα στο SYNCH και στους υπόλοιπους διοργανωτές.

Το φαινόμενο το οποίο παρατηρήθηκε συχνότερα είναι πως παρά τη σημασία που επισήμαναν πως έχει το ζήτημα της χαρτογράφησης οι πέντε από τους έξι φορείς, μόνο δύο (Μ.Ε.Σ.Ο, Fringe) έχουν προσπαθήσει μέχρι στιγμής να καταγράψουν με συστηματικό τρόπο το υπό συζήτηση οικοσύστημα. Το δίκτυο Fringe αρχικά με τη δραστηριότητά του απευθύνεται σε όλους τους νέους καλλιτέχνες και όλους τους δημιουργικούς πυρήνες της πόλης, στους οποίους συγκαταλέγονται και οι φορείς που ασχολούνται με τη διοργάνωση ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ, με σκοπό να λειτουργήσει συνεκτικά ανάμεσά τους. Μέσα από τη διαδικασία αυτή έχει

προχωρήσει σε εκτεταμένη χαρτογράφηση του οικοσυστήματος των διοργανώσεων στην πόλη της Αθήνας. Τους χαρτογραφηθέντες φορείς μπορεί κανείς να τους εντοπίσει εύκολα στο διαδικτυακό τόπο του δικτύου Fringe. Συγκεκριμένα μπορεί να βρει μια βάση δεδομένων από μικρότερους σε μέγεθος φορείς οι οποίοι από μόνοι τους έχουν εγγραφεί στην κοινότητα (Community) του δικτύου με σκοπό να απολαύσουν τις υπηρεσίες δικτύωσης που αυτό προσφέρει καθώς και μια λίστα με 28 μεγαλύτερου μεγέθους και φήμης πολιτιστικούς φορείς και διοργανωτές ειδικών γεγονότων, η πλειοψηφία των οποίων δραστηριοποιείται στην πόλη της Αθήνας, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά στις εκδηλώσεις του δικτύου, όπως το Athens Fringe Live¹, το οποίο αποτελεί ευκαιρία επαφής των εν λόγω φορέων με νέους καλλιτέχνες.

Όπως ήδη αναφέρθηκε πέρα από το δίκτυο Fringe σε σημαντικές ενέργειες χαρτογράφησης έχει προχωρήσει και η Μ.Ε.Σ.Ο. Αρχικά και μέσα από τη λειτουργία της έχει χαρτογραφήσει ένα πολύ μεγάλο κομμάτι πολιτιστικών σχηματισμών της πόλης. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην πρακτική που εφαρμόζουν εδώ και αρκετά χρόνια όσον αφορά τη διοργάνωση της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής. Η πρακτική δεν είναι άλλη από την ανάθεση πολλών από τα events που αυτή περιλαμβάνει σε ομάδες και φορείς που ασχολούνται με την οργάνωση φεστιβάλ και ειδικών γεγονότων. Η πιο σημαντική κίνηση της Μ.Ε.Σ.Ο όμως η οποία σκοπεύει στην καταγραφή και την δικτύωση των πολιτιστικών σχηματισμών με έναν πιο συστηματικό τρόπο, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι φορείς που εξετάζουμε, είναι η πρωτοβουλία EURICCA στην οποία η Μ.Ε.Σ.Ο έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Η πρωτοβουλία EURICCA, στα πλαίσια της οποίας υπογράφηκε τον Ιούνιο του 2013 και η Χάρτα της Αθήνας, αποτελεί μια συγκροτημένη προσπάθεια καταγραφής και δικτύωσης των φορέων του ευρωπαϊκού πολιτιστικού οικοσυστήματος. Η δικτύωση αυτή πρόκειται να επιτευχθεί μέσα από τη συγκρότηση οχτώ Ευρωπαϊκών cluster²(music, communication & design, cultural heritage, arts & crafts, fashion, dance, theatre, video media & photography).

-
1. Το Athens Fringe Live είναι η ανοιχτή διοργάνωση του Athens Fringe Network, με στόχο την παρουσίαση των δημιουργικών έργων των μελών του δικτύου.
 2. Ως cluster νοείται η συγκέντρωση επιχειρήσεων, προμηθευτών και ιδρυμάτων τα οποία δραστηριοποιούνται στον ίδιο τομέα. Η ύπαρξή τους θεωρείται ότι αυξάνει την παραγωγικότητα όσων τα απαρτίζουν.

Τα εν λόγω cluster θα αποτελούνται από τα cluster των αντίστοιχων κλάδων της κάθε χώρας, τα οποία με τη σειρά τους θα αποτελούνται από τοπικά cluster. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί επίσης δυνατή μια πολύ ολοκληρωμένη και με δυναμικό χαρακτήρα χαρτογράφηση των φορέων οι οποίοι ασχολούνται με τη διοργάνωση ειδικών γεγονότων. Ταυτόχρονα θα καταστεί δυνατή και η κατηγοριοποίησή τους στους οχτώ τομείς που αναλογούν στα προαναφερθέντα cluster.

Στον πίνακα με τα συνοπτικά αποτελέσματα της έρευνας παρατηρούμε ότι οι ενδείξεις από τον ΟΠΑΝΔΑ και την εταιρία Postbloo αναφορικά με την χαρτογράφηση ήταν ασαφείς. Από τη μια ο κύριος Καραχάλιος ανέφερε πως ο ΟΠΑΝΔΑ δεν έχει προχωρήσει σε συστηματική χαρτογράφηση αλλά μέσα από τις συνεργασίες που έχουν προκύψει οι εργαζόμενοι στον φορέα έχουν αποκτήσει μια καλή εικόνα του τι συμβαίνει στη πόλη της Αθήνας στον τομέα των διοργανώσεων. Στο ίδιο περίπου μήκος κύματος κινήθηκε και ο κύριος Παπαϊωάννου προσθέτοντας πως πέρα από τις συνεργασίες που μέχρι στιγμής έχουν γίνει, η εταιρία εξετάζει συστηματικά το εξεταζόμενο οικοσύστημα προσπαθώντας να έχει γνώση του υπάρχοντος ανταγωνισμού χωρίς παρόλα αυτά να έχει πραγματοποιηθεί κάποια συστηματική καταγραφή και κατηγοριοποίησή τους.

Συνεχίζοντας με την Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων, όπως φαίνεται και στον πίνακα η ενασχόλησή τους με το κομμάτι της χαρτογράφησης έχει προχωρήσει σε ικανοποιητικό βαθμό. Θα πρέπει να τονιστεί σε αυτό το σημείο πως η κρίση μας βασίζεται κατά κύριο λόγο σε σχέδια που πρόκειται να τεθούν σε εφαρμογή στο άμεσο μέλλον και όχι τόσο στις έως τώρα πρακτικές της Διεύθυνσης. Εξετάζοντας τις τελευταίες η Διεύθυνση κατά κύριο λόγο έχει ασχοληθεί σε μεγάλο με τη χαρτογράφηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων σε επίπεδο επικράτειας. Όσον αφορά όμως τον δήμο της Αθήνας η χαρτογράφηση η οποία έχει γίνει βρίσκεται σε αρχικό στάδιο. Συγκεκριμένα έλαβα από τον κύριο Λένο μια λίστα με έντεκα φεστιβάλ που διοργανώνονται στην Αθήνα, τα οποία μάλιστα ήταν και κατηγοριοποιημένα ανάλογα με το περιεχόμενό τους, η οποία όμως περιείχε κατά κύριο λόγο φεστιβάλ και εκδηλώσεις με διεθνή χαρακτήρα (π.χ. το Athens International Film Festival και το Athens and Epidaurus Festival). Στην αρχή της παραγράφου αναφέρθηκα στα μελλοντικά σχέδια της Διεύθυνσης τα οποία κατά τη γνώμη μου αποτελούν πολύ σημαντικό βήμα όσον αφορά το κομμάτι της χαρτογράφησης. Συγκεκριμένα μου παρουσιάστηκε από τον κύριο Λένο το πρόγραμμα με τίτλο Ολοκληρωμένη

Παρέμβαση για την Ανάπτυξη της Δημιουργικής Οικονομίας στη Αθήνα, την τελική πρόταση του οποίου παρέλαβα από τον ίδιο, και το οποίο αποτελεί σύμπραξη ανάμεσα στο ΥΠΠΟ στον ΟΠΑΝΔΑ και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Το πρόγραμμα αυτό θα περιλαμβάνει εκτός των άλλων και μία εφαρμογή ονόματι C-HUB σκοπός της οποίας θα είναι η καταγραφή των πολιτιστικών δράσεων από επιχειρηματική σκοπιά στην πόλη της Αθήνας τόσο από την πλευρά των δημιουργών όσο και από αυτή των εμπλεκόμενων χορηγών και των υπολοίπων φορέων ή απλών παραγόντων που με κάποιο τρόπο εμπλέκονται στο πολιτιστικό και πολιτισμικό προϊόν¹. Το σημαντικότερο φυσικά στοιχείο που καθιστά και το πρόγραμμα αυτό σημαντικό για την συγκεκριμένη εργασία είναι το γεγονός πως στις διάφορες θεματικές τις οποίες θα προσπαθήσει η εφαρμογή C-HUB να καλύψει συμπεριλαμβάνεται και αυτή των εκδηλώσεων και των φεστιβάλ.

Σύμφωνα με τους Getz & Frisby στο πρώτο στάδιο του μοντέλου του για να είναι ολοκληρωμένη η έρευνα του εσωτερικού περιβάλλοντος θα πρέπει να μην περιορίζεται μόνο στη καταγραφή των διοργανώσεων και των διοργανωτών αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει και την χαρτογράφηση των διαθέσιμων προς χρήση χώρων αλλά και των χορηγών που υποστηρίζουν με διάφορους τρόπους τέτοιες προσπάθειες. Όσον αφορά τους τελευταίους οι μοναδικές αναφορές έγιναν από την Μ.Ε.Σ.Ο και από το δίκτυο Fringe. Η χαρτογράφηση από πλευράς Μ.Ε.Σ.Ο είναι άτυπη και έχει προκύψει μέσα από την χρόνια αναζήτηση υποστηρικτών πολιτιστικών εκδηλώσεων αλλά και μέσα από την συνεργασία μαζί τους. Αντίθετα το δίκτυο Fringe έχει προχωρήσει σε μια συστηματική καταγραφή τους στα πλαίσια του προγράμματος Athens Fringe Agency, μέσω του οποίου προσπαθεί να βοηθήσει νέους καλλιτέχνες και πολιτιστικές ομάδες φέρνοντας τους σε επαφή χορηγούς. Τέλος όσον αφορά την καταγραφή των διαθέσιμων χώρων δεν έγινε αναφορά από κανέναν από τους έξι φορείς.

Η χαρτογράφηση όμως δεν αφορά μόνο το εσωτερικό περιβάλλον όπως φάνηκε και από την ανάλυση του προτεινόμενου μοντέλου αλλά και τις τάσεις που εμφανίζονται στο εξωτερικό περιβάλλον.

1. Απόσπασμα από την τελική πρόταση για την Δημιουργική Οικονομία στην πόλη της Αθήνας, η οποία μου στάλθηκε από τον κύριο Λένο μέσω email.

Παρά το γεγονός πως η σημασία της παρακολούθησης των διεθνών τάσεων τονίστηκε από όλους τους φορείς, θα μπορούσαμε να πούμε πως μόνο η Μ.Ε.Σ.Ο μέσα από την δραστηριοποίησή της και του ηγετικού της πλέον ρόλου από τη μία στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο της Γιορτής της Μουσικής και από την άλλη στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα EURICCA παρακολουθεί συστηματικά τις όποιες εξελίξεις λαμβάνουν χώρα στο εξωτερικό, διαδραματίζοντας την ίδια στιγμή σημαντικό ρόλο σε αυτές. Σύμφωνα όμως με τον George Perrot οι όποιες εξελίξεις και τάσεις δεν θα πρέπει να αναπαράγονται άκριτα, αντιθέτως είναι αναγκαία η προσαρμογή τους στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της εκάστοτε πόλης. Η ανάγκη για προσαρμογή αναφέρθηκε και από τον κύριο Παπαϊωάννου ο οποίος τόνισε πως ο πολιτισμός και άρα και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις είναι συνυφασμένες με την έννοια της προσαρμογής.

Ολοκληρώνοντας το στάδιο της χαρτογράφησης θα ήθελα να τονίσω το πως μια τέτοια διαδικασία έχει νόημα μόνο εάν έχει δυναμικό χαρακτήρα. Το στοιχείο αυτό θα πρέπει να αποτελεί κίνητρο και όχι αποτρεπτικό παράγοντα για τη διαδικασία της χαρτογράφησης. Όπως εξάλλου ανέφερε ο Παπαϊωάννου από την εταιρία Postbloo ο δυναμικός χαρακτήρας του πολιτισμού έχει ως αποτέλεσμα τη συνεχή εξέλιξη, τη δημιουργία καινούριων καθώς και το τέλος παλιότερων διοργανώσεων.

4.3 Ρόλος του εκάστοτε φορέα

Το δεύτερο στάδιο του εξεταζόμενου μοντέλου αφορά το ρόλο που είναι πιθανόν να διαδραματίσει ο κάθε φορέας κατά τη διαδικασία σχεδιασμού και ανάπτυξης ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων όπως αυτό έχει αρκετές φορές έως τώρα παρουσιαστεί. Θα πρέπει να επισημάνω στο σημείο αυτό πως το εξεταζόμενο μοντέλο αναφέρεται μόνο στο ρόλο που η εκάστοτε δημοτική αρχή θα αποφασίσει να έχει σε ένα τέτοιο εγχείρημα. Στην εργασία μου όμως και καθώς μεγάλη σημασία δίνεται –όπως έχει ήδη αναφερθεί στο εννοιολογικό πλαίσιο- στο συμπληρωματικό ρόλο των δημόσιων, ιδιωτικών και μη κερδοσκοπικών οργανισμών, θεώρησα απαραίτητο να εξετάσω το ρόλο που όλοι οι εξεταζόμενοι φορείς θα μπορούσαν να έχουν στην ανάπτυξη ενός δικτύου αστικών ειδικών γεγονότων.

Μέσα από τις συνεντεύξεις έγινε κατανοητό πως οι φορείς, με μια μόνο εξαίρεση, θεώρησαν πως στο ενδεχόμενο ανάπτυξης ενός portfolio εκδηλώσεων θα ήταν συνετό να διατηρήσουν το ρόλο που διαδραματίζουν και τώρα όταν εμπλέκονται σε οποιαδήποτε εκδήλωση. Για το λόγο αυτό στην συγκεκριμένη ενότητα θα παρουσιαστούν κατά κύριο λόγο οι τωρινοί ρόλοι του κάθε φορέα.

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα ο ρόλος των φορέων στις περισσότερες περιπτώσεις (μοναδική εξαίρεση η Μ.Ε.Σ.Ο είναι ξεκάθαρος τουλάχιστον σε ικανοποιητικό βαθμό. Ξεκινώντας με το SYNCH και την εταιρία Postbloo, όπως ήταν αναμενόμενο ο ρόλος τους ήταν εντελώς ξεκάθαρος και σε καμία από τις δραστηριότητές τους δεν είχε διαφοροποιηθεί. Ο ρόλος τους λοιπόν ήταν (αναφορικά με το SYNCH) και είναι (αναφορικά με την εταιρία Postbloo) η παραγωγή ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ το περιεχόμενο των οποίων σε όλες τις περιπτώσεις είχε καθοριστεί από τους ίδιους.

Στην περίπτωση του δικτύου Fringe οι ρόλοι είναι επίσης ξεκάθαροι. Όπως έχει ήδη αναφερθεί το κύριο μέλημα του δικτύου είναι η δικτύωση των δημιουργικών πυρήνων της πόλης. Μέσα από την πλατφόρμα που διατηρεί στον δικτυακό του τόπο αλλά και μέσα από τις ετήσιες εκδηλώσεις του, όπως το Athens Fringe Live, μπορούμε να κατανοήσουμε πως διαδραματίζει προφανώς το ρόλο του facilitator. Πρώτον διότι έχει συντονιστικό ρόλο ανάμεσα στους φορείς που ασχολούνται με τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και δεύτερον διότι μέσω του προγράμματος Athens Fringe Agency παρέχει την απαραίτητη τεχνογνωσία σε όσους επιθυμούν να προωθήσουν τη δουλειά τους και να προβούν σε επικερδείς συνεργασίες. Θα μπορούσαμε επίσης να πούμε πως σε αρκετές περιπτώσεις και στην προσπάθεια του δικτύου να φέρει σε επαφή τους διάφορους φορείς αλλά και καλλιτέχνες της πόλης μέσα από τις ετήσιες εκδηλώσεις του, όπως το Athens Fringe Live, αναλαμβάνει και το ρόλο του παραγωγού. Παρόλα αυτά είναι εντελώς ξεκάθαρο πότε το δίκτυο αποφασίζει να είναι facilitator και πότε παραγωγός.

Τα ίδια περίπου ισχύουν και για τον ΟΠΑΝΔΑ. Ο κύριος Καραχάλιος ανέφερε πως ο φορέας είναι δυνατό να πάρει άλλες φορές το ρόλο του άμεσου παραγωγού, άλλες φορές το ρόλο του συνδιοργανωτή, ενώ αρκετές είναι και οι φορές που παρέχει άμεση βοήθεια σε φορείς που την έχουν ανάγκη για την διοργάνωση ειδικών γεγονότων. Στις περισσότερες των περιπτώσεων ήταν αρκετά κατανοητό το

με ποια κριτήρια γινόταν η επιλογή του κάθε ρόλου με μοναδική ίσως εξαίρεση αυτή του συνδιοργανωτή. Σύμφωνα λοιπόν με τον κύριο Καραχάλιο ο φορέας παρέχει άμεση βοήθεια σε πολλούς φορείς που προσεγγίζουν τον ΟΠΑΝΔΑ για βοήθεια. Η άμεση αυτή βοήθεια μπορεί να έχει είτε τη μορφή τεχνικής υποστήριξης είτε να αφορά την προώθηση της εκάστοτε εκδήλωσης. Πρέπει να τονιστεί στο σημείο αυτό ότι ο οργανισμός όντας ΝΠΔΔ δεν έχει τη δυνατότητα να παρέχει χρηματική υποστήριξη. Όσον αφορά το κομμάτι της συνδιοργάνωσης μας ανέφερε ότι ο φορέας αναλαμβάνει το ρόλο αυτό σε εκδηλώσεις όπως αυτή του Φεστιβάλ στο Αττικό Άλσος όπου το κόστος της συνολικής διοργάνωσης είναι τέτοιο ώστε να μην μπορεί να αναληφθεί εξολοκλήρου από τον φορέα. Το συγκεκριμένο φεστιβάλ αποτελεί μια συνδιοργάνωση του φορέα, της Υπερνομαρχίας Αθηνών-Πειραιώς, η οποία παρέχει δωρεάν τους χώρους του Αττικού Άλσους αλλά και άλλων πολιτιστικών φορέων οι οποίοι αναλαμβάνουν τη διοργάνωση επιμέρους δρώμενων στα πλαίσια του φεστιβάλ. Στα πλαίσια του εν λόγω φεστιβάλ ο φορέας είναι δυνατόν όμως όπως μας επισημάνθηκε να πάρει ορισμένες φορές και το ρόλο του άμεσου παραγωγού. Ο ΟΠΑΝΔΑ σε συγκεκριμένες περιπτώσεις δύναται να αγοράσει παραστάσεις οι οποίες ανεβαίνουν στο φεστιβάλ ενώ οργανώνει και δρώμενα, κυρίως αυτά στα οποία συμμετέχουν τα μουσικά του σύνολα, μόνος του.

Μπορούμε να δούμε ως εκ τούτου πως στις συνδιοργανώσεις στις οποίες συμμετέχει ο φορέας υπάρχει αρκετά μεγάλη ευελιξία όσον αφορά τους ρόλους που λαμβάνει στα πλαίσια αυτών, παρόλα αυτά δεν είναι καθόλου ξεκάθαρο με ποια κριτήρια λαμβάνονται οι αποφάσεις για τον τρόπο με τον οποίο ο φορέας συμβάλλει κάθε φορά.

Σε αντίθεση με τις συνδιοργανώσεις πολύ πιο ξεκάθαρα είναι τα πράγματα όσον αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες ο ΟΠΑΝΔΑ αναλαμβάνει εξολοκλήρου την παραγωγή ειδικών γεγονότων. Ο φορέας λοιπόν μετατρέπεται σε άμεσο παραγωγό κατά τη διάρκεια των εορταστικών εκδηλώσεων (Χριστούγεννα, Απόκριες), όπου η διάρκειά τους είναι ανάλογη με τη διάρκεια της κάθε εορταστικής περιόδου, στις οποίες πρωταγωνιστικό ρόλο έχουν τα μουσικά σύνολα του φορέα.

Μέχρι στιγμής έχουν παρουσιαστεί οι φορείς, ο ρόλος των οποίων όπως φαίνεται και στον πίνακα είναι καθορισμένος σε μεγάλο βαθμό. Οι επόμενοι δύο

φορείς ναι μεν μας παρουσίασαν το ρόλο τους με μια σχετική ακρίβεια, παρόλα αυτά σε ορισμένα σημεία, όπως θα δούμε υπήρχαν ορισμένες ασάφειες.

Ξεκινώντας με τη Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων, θα μπορούσαμε αρχικά να εντοπίσουμε το ρόλο της στις έξι αρμοδιότητες της οι οποίες έχουν ήδη παρουσιαστεί σε προηγούμενη ενότητα. Αρχικά ο φορέας συμμετέχει σε συμπράξεις με Ο.Τ.Α, ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ, αναλαμβάνοντας όπως μας επισήμανε ο κύριος Λένος τη παρακολούθηση Προγραμματικών Συμβάσεων ανάμεσα στους εκάστοτε φορείς. Σύμφωνα με τον κύριο Λένο στις συγκεκριμένες συνεργασίες η διεύθυνση παλιότερα συνέβαλε και οικονομικά, κάτι που πλέον δε συνηθίζεται, λόγω της οικονομικής συγκυρίας. Όπως μπορούμε να δούμε από τις αρμοδιότητες που παρουσιάστηκαν παραπάνω η διεύθυνση είναι υπεύθυνη και για την οργάνωση φεστιβάλ και πολιτιστικών εκδηλώσεων, γεγονός που παρόλα αυτά δεν αναφέρθηκε σε καμία περίπτωση κατά τη διάρκεια της συνέντευξης με τον Κύριο Λένο. Όσον αφορά τώρα το ρόλο της Διεύθυνσης ως facilitator παρά το γεγονός πως αναφέρθηκε από τον κύριο Λένο πως ως φορέας η Διεύθυνση προσπαθεί να ενθαρρύνει τη δημιουργία συμπράξεων και την σύνδεση ανάμεσα σε πολιτιστικούς φορείς, δεν υπήρξε αναφορά σε κάποια συγκεκριμένη πρωτοβουλία της Διεύθυνσης, ενώ όπως αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της συνέντευξης πολλές φορές είναι η ίδια η νομοθεσία που αναγκάζει τη Διεύθυνση να συμμετάσχει στις συμπράξεις που προαναφέρθηκαν. Ο ρόλος λοιπόν της Διεύθυνσης θα μπορούσαμε να πούμε ότι κατά κύριο λόγο είναι αυτός του partner σε συνεργασίες ενώ το κατά πόσο είναι δυνατόν ο ρόλος της να είναι αυτός του παραγωγού και του facilitator αλλά και των κριτηρίων με τα οποία είναι δυνατόν να επιλεγεί κάποιος από αυτούς τους ρόλους παρέμειναν μάλλον ασαφείς.

Συνεχίζοντας με τη Μ.Ε.Σ.Ο, θα μπορούσε κάποιος να πει, πως ο φορέας ανάλογα την περίοδο και τις περιστάσεις είναι δυνατόν να αναλάβει οποιονδήποτε από τους τέσσερις πιθανούς ρόλους που προκύπτουν από το μοντέλο του Getz. Για να γίνει κατανοητό αυτό αρκεί να αναφέρουμε τη φράση του George Perrot σύμφωνα με την οποία *‘η Ευρωπαϊκή Γιορτή της Μουσικής στην ουσία αποτελεί το ενωτικό στοιχείο των χαρτογραφηθέντων από τον φορέα στοιχείων’*. Με άλλα λόγια η Μ.Ε.Σ.Ο στην ουσία συνδιοργανώνει την Ευρωπαϊκή Γιορτή της Μουσικής αναθέτοντας την πλειοψηφία των δρώμενων σε πολιτιστικούς φορείς και δημιουργικές ομάδες, στοιχείο που όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως συμβάλει σημαντικά και στη διαδικασία της χαρτογράφησης, ενώ όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε από τον

εκπρόσωπο της Μ.Ε.Σ.Ο η εταιρία πλέον αναλαμβάνει ως άμεσος παραγωγός μόνο το 2% της όλης διοργάνωσης, σε αντίθεση με τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του φορέα, κατά τα οποία ήταν αποκλειστικός υπεύθυνος για την παραγωγή της. Ταυτόχρονα όμως παρέχει και άμεση βοήθεια στους φορείς με τους οποίους συνεργάζεται, βοήθεια η οποία μπορεί να έχει τη μορφή οικονομικής βοήθειας, τεχνικής υποστήριξης αλλά και προώθησης του γεγονότος. Μέσα από τη διαδικασία αυτή ο φορέας όμως επιδιώκει κυρίως την δικτύωση και την κινητοποίηση των πολιτιστικών φορέων. Αναλαμβάνοντας αυτή τη φορά το ρόλο του facilitator. Το ίδιο θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και για την ήδη αναφερθείσα πρωτοβουλία EURICCA. Μέσα από την χαρτογράφηση που θα γίνει επιδιώκεται η διασύνδεση των μελών του εκάστοτε cluster, η ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειρίας καθώς και η περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτισή τους. Ολοκληρώνοντας την αναφορά μας στο ρόλο της Μ.Ε.Σ.Ο μπορούμε να συμπεράνουμε πως η εταιρία πλέον βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, χωρίς να έχει ξεκαθαρίσει 100% το ρόλο τον οποίο διαδραματίζει καθώς ασχολείται όλο και λιγότερο με την άμεση παραγωγή της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής, εστιάζοντας πλέον περισσότερο στη δημιουργία ενός δικτύου πολιτιστικών φορέων, στους οποίους φυσικά συμπεριλαμβάνονται και οι διοργανωτές ειδικών γεγονότων.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί όλοι οι φορείς που εξετάστηκαν θεώρησαν συνετό, με μοναδική εξαίρεση τον κύριο Παπαϊωάννου από το Synch, στο υποθετικό portfolio ειδικών γεγονότων το οποίο και εξετάζουμε, να διατηρηθεί από τους ίδιους ο ίδιος ακριβώς ρόλος τον οποίο ήδη διαδραματίζουν στις διάφορες διοργανώσεις στις οποίες συμμετέχουν. Ο κύριος Παπαϊωάννου όμως ανέφερε πως πέρα από τον ρόλο του άμεσου παραγωγού θα μπορούσε να αναλάβει το ρόλο του διαχειριστή του τουριστικού ρεύματος που ενδεχομένως θα δημιουργούσε το εξεταζόμενο χαρτοφυλάκιο, προσφέροντας άμεση βοήθεια στους κρατικούς φορείς όσον αφορά τη διαμονή και το ταξίδι των τουριστών προς την Αθήνα. Στην ουσία αναφερόταν στη δημιουργία και διαχείριση ολοκληρωμένων και ελκυστικών ως προς την τιμή πακέτων. Ο ρόλος ως εκ τούτου θα μπορούσε να ήταν η επαφή με τους αρμόδιους επιχειρηματίες (π.χ. ξενοδόχοι) και τις αρμόδιες εταιρίες (π.χ. αεροπορικές εταιρίες) και η επίτευξη συμφωνιών οι οποίες θα ήταν επικερδείς και για τις δύο πλευρές.

4.4 Συνεργασίες

Το τρίτο κομμάτι της έρευνας επικεντρώνεται στον τομέα της συνεργασίας ανάμεσα στους φορείς, τόσο δημόσιους όσο και ιδιωτικούς ή μη κερδοσκοπικούς. Σκοπός λοιπόν του υποκεφαλαίου αυτού είναι το να γίνει κατανοητό το κατά πόσο οι φορείς που εξετάστηκαν διάκινται θετικά ως προς τη διαδικασία των συνεργειών αλλά και το κατά πόσο έχουν προχωρήσει ή σκοπεύουν να προχωρήσουν σε τέτοιες ενέργειες στο άμεσο μέλλον. Όπως έχει αναλυθεί ήδη το μοντέλο των Getz & Frisby διέπτετε από την αρχή μέχρι το τέλος του από τη σημασία της συνεργασίας ανάμεσα σε διαφορετικούς φορείς. Έχει επίσης επισημανθεί το ότι το συγκεκριμένο στοιχείο αποτέλεσε έναν από τους βασικούς παράγοντες που συνετέλεσαν στο να επιλεγθεί το συγκεκριμένο μοντέλο ως βάση για την παρούσα εργασία.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων για το κομμάτι των συνεργασιών θα χωριστεί σε δύο επιμέρους μέρη. Στο πρώτο θα εξετάσουμε τους δύο δημόσιους φορείς (ΟΠΑΝΔΑ και Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων) και στο δεύτερο τους υπόλοιπους τέσσερις ιδιωτικούς. Ο λόγος για τον διαχωρισμό αυτό είναι το γεγονός πως παρά το ότι όλοι οι φορείς, με εξαίρεση ίσως το Synch, ήταν πολύ θετικοί και σχεδόν θεωρούσαν απαραίτητη προϋπόθεση τις συνεργασίες για την επιτυχία του προτεινόμενου από τους Getz & Frisby portfolio, μόνο οι ιδιωτικοί φορείς είχαν όντως εφαρμόσει στην πράξη συνεργασίες στα πλαίσια των ειδικών γεγονότων που έχουν διοργανώσει.

Ξεκινώντας λοιπόν με τους δημόσιους φορείς και πιο συγκεκριμένα με τον ΟΠΑΝΔΑ αυτό που έγινε κατανοητό μέσα από την συνέντευξη με τον κύριο Καραχάλιο είναι πως παρά το γεγονός πως αναφέρθηκε ότι *‘η συνεργασία πολλών φορέων, αν και πιο δύσκολη ως διαδικασία μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα’*, ο φορέας συνήθως συμμετέχει σε συνεργασίες κυρίως μετά από την προσέγγισή του από άλλους φορείς, οι οποίοι συνήθως αναζητούν την άμεση βοήθεια του ΟΠΑΝΔΑ. Συγκεκριμένα αναφέρθηκαν οι συνεργασίες με το Ινστιτούτο Goethe στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Μέρας Ξένων Γλωσσών, με την Εθνική Λυρική Σκηνή στα πλαίσια της Όπερας της βαλίτσας αλλά και με το τμήμα Φιλοσοφικής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου στα πλαίσια του Διεθνούς Συνεδρίου Φιλοσοφίας.

Αναφορικά με το αν ο ΟΠΑΝΔΑ διαθέτει κάποιο άτομο υπεύθυνο για τη διασύνδεση και την εδραίωση συνεργασιών η απάντηση ήταν αρνητική, καθώς στο φορέα ο κάθε εργαζόμενος είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη συνεργασιών στον τομέα που εργάζεται ενώ πολύ σημαντικό, καθώς θα το δούμε να εμφανίζεται και στη συνέχεια, είναι το γεγονός πως ο κύριος Καραχάλιος αναφέρθηκε στη δυσπιστία που υπάρχει πολλές φορές από άλλους φορείς όσον αφορά τη συνεργασία με τον ΟΠΑΝΔΑ λόγω της γενικότερης δυσπιστίας που υπάρχει απέναντι στους κρατικούς και τοπικούς φορείς. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε 'πως υπάρχουν φορείς οι οποίοι αποφεύγουν τη συνεργασία με τον ΟΠΑΝΔΑ.

Συνεχίζοντας με τη Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων, τονίστηκε από τον κύριο Λένο το γεγονός πως μέσα από τις συνεργασίες με διάφορους φορείς είναι δυνατόν να δημιουργηθούν σημαντικές οικονομίες κλίμακας αλλά και να προκληθεί σημαντική κινητικότητα μεταξύ διάφορων φορέων. Παρόλα αυτά κατά τη διάρκεια της συνέντευξης έγινε κατανοητό πως τέτοιες συνεργασίες, στις οποίες δηλαδή να συμμετέχει και η Διεύθυνση, έχουν ατονήσει τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια λόγω κακών πρακτικών και κακής αντίληψης. Πλέον λοιπόν οι περισσότερες συνεργίες έχουν υποχρεωτική μορφή καθώς γίνονται στα πλαίσια προγραμμάτων (ΕΣΠΑ/CULTURE) τα οποία καθορίζουν συχνά ένα μίνιμουμ αριθμό φορέων που πρέπει να συνεργαστούν για την ολοκλήρωση του εκάστοτε έργου. Οι συνεργασίες λοιπόν οι οποίες εντοπίστηκαν στον συγκεκριμένο φορέα, περιορίζονται σε αυτές που επιβάλλονται από διάφορα προγράμματα αλλά και οι συμπράξεις στις οποίες αναφερθήκαμε στο κομμάτι του ρόλου του φορέα, στο οποίο και είδαμε ότι η Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων συμμετέχει αναλαμβάνοντας τον έλεγχο της τήρησης των Προγραμματικών Συμβάσεων. Η μοναδική πρωτοβουλία για συνεργασία η οποία εντοπίστηκε ήταν το πρόγραμμα Ολοκληρωμένη Παρέμβαση για την Ανάπτυξη της Δημιουργικής Οικονομίας στη Αθήνα, στο οποίο έχουμε ήδη αναφερθεί και το οποίο αποτελεί συνεργασία ανάμεσα στον ΟΠΑΝΔΑ, τη Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων και του Πάντειου Πανεπιστημίου. Θα πρέπει φυσικά να σημειωθεί ξανά πως η εν λόγω πρωτοβουλία δεν έχει τεθεί ακόμη σε εφαρμογή. Αυτοί ήταν και οι λόγοι οι οποίοι με οδήγησαν στο να θεωρήσω πως οι ενδείξεις όσον αφορά τις συνεργασίες του συγκεκριμένου φορέα ήταν ασαφείς. Τέλος όσον αφορά την ύπαρξη ατόμων ή κάποιου ξεχωριστού τμήματος υπεύθυνου για την δικτύωση του φορέα, αναφέρθηκε πως μέχρι κάποια χρονική στιγμή υπήρχε τμήμα

υπεύθυνο για την συνεργασία του Υπουργείου κυρίως με τα ξένα πολιτιστικά, ιδρύματα (π.χ. British Council Goethe), συνεργασία η οποία και αυτή με τη σειρά της έχει ατονήσει.

Συνεχίζοντας με τους ιδιωτικούς φορείς θα αναφερθούμε αρχικά σε αυτούς που παρουσιάστηκαν θετικότεροι και οι οποίοι έχουν κάνει ορισμένα σημαντικά βήματα στον τομέα των συνεργασιών.

Ο κύριος Παπαϊωάννου από την εταιρία Postbloo αρχικά τόνισε πως η εξωστρέφεια και οι συνεργασίες αποτελούν ένα από τα πιο σημαντικά κομμάτια στο κομμάτι της οργάνωσης ειδικών γεγονότων καθώς οδηγούν αφενός σε εκδηλώσεις με μεγαλύτερη απήχηση και αφετέρου σε διοργανώσεις με μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχίας, καθώς από τη μία αυξάνεται το δυναμικό το οποίο ασχολείται με την ολοκλήρωση του κάθε event και από την άλλη διότι αυξάνεται η ισχύς του όλου εγχειρήματος. Τα παραδείγματα τα οποία μας παρουσιάστηκαν ήταν πρώτον η συνεργασία της εταιρίας με τη Μ.Ε.Σ.Ο στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής και δεύτερον, και ίσως πιο ενδιαφέρον, η συνεργασία στην οποία προέβησαν το καλοκαίρι του 2013 μέσα στα πλαίσια της ίδιας γιορτής. Η εταιρία Postbloo συνεργάστηκε με την ομάδα Before the light, η οποία είναι υπεύθυνη για την ανάπλαση της οδού Πιττάκη στη περιοχή του Ψυρρή. Οργανώθηκε λοιπόν από κοινού ένα ειδικό γεγονός το οποίο ως σκοπό είχε να αναδείξει το έργο και των δύο φορέων, εγχείρημα που σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου στέφθηκε με πλήρη επιτυχία. Ενδιαφέρον επίσης έχουν και δύο παρατηρήσεις που έγιναν από τον κύριο Παπαϊωάννου αναφορικά με τις συνθήκες που επικρατούν στον τομέα των συνεργασιών στον χώρο των πολιτιστικών εκδηλώσεων. Χαρακτηριστικά ειπώθηκε πως *‘σε ορισμένους τομείς η συμμετοχή του κράτους κρίνεται απαραίτητη, καθώς ορισμένες ενέργειες μπορούν να αναληφθούν μόνο από κρατικούς φορείς’*. Προσπαθώντας ο κύριος Παπαϊωάννου να εντάξει την άποψη αυτή στο χαρτοφυλάκιο το οποίο εξετάζουμε, ανέφερε πως μόνο το κράτος θα μπορούσε να αναλάβει την προώθηση μέσω μιας μεγάλης καμπάνιας του εν λόγω χαρτοφυλακίου στο εξωτερικό. Τέλος ανέφερε πως για να είναι οι συνεργασίες με κρατικούς ή και δημοτικούς φορείς αποδοτική είναι απαραίτητη η αλλαγή κουλτούρας. Τόσο από την πλευρά του δημοσίου το οποίο θα πρέπει να σταματήσει να είναι δυσλειτουργικό όσο και από την πλευρά της ιδιωτικής πρωτοβουλίας η οποία με τη σειρά της θα πρέπει να προσεγγίσει τους δημόσιους φορείς με λιγότερη δυσπιστία και επιφυλακτικότητα.

Σημαντικό ρόλο στην απαιτούμενη αυτή αλλαγή σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Postbloo θα πρέπει να διαδραματίσει η διαρκής εκπαίδευση των φορέων όσον αφορά την εξοικείωσή τους όχι μόνο με την συμμετοχή τους σε συμπράξεις αλλά και τους τρόπους κεφαλαιοποίησης των αποτελεσμάτων τους.

Όπως φαίνεται και στον πίνακα αλλά όπως έχει γίνει ήδη κατανοητό από τις προηγούμενες αναφορές μας σε αυτήν, η Μ.Ε.Σ.Ο έχει κάνει πολύ σημαντικά βήματα στο κομμάτι των συνεργασιών. Αρκεί καταρχήν να αναλογιστούμε τη φύση του φορέα και κυρίως τη φύση ορισμένων δράσεων του. Πρώτον, όπως αναφέρθηκε και από τον George Perrot, η συνεργασία με δημοτικούς και κρατικούς φορείς είναι κομβικής σημασίας όσον αφορά την διοργάνωση της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής. Η συνεργασία αυτή αφορά όχι μόνο την παροχή υπηρεσιών (π.χ. καθαριότητα και ασφάλεια) αλλά και την παροχή των αναγκαίων αδειών, καθώς οι περισσότερες από τις εκδηλώσεις λαμβάνουν χώρα σε πλατείες, κήπους και πάρκα της πόλης. Έχει ήδη επίσης αναφερθεί πως ο φορέας συνεργάζεται πολύ στενά με πολλούς πολιτιστικούς φορείς και δημιουργικές ομάδες στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Γιορτής της Μουσικής, οι οποίοι πλέον αναλαμβάνουν και το μεγαλύτερο κομμάτι των επιμέρους εκδηλώσεων, γεγονός που πρόκειται να γίνει ακόμη πιο έντονο μέσα από την ολοκλήρωση της πρωτοβουλίας EURICCA, έτσι όπως αυτή παρουσιάστηκε νωρίτερα. Τα οφέλη από τις συνεργασίες αυτές σύμφωνα πάντα με τον George Perrot είναι πολλά. Μέσα από τις συνεργίες αυτές λοιπόν ενδυναμώνεται όχι μόνο η Μ.Ε.Σ.Ο αλλά όλοι οι εμπλεκόμενοι. Η εκάστοτε εκδήλωση είναι πιο επιτυχημένη λόγω των οικονομιών κλίμακας που δημιουργούνται ενώ έμφαση δόθηκε στο γεγονός πως οι συνεργίες δεν θα πρέπει να λήγουν με το πέρας της κάθε διοργάνωσης, καθώς με τον τρόπο αυτό δεν είναι δυνατόν να κεφαλαιοποιηθούν τα οφέλη που προκύπτουν από αυτές. Ένα σημαντικό πρόβλημα όμως το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Μ.Ε.Σ.Ο είναι το γεγονός πως οι περισσότεροι φορείς στην Αθήνα και στην Ελλάδα γενικότερα δεν είναι εκπαιδευμένοι στη διαδικασία της συμμετοχής σε συνεργατικά σχήματα, φαινόμενο το οποίο να αντιμετωπιστεί μόνο μέσω της διαρκής εκπαίδευσης των φορέων με σκοπό την εξοικείωσή τους στις συνεργατικές πρακτικές. Συγκεκριμένα η Μ.Ε.Σ.Ο ως παράδειγμα τέτοιων προγραμμάτων θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τις προσπάθειες που σταδιακά γίνονται από τη Μ.Ε.Σ.Ο για την διαμόρφωση καινοτόμων μεθόδων Δια Βίου Μάθησης και Επαγγελματικής κατάρτισης, για την

υποστήριξη και ανάπτυξη των Επαγγελματιών που συνδέονται με το Μουσικό κλάδο. Ως παράδειγμα θα μπορούσαμε να αναφερθούμε στο πρώτο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Φόρουμ για τους Μουσικούς Συνεργατικούς Σχηματισμούς το οποίο διεξήχθη στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Μέρας της Μουσικής τον Ιούνιο του 2013.

Τέλος ιδιαίτερη αναφορά έγινε και για τις αλλαγές οι οποίες είναι απαραίτητες στην κουλτούρα του δημόσιου τομέα, ο οποίος συχνά 'φρενάρει' την ιδιωτική πρωτοβουλία.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί δεν κατέστη δυνατό να διενεργηθεί μια ολοκληρωμένη συνέντευξη με το οργανισμό Fringe. Έτσι λοιπόν τα στοιχεία που μου δόθηκαν όσον αφορά το κομμάτι των συνεργασιών ήταν περιορισμένο, με αποτέλεσμα να χρειαστεί να προβώ σε ορισμένα συμπεράσματα εξετάζοντας την έως τώρα δραστηριότητά τους αλλά και τα στοιχεία που παρέχονται στον δικτυακό τους τόπο. Αυτός ακριβώς είναι και ο λόγος που στον πίνακα με τα συνοπτικά αποτελέσματα ο φορέας παρουσιάζεται να ικανοποιεί τα κριτήρια όσον αφορά τις συνεργασίες σε ικανοποιητικό βαθμό και όχι σε μεγάλο, κάτι που κατά την άποψή μου θα συνέβαινε εάν είχε προηγηθεί μια εκτενής συνέντευξη. Καταρχήν έχει ήδη παρουσιαστεί η δυνατότητα δικτύωσης που παρέχεται σε μικρότερες δημιουργικές ομάδες μέσω της κοινότητας (Community) που έχει αναπτυχθεί από το δίκτυο ενώ πολύ σημαντικό στοιχείο αποτελεί και η παρουσία 28 από τους μεγαλύτερους πολιτιστικούς φορείς και διοργανωτές ειδικών γεγονότων στο ετήσιο φεστιβάλ που διοργανώνει (Athens Fringe Live) με σκοπό την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, τη δικτύωση αλλά και τη μεταλαμπάδευση του know-how που κατέχουν οι φορείς αυτοί σε μικρότερους διοργανωτές. Κλείνοντας την ατελή αναφορά στις συνεργασίες του δικτύου θα πρέπει να αναφέρουμε το σλόγκαν που υπάρχει στο site του Fringe σύμφωνα με το οποίο *'το σύνολο είναι ισχυρότερο από το άθροισμα των μερών'*. Ο συνδυασμός του σλόγκαν αυτού, που είναι ενδεικτικό της νοοτροπίας του οργανισμού, και της δραστηριότητας του δικτύου θεωρώ ότι αποτελούν απόδειξη για την ιδιαίτερη σημασία που δίνεται στις συνεργίες από το δίκτυο Fringe.

Ο φορέας με τον οποίο θα κλείσει το δεύτερο μέρος του κομματιού των συνεργασιών είναι το φεστιβάλ Synch. Όπως φαίνεται και στον πίνακα οι ενδείξεις για τις συνεργασίες είναι ασαφείς. Ο κύριος λόγος ήταν πως παρά το γεγονός ότι το φεστιβάλ προέβη σε αρκετές συνεργασίες κυρίως με κρατικούς φορείς, η εμπειρία

του κύριου Παπαϊωάννου ήταν αρνητική σε βαθμό τέτοιο ώστε όταν ερωτήθηκε εάν θα ξαναπροχωρούσε σε παρόμοιες συνεργασίες η απάντησή του ήταν όχι. Κατά την περίοδο όπου το Synch διοργανωνόταν, υπήρξε στενή συνεργασία με πολλούς κρατικούς και δημοτικούς φορείς όπως ο Δήμος Αθηναίων, ο Δήμος Λαυρίου, η Τεχνόπολις, το Φεστιβάλ Αθηνών αλλά και το Υπουργείο Πολιτισμού. Σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου η συνεργασία τις περισσότερες φορές ήταν πολύ δύσκολη, με μοναδική εξαίρεση τον καλλιτεχνικό διευθυντή του Φεστιβάλ Αθηνών, κύριο Λούκο. Το βασικό πρόβλημα σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου, το οποίο μάλιστα επισημάνθηκε πολλές φορές, ήταν η έλλειψη αρμόδιων υπηρεσιών και κατάλληλα καταρτισμένων ανθρώπων τόσο στους δήμους όσο και στους κρατικούς φορείς, οι οποίοι θα ήταν επιφορτισμένοι με την τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη. Τέλος και αναφορικά με τις συνεργασίες του Synch με ιδιωτικούς φορείς όπως ίσως έγινε κατανοητό και στο κομμάτι της χαρτογράφησης ήταν αρκετά περιορισμένες. Η έλλειψη κοινού παρονομαστή με τις περισσότερες από τις δημιουργικές ομάδες της πόλης απέτρεψε το Synch από το να οδηγηθεί σε συνεργίες μαζί τους.

4.5 Αξιολόγηση

Όπως έγινε φανερό και κατά την ανάλυση του εννοιολογικού πλαισίου, το κομμάτι της αξιολόγησης αποτελεί σημαντικό κομμάτι του μοντέλου πάνω στο οποίο βασίζεται η εν λόγω εργασία. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων έγινε προσπάθεια να εντοπιστεί το κατά πόσο ο εκάστοτε φορέας αφενός αξιολογεί τα ειδικά γεγονότα τα οποία διοργανώνει αλλά και τους φορείς με τους οποίους πιθανόν συνεργάζεται και αφετέρου το κατά πόσο έχει προχωρήσει σε ενέργειες αξιολόγησης των επιπτώσεων των εκάστοτε εκδηλώσεων. Οι επιπτώσεις όπως έχει ήδη γίνει φανερό σε προηγούμενη ενότητα, δύναται να είναι οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές καθώς επίσης και σχετικές με την αστική ανάπτυξη, την αύξηση των τουριστών που επισκέπτονται μια περιοχή, τη βελτίωση της εικόνας μιας πόλης αλλά και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Όπως γίνεται φανερό και από τον πίνακα με τα συνοπτικά αποτελέσματα των συνεντεύξεων, το συγκεκριμένο κομμάτι είναι αυτό στο οποίο εμφανίστηκαν όχι μόνο οι μεγαλύτερες ελλείψεις αλλά και οι λιγότερες προτάσεις για μελλοντικές

κινήσεις. Δυστυχώς στο κομμάτι της αξιολόγησης δεν κατέστη δυνατό να λάβω σαφείς απαντήσεις από το δίκτυο Fringe, παρόλα αυτά θεωρώ πως τα στοιχεία που έλαβα από τους υπόλοιπους πέντε φορείς παρουσιάζουν τόσες ομοιότητες ώστε να είναι δυνατή η εξαγωγή έγκυρων συμπερασμάτων.

Ξεκινώντας λοιπόν με τη Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων όπως φαίνεται και από τον πίνακα οι ενδείξεις που είχαμε ήταν ασαφείς. Συγκεκριμένα μου παρουσιάστηκε μια λίστα με πέντε γενικά και έξι ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων η Διεύθυνση κρίνει το εάν θα χορηγήσει την αιγίδα της σε κάποια πολιτιστική εκδήλωση. Τα κριτήρια είναι τα εξής:

Γενικά κριτήρια :

1. Ενίσχυση της προσφοράς πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών προς τον πολίτη,
2. Προώθηση των τεχνών και την προσφορά ψυχαγωγίας και συναναστροφής
3. Ανταλλαγή απόψεων και θέσεων, που αποτελούν βήμα διαλόγου και λειτουργούν ως κυψέλες γνώσεων και νέων ιδεών.
4. Μεγιστοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών ωφελειών του τόπου.
5. Ανάδειξη και προβολή της παράδοσης, της πολιτιστικής κληρονομιάς,

Ειδικά κριτήρια :

6. Η εμβέλεια και απήχηση της πολιτιστικής/καλλιτεχνικής εκδήλωσης στο κοινό
7. Η θεματολογία, το περιεχόμενο και η πρωτοτυπία της πολιτιστικής/καλλιτεχνικής εκδήλωσης.
8. Ταυτότητα και καλλιτεχνική πορεία μέχρι σήμερα- χρονική διάρκεια.
9. Εισπρακτική πολιτική - ελεύθερη είσοδος στο κοινό.
10. Τόπος διεξαγωγής - ασφάλεια εγκαταστάσεων
11. Ποσοστό Εθελοντικής συμμετοχής

Όπως γίνεται φανερό από τα παραπάνω κριτήρια, η Διεύθυνση λαμβάνει υπόψη της πολιτιστικά, κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια αναφορικά με την χορήγηση αιγίδας. Είναι επίσης όμως φανερό ότι τα κριτήρια αυτά παρουσιάζονται με πολύ γενικό τρόπο χωρίς επίσης να προσδιορίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα κάθε ένα από τα κριτήρια αξιολογείται. Ένα εξίσου σημαντικό ζήτημα είναι το γεγονός πως τα κριτήρια αυτά χρησιμοποιούνται για αξιολόγηση των φορέων που αιτούνται αιγίδας και των προτεινόμενων από αυτούς ειδικών γεγονότων πριν αυτά διεξαχθούν και όχι για την αξιολόγηση των ειδικών γεγονότων, των επιπτώσεών τους αλλά και της επιτυχίας τους μετά την ολοκλήρωσή τους. Επίσης θα πρέπει οπωσδήποτε να επισημανθεί το ότι δεν υπάρχει κάποια ξεχωριστή αναφορά στο κατά πόσο τα ειδικά γεγονότα τα οποία αξιολογούνται από τη Διεύθυνση συμβάλλουν στην αστική ανάπτυξη αλλά και στην προσέλκυση τουριστών και κατ'επέκταση στη βελτίωση της εικόνας της περιοχής στην οποία διεξάγονται -στην μελέτη μας φυσικά μας ενδιαφέρει μόνο η περίπτωση της πόλης της Αθήνας. Μάλιστα όταν ο κύριος Λένος ερωτήθηκε σχετικά με την τουριστική απήχηση των διάφορων ειδικών γεγονότων επεσήμανε πως σίγουρα θα πρέπει να αποτελέσει ξεχωριστό κριτήριο, παρόλα αυτά θα μπορούσαμε να εντάξουμε τον συγκεκριμένο παράγοντα στο πρώτο ειδικό κριτήριο. Τέλος αναφέρθηκε από τον κύριο Λένο πως σημαντικά συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν μέσα από την παρουσία ανθρώπων της Διεύθυνσης στο εκάστοτε ειδικό γεγονός στο οποίο έχει χορηγηθεί αιγίδα. Βλέπουμε λοιπόν πως δεν ακολουθείται κάποιος συστηματικός τρόπος αξιολόγησης των ειδικών γεγονότων και των διοργανωτών τους ούτε πριν ούτε μετά από την ολοκλήρωσή τους.

Συνεχίζοντας με τον ΟΠΑΝΔΑ, από τον οποίο οι ενδείξεις ήταν επίσης ασαφείς όσον αφορά το σκέλος της αξιολόγησης, αυτό που έγινε κατανοητό είναι το γεγονός πως η αξιολόγηση γίνεται και σε αυτή την περίπτωση χωρίς κάποιο συστηματικό τρόπο και πως περιορίζεται στην αξιολόγηση μόνο του κατά πόσο η εκάστοτε διοργάνωση είναι επιτυχημένη. Ακόμα όμως και η αξιολόγηση της επιτυχίας ή αποτυχίας ενός ειδικού γεγονότος γίνεται με ασαφή κριτήρια. Συγκεκριμένα ο κύριος Καραχάλιος μας ανέφερε πως η αξιολόγηση βασίζεται σε τρία κριτήρια: α) τη φύση – σκοπό της κάθε εκδήλωσης και το κατά πόσο αυτός επιτεύχθηκε β) την καλή συνεργασία με τον φορέα σε περίπτωση που η διοργάνωση αποτέλεσε αποτέλεσμα συνδιοργάνωσης γ) την ανταπόκριση του κόσμου.

Παρατηρούμε λοιπόν πως και στη περίπτωση του ΟΠΑΝΔΑ δεν υπάρχει μέριμνα για την μελέτη των επιπτώσεων των ειδικών γεγονότων που λαμβάνουν χώρα στην πόλη της Αθήνας, στοιχείο το οποίο οι Getz & Frisby όπως έχουμε ήδη αναλύσει θεωρούν βασικό συστατικό επιτυχίας του μοντέλου του.

Στο σκέλος της αξιολόγησης ακολουθήθηκε ακριβώς ο ίδιος διαχωρισμός με το κομμάτι συνεργιών ανάμεσα στους φορείς που συμπεριελήφθησαν στη παρούσα εργασία. Κρίθηκε αναγκαίο δηλαδή να παρουσιαστούν πρώτα οι κρατικοί/δημοτικοί φορείς καθώς κατά την άποψή μου εξαιτίας της φύσης τους θα ήταν λογικό να εστιάζουν περισσότερο κατά την αξιολόγηση των ειδικών γεγονότων στις πιθανές επιπτώσεις (κοινωνικές, πολιτιστικές, αναπτυξιακές κτλ.) όπως έχουν ήδη παρουσιαστεί, παρά στην κερδοφορία τους. Ο τελευταίος παράγοντας, πάντα κατά την άποψή μου, ήταν πολύ πιθανό να αναφερθεί από ιδιωτικούς φορείς, η βιωσιμότητα των οποίων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα έσοδα που τους επιφέρουν τα ειδικά γεγονότα και τα φεστιβάλ τα οποία διοργανώνουν.

Ο παράγοντας της κερδοφορίας, ως κριτήριο αξιολόγησης, όντως αναφέρθηκε με έντονο τρόπο από τον κύριο Παπαϊωάννου από το Synch. Σημαντικοί επίσης παράγοντες φάνηκε να είναι για τον ίδιο η ποιότητα της παραγωγής και κατ'επέκταση η ικανοποίηση του κοινού. Παρατηρούμε και σε αυτή την περίπτωση πως αν εξαιρέσουμε το κριτήριο της κερδοφορίας το οποίο μπορεί να γίνει με έναν συστηματικό τρόπο, τα άλλα δύο αναφερθέντα κριτήρια είναι αρκετά αόριστα καθώς δεν μας δόθηκε κάποια περαιτέρω εξήγηση όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα στοιχεία αυτά μετρήθηκαν τις χρονιές κατά τις οποίες διοργανώθηκε το φεστιβάλ Synch. Στον συνοπτικό πίνακα παρόλα αυτά θεώρησα πως θα έπρεπε να φαίνεται πως το Synch είχε προχωρήσει σε ικανοποιητικό βαθμό στο κομμάτι της αξιολόγησης. Οι λόγοι για την απόφαση αυτή ήταν δύο. Πρώτον διότι η ex-post αξιολόγηση του φεστιβάλ βασιζόταν και στα δημοσιεύματα και τις αναφορές τόσο των εγχώριων όσο και των ξένων ΜΜΕ. Γεγονός που θα μπορούσε να θεωρηθεί κατά την άποψή μου όχι μόνο τρόπος μέτρησης του τρόπου με τον οποίο η τοπική κοινωνία αντιμετωπίζει ένα ειδικό γεγονός αλλά ακόμα περισσότερο τρόπο αξιολόγησης του κατά πόσο το ίδιο event συμβάλλει στη βελτίωση της εικόνας μιας πόλης στο εξωτερικό. Δεύτερον διότι οι διοργανωτές του Synch στην προσπάθειά τους να αξιολογήσουν τη διεθνή απήχηση του Synch , προσπάθησαν να μετρήσουν τον αριθμό των τουριστών που παρακολούθησαν το φεστιβάλ καταγράφοντας

ταυτόχρονα και την χώρα προέλευσής τους. Ο τρόπος με τον οποίον έκαναν την καταγραφή και το διαχωρισμό αυτό ήταν πολύ απλός, καθώς προϋπόθετε απλά την καταγραφή του αριθμού της πιστωτικής κάρτας του κάθε ατόμου που αγόραζε εισιτήρια για το φεστιβάλ.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και οι απαντήσεις από τον εκπρόσωπο της εταιρίας Postbloo. Το βασικότερο κριτήριο αναφορικά με την αξιολόγηση των events και των φεστιβάλ των οποίων τη διοργάνωση αναλαμβάνει σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου είναι η προσέλευση του κόσμου και το πόσο αυτός φαίνεται να είναι ικανοποιημένος από την ποιότητα και το περιεχόμενο της εκδήλωσης. Σημαντικό στοιχείο αξιολόγησης αποτελούν επίσης τα σχόλια του κόσμου, τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά τη λήξη μιας εκδήλωσης. Στην περίπτωση της εταιρίας Postbloo παρουσιάζεται το φαινόμενο που έχουμε ήδη δει και στους μέχρι τώρα αναφερθέντες φορείς, δηλαδή η αξιολόγηση της κάθε εκδήλωσης χωρίς τη χρησιμοποίηση κάποιου συστηματικού τρόπου ή κάποιου συγκεκριμένου μοντέλου. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν παρόλα αυτά οι προτάσεις που έγιναν από τον κύριο Παπαϊωάννου όσον αφορά το πώς θα έπρεπε να αξιολογηθεί το portfolio των ειδικών γεγονότων το οποίο εξετάζεται στην εργασία αυτή. Η αξιολόγηση λοιπόν του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου θα ήταν αποτελεσματικότερη εάν για αυτή ήταν υπεύθυνη μια αρχή η οποία θα αποτελούσε σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και η οποία θα αξιολογούσε τόσο τα ειδικά γεγονότα όσον αφορά την επιτυχία τους και τις επιπτώσεις τους όσο και τους συμμετέχοντες στο χαρτοφυλάκιο αυτό φορείς. Η έρευνα, με τα αποτελέσματα της οποίας θα γίνεται η παραπάνω αξιολόγηση σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου θα πρέπει να βασίζεται σε κάποιο μοντέλο που ήδη χρησιμοποιείται, αφού πρώτα έχει προσαρμοστεί στα δεδομένα της πόλης των Αθηνών.

Το κομμάτι της αξιολόγησης και του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται από τον κάθε φορέα θα κλείσει με την Μ.Ε.Σ.Ο, η οποία όπως φαίνεται και στον πίνακα με τα συνοπτικά αποτελέσματα δεν φαίνεται να ασχολείται σχεδόν καθόλου με τη συγκεκριμένη διαδικασία. Σύμφωνα με τον George Perrot κάτι τέτοιο θα ήταν πολύ δύσκολο, αναφερόμενος κυρίως στην Ευρωπαϊκή Γιορτή της Μουσικής, εξαιτίας του πολύ μεγάλου μεγέθους της διοργάνωσης. Η όποια λοιπόν αξιολόγηση γίνεται βασίζεται κατά κύριο λόγο στα σχόλια που είναι πιθανόν να φτάσουν στα αυτιά των διοργανωτών από στόμα σε στόμα, και να αφορούν είτε την ποιότητα του event είτε

την προσέλευση του κόσμου σε αυτό. Τέλος σημαντικό στοιχείο όσον αφορά την αξιολόγηση ενός ειδικού γεγονότος πριν την διεξαγωγή του αποτελεί για τον κύριο Perrot ο αριθμός των φορέων που ενδέχεται να συνεργαστούν για την προετοιμασία και την ολοκλήρωση ενός ειδικού γεγονότος.

4.6 Στόχοι του χαρτοφυλακίου

Στη συγκεκριμένη ενότητα της ανάλυσης των αποτελεσμάτων των συνεντεύξεων αναλύονται οι απόψεις των φορέων αναφορικά με τους στόχους τους οποίους θα πρέπει να καθοριστούν αναφορικά με τη λειτουργία του χαρτοφυλακίου που εξετάζουμε. Η συγκεκριμένη ενότητα καταπιάνεται με ίσως το πιο σημαντικό στάδιο του μοντέλου καθώς όπως είδαμε και στο εννοιολογικό πλαίσιο το περιεχόμενο του χαρτοφυλακίου καθορίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τους στόχους που έχουν τεθεί. Σε αρκετές περιπτώσεις οι απαντήσεις που μου δόθηκαν να μεν κάλυπταν σε πολλά σημεία τις θετικές επιπτώσεις, έτσι όπως παρουσιάστηκαν σε προηγούμενη ενότητα αλλά και στο μοντέλο των Getz & Frisby, οι οποίες πρέπει να αποτελέσουν στόχο των ειδικών γεγονότων αλλά συνήθως με πολύ γενικό τρόπο και χωρίς τις περισσότερες φορές να γίνεται αναφορά στον τρόπο με τον οποίο θα ήταν δυνατόν οι στόχοι αυτοί να επιτευχθούν. Τη συγκεκριμένη παρατήρηση θα μπορούσαμε να την συνδυάσουμε και με την παντελή έλλειψη μέριμνας όσον αφορά την αξιολόγηση των επιπτώσεων των ειδικών γεγονότων την οποία αναλύσαμε προηγουμένως. Διότι θεωρώ πως δεν είναι δυνατή η χρησιμοποίηση συγκεκριμένων μεθόδων αξιολόγησης εάν πρώτα δεν έχει καθοριστεί με σαφήνεια αρχικά το τι πρέπει να αξιολογηθεί και στη συνέχεια το ως προς τι πρέπει να αξιολογηθεί. Στο κομμάτι των στόχων κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων έγινε προσπάθεια από την πλευρά μου να εστιάσω τόσο στους επιδιωκόμενους στόχους της δραστηριότητάς τους μέχρι τη στιγμή της συνέντευξης όσο και στη στόχευση που θα πρέπει να υπάρχει μέσα από τη δημιουργία του πλέγματος ειδικών γεγονότων. Σε ορισμένες περιπτώσεις εμφανίστηκαν διαφορετικοί στόχοι όσον αφορά τις δύο διαφορετικές περιπτώσεις. Θεώρησα παρόλα αυτά πως θα έπρεπε στη στόχευση έτσι όπως μου παρουσιάστηκε από τον εκπρόσωπο του κάθε φορέα να συμπεριλάβω και τις δύο

κατηγορίες στόχων. Αυτών δηλαδή που αφορούν την έως τώρα δραστηριότητα καθώς και αυτούς που αφορούν το υποθετικό εγχείρημα το με το οποίο έχουμε καταπιαστεί.

Ξεκινώντας με τη Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων, για την οποία όπως φαίνεται και στον πίνακα με τα συνοπτικά αποτελέσματα οι ενδείξεις για το κατά πόσο υπάρχει συγκεκριμένη στόχευση μέσα από τη συνδιοργάνωση ειδικών γεγονότων ήταν ασαφείς. Όταν έγινε λοιπόν αναφορά στους επιθυμητούς στόχους του χαρτοφυλακίου στην ουσία παραπέμφθηκα για άλλη μια φορά στη λίστα με τα κριτήρια για την χορήγηση αιγίδας η οποία παρουσιάστηκε προηγουμένως. Τα κριτήρια αυτά όπως έχουμε ήδη αναφέρει καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών θεμάτων. Στη περίπτωση όμως που προσπαθήσουμε να τα μεταφράσουμε στους επιθυμητών στόχους του χαρτοφυλακίου θεωρώ ότι θα οδηγηθούμε σε πολύ γενικά συμπεράσματα τα οποία σε καμία περίπτωση δεν θα είναι ικανά να οδηγήσουν στη χάραξη μιας ολοκληρωμένης και λεπτομερούς στρατηγικής. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε το τέταρτο γενικό κριτήριο το οποίο αναφέρεται στη μεγιστοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών ωφελειών του τόπου, χωρίς να προσδιορίζει ποιες ακριβώς είναι αυτές. Τέλος πολύ σημαντική είναι η μη αναφορά από τον κύριο Λένο στο γεγονός πως το χαρτοφυλάκιο το οποίο συζητάμε θα πρέπει να στοχεύει στην προσέλκυση τουριστών, γεγονός το οποίο μπορεί να έχει πολλαπλές ωφέλειες για μια κοινωνία όπως η αύξηση των θέσεων εργασίας και η βελτίωση της εικόνας μιας περιοχής. Το συγκεκριμένο ζήτημα όπως έχει ήδη αναφερθεί στο κομμάτι της αξιολόγησης σύμφωνα με τον κύριο Λένο θα μπορούσε να ενταχθεί στο πρώτο ειδικό κριτήριο το οποίο αναφέρεται γενικά στην απήχηση των ειδικών γεγονότων στο κοινό.

Παρόμοια ζητήματα με αυτά που εντοπίστηκαν στην Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων αναφορικά με τη στόχευση του εγχειρήματος το οποίο αναλύουμε παρουσιάστηκαν και κατά τη διάρκεια της συνέντευξης με τον κύριο Καραχάλιο από τον ΟΠΑΝΔΑ. Στη συγκεκριμένη περίπτωση αν και θα μπορούσαμε να πούμε πως οι στόχοι φάνηκαν να είναι λίγο πιο συγκεκριμένοι σε καμία περίπτωση δεν κάλυψαν ένα ικανοποιητικό ποσοστό των πιθανών στόχων που μπορεί να έχει το εγχείρημα του χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων. Οι πιο σημαντικές αναφορές όσον αφορά τους στόχους τους οποίους πρέπει να έχει ένα πλέγμα ειδικών γεγονότων σύμφωνα με τον κύριο Καραχάλιο και οι οποίοι αποτελούν και τωρινές επιδιώξεις του οργανισμού

αφορούσαν πρώτον τη διασπορά των διοργανώσεων σε θεωρητικά «υποβαθμισμένες» περιοχές με σκοπό τη συμμετοχή όσο δυνατόν μεγαλύτερου κομματιού του Αθηναϊκού πληθυσμού στην όλη διαδικασία και δεύτερον την προσπάθεια καλλιτεχνικής αφύπνισης του Αθηναϊκού κοινού μέσα από τη δυνατότητα επαφής του, και μάλιστα με μηδενικό αντίτιμο, με είδη τέχνης τα οποία είναι πιθανόν να μοιάζουν ξένα σε αυτό. Ενδεικτικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τις εκδηλώσεις που έγιναν τον Ιούνιο του 2013 στο θεατράκι της πλατείας Κουμουνδούρου, στα πλαίσια του φεστιβάλ Έκφραση Αθήνα, και αφορούσαν παραστάσεις μοντέρνου χορού. Μια μικρή αναφορά έγινε επίσης στην πιθανότητα βελτίωσης της εικόνας της πόλης μέσα από την παρακολούθηση των ειδικών γεγονότων που διοργανώνονται στην πόλη από τουρίστες που τυχαίνει να βρίσκονται στην πόλη της Αθήνας κατά τη διάρκεια διοργάνωσής τους. Η δεδομένη οικονομική συγκυρία όμως σύμφωνα με τον κύριο Καραχάλιο δεν επιτρέπει, τουλάχιστον στον ΟΠΑΝΔΑ, να σχεδιάσει και να αναπτύξει δράσεις οι οποίες θα στοχεύουν εξολοκλήρου στην δημιουργία τουριστικού ρεύματος προς την Αθήνα. Τέλος επισημάνθηκε το ότι οι εξεταζόμενες εκδηλώσεις δεν είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης μέσω της ανάπλασης της πόλης, εάν αυτές δεν αποτελούν τμήμα μεγαλύτερων πρωτοβουλιών από την πλευρά της κεντρικής κυβέρνησης.

Συνεχίζοντας με το κομμάτι των στόχων θα αναφερθούμε στους δύο φορείς που μου παρουσίασαν με ικανοποιητικό τρόπο τους επιθυμητούς στόχους, ενώ τέλος θα αναφερθούμε στον μοναδικό οργανισμό, δηλαδή τη Μ.Ε.Σ.Ο, ο εκπρόσωπος της οποίας έκανε και τις πιο λεπτομερείς αναφορές στο τι θα πρέπει να επιδιώξουμε στην περίπτωση που καταστεί δυνατή η ανάπτυξη ενός δικτύου φεστιβάλ και ειδικών γεγονότων στην πόλη της Αθήνας αλλά και στο δίκτυο Fringe οι ενδείξεις του οποίου ήταν ασαφείς λόγω των προβλημάτων που υπήρξαν στην επικοινωνία μας.

Μιλώντας με τον κύριο Παπαϊωάννου από την εταιρία Postbloo έγινε σαφές πως η συγκεκριμένη προσπάθεια θα πρέπει να επικεντρωθεί κατά κύριο λόγο στη βελτίωση της εικόνας αλλά και στη δημιουργία συγκεκριμένης ταυτότητας για την πόλη της Αθήνας η οποία θα είναι διεθνώς αναγνωρίσιμη και η οποία θα πρέπει να έχει προαποφασιστεί προτού ξεκινήσει το εν λόγω εγχείρημα. Αναφορά έγινε και στις οικονομικές επιπτώσεις οι οποίες θα προκληθούν. Θα πρέπει λοιπόν να ενδιαφερθούμε για τις θετικές οικονομικές συνέπειες τόσο σε επίπεδο τοπικής οικονομίας όσο και σε επίπεδο εθνικής οικονομίας. Το δεύτερο μπορεί να γίνει

κατανοητό τόσο από τη συμβολή των ειδικών γεγονότων στο ΑΕΠ της χώρας όσο και από τη πιθανότητα συνδυασμού της επίσκεψης στην πόλη της Αθήνας με την επίσκεψη σε κάποιο άλλο μέρος της Ελλάδας. Τέλος δεν θα πρέπει να μείνει ανεκμετάλλευτη σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου από τη μια η ευκαιρία για συνεργίες η οποία θα προκύψει, οι οποίες θα πρέπει να εδραιωθούν και τα αποτελέσματα των οποίων θα πρέπει να κεφαλαιοποιηθούν, και από την άλλη η ευκαιρία που θα εμφανιστεί για την εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων και στην οποία έχουμε ήδη αναφερθεί. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην προσοχή η οποία θα πρέπει να δοθεί στην διατήρηση των ιδιαιτεροτήτων της Αθηναϊκής κοινωνίας προς αποφυγή του φαινομένου της εμπορευματοποίησης και ομογενοποίησης των ειδικών γεγονότων.

Συνεχίζοντας με τον κύριο Παπαϊωάννου από το φεστιβάλ Synch και αυτός με τη σειρά του είχε κάποιες ενδιαφέρουσες προτάσεις όσον αφορά τους στόχους οι οποίοι θα πρέπει να τεθούν. Αρχικά τόνισε ότι ένα τέτοιο εγχείρημα θα δημιουργούσε περηφάνια στους Αθηναίους πολίτες, γεγονός το οποίο θα έπρεπε να είναι πρωταρχικός στόχος, διότι μέσω της εμπλοκής της τοπικής κοινωνίας θα ήταν δυνατόν οι τουρίστες να βιώσουν μια πιο ολοκληρωμένη εμπειρία, τα οφέλη της οποίας θα ήταν ακόμα μεγαλύτερα εάν αυτή συνδυαστεί με στοιχεία στα οποία θα αναφερθούμε εκτενέστερα στο επόμενο κομμάτι της ανάλυσης των συνεντεύξεων και το οποίο αφορά το περιεχόμενο του χαρτοφυλακίου. Τα στοιχεία αυτά όπως θα δούμε δεν είναι άλλα από τις ιδιαιτερότητες και την κουλτούρα της τοπικής κοινωνίας. Η δημιουργία της εμπειρίας αυτής, η οποία θα προσέλκυε έναν σημαντικό αριθμό τουριστών, θα είχε και σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις όχι μόνο λόγω της αύξησης των εισοδημάτων αρκετών κλάδων όπως αυτός της εστίασης αλλά και λόγω της δημιουργίας θέσεων εργασίας, μόνιμων ή προσωρινών. Μέσω τέλος της εμπλοκής της τοπικής κοινότητας και της έμπνευσης που το όλο εγχείρημα θα της προσέφερε σύμφωνα με τα λεγόμενα του κύριου Παπαϊωάννου θα ήταν δυνατή η καλλιτεχνική αφύπνιση της τοπικής κοινωνίας ενώ επίσης θα μπορούσε το εγχείρημα το οποίο εξετάζουμε να αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό βήμα για τους νέους Έλληνες καλλιτέχνες και μια ευκαιρία πρώτης τάξεως για τη δημιουργία μιας ενεργής ελληνικής καλλιτεχνικής σκηνής.

Ο μοναδικός φορέας ο οποίος φάνηκε να αναλύει τους επιθυμητούς στόχους του χαρτοφυλακίου με πολύ ολοκληρωμένο τρόπο ήταν η Μ.Ε.Σ.Ο. Σύμφωνα με τον

κύριο Perrot θα έπρεπε καταρχήν να υπάρξει εστίαση στις πολλαπλές οικονομικές επιπτώσεις που θα επιφέρει η ανάπτυξη ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων. Τα οφέλη αυτά θα προκύψουν από την αύξηση του εισπραττόμενου ΦΠΑ από το κράτος, από την αύξηση των εσόδων διάφορων κλάδων όπως αυτοί της εστίασης, των ξενοδοχείων, των ταξί, των εργατών και των τεχνικών που θα εργαστούν καθώς και των εταιριών που θα προμηθεύουν με τεχνικό εξοπλισμό το όλο εγχείρημα. Τα οφέλη αυτά προφανώς θα είναι τόσο μεγαλύτερα όσο μεγαλύτερη θα είναι και η στόχευση στην δημιουργία ενός σημαντικού τουριστικού ρεύματος προς την Αθήνα. Σημαντικά έσοδα θα μπορούσαν να δημιουργηθούν επίσης και από την εξαγωγή καλλιτεχνών και πολιτιστικών προϊόντων τα οποία θα προκύψουν ως αποτέλεσμα της ενεργοποίησης της καλλιτεχνικής κοινότητας αλλά και του βήματος που θα δοθεί σε νέους καλλιτέχνες μέσω της ύπαρξης ενός δικτύου ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ στην Αθήνα. Όπως και ο εκπρόσωπος της εταιρίας Postbloo έτσι και ο αντίστοιχος της M.E.S.O υπογράμμισε πως θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για κεφαλαιοποίηση των ωφελειών που θα προκύψουν από τις συνεργίες που θα προκληθούν, η οποία με τη σειρά της θα οδηγήσει σε μεγιστοποίηση των προαναφερθέντων ωφελειών. Ο κύριος Perrot τέλος ήταν ο μοναδικός από τους εκπροσώπους ο οποίος έδωσε μεγάλη βαρύτητα στο ότι το όλο εγχείρημα θα πρέπει να γίνει προσπάθεια να αποτελέσει όχημα ανάπτυξης για την πόλη της Αθήνας ενώ δεν θα πρέπει να πάει χαμένη η ευκαιρία ανάπλασης περιοχών της πόλης ως αποτέλεσμα της αυξημένης πολιτιστικής δραστηριότητας.

Ολοκληρώνοντας την αναφορά μας στους φορείς οι οποίοι μου ανέλυσαν τους επιθυμητούς στόχους θα πρέπει να αναφέρω και τα όσα μου ειπώθηκαν από το δίκτυο Fringe. Δεδομένων των δυσκολιών οι οποίες παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας μου με το δίκτυο οι ενδείξεις οι οποίες είχα όσον αφορά το που θα πρέπει να στοχεύει το χαρτοφυλάκιο ήταν ασαφείς. Οι στόχοι στους οποίους έγινε αναφορά ήταν πρώτον η δικτύωση των πολιτιστικών φορέων και των δημιουργικών ομάδων της πόλης και δεύτερον η παροχή βοήθειας και βήματος των νέων καλλιτεχνών τουλάχιστον στα πρώτα τους βήματα. Είναι φανερό πως οι στόχοι αυτοί βρίσκονται σε πλήρη ταύτιση με τους σκοπούς της δημιουργίας και της λειτουργίας του δικτύου και δεν αφορούν το χαρτοφυλάκιο έτσι όπως αυτό παρουσιάζεται στο μοντέλο των Getz & Frisby.

4.7 Κριτήρια επιλογής του περιεχομένου του χαρτοφυλακίου

Στη συγκεκριμένη ενότητα και αφού έχουμε πλέον σε ικανοποιητικό βαθμό αναλύσει τον τρόπο που οι εξεταζόμενοι φορείς δραστηριοποιούνται αλλά και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στο χαρτοφυλάκιο την ανάπτυξη του οποίου εξετάζουμε, θα παρουσιαστούν οι προτάσεις του κάθε φορέα σχετικά με το τι θα πρέπει να περιλαμβάνει το portfolio αυτό.

Όπως γίνεται φανερό και από τον πίνακα των συνοπτικών αποτελεσμάτων, με μοναδική εξαίρεση το δίκτυο Fringe από το οποίο δεν έλαβα κάποια συγκεκριμένη απάντηση όσον αφορά το εν λόγω ζήτημα, οι απαντήσεις που έλαβα ήταν σε μεγάλο βαθμό ικανοποιητικές, αναφορικά πάντα με τις προτάσεις των Getz & Frisby όσον αφορά τον τρόπο δόμησης ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων σε μια πόλη. Η αιτία ενδεχομένως, κατά την άποψή μου πάντα, για το φαινόμενο αυτό ίσως να είναι ο θεωρητικός χαρακτήρας της συγκεκριμένης ερώτησης.

Ξεκινώντας με τη Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων, ο κύριος Λένος θεώρησε πως το κύριο συστατικό του χαρτοφυλακίου που εξετάζουμε θα πρέπει να είναι ο πλουραλισμός και η ποιότητα των ειδικών γεγονότων τα οποία αυτό θα περιλαμβάνει. Το χαρτοφυλάκιο θα πρέπει δηλαδή να αποτελείται από μια μεγάλη γκάμα εκδηλώσεων οι οποίες θα χαρακτηρίζονται όπως χαρακτηριστικά επανέλαβε ο κύριος Λένος από 'αντιπροσωπευτικότητα γούστου'. Τα κριτήρια βάση των οποίων θα εξετάζεται η αντιπροσωπευτικότητα αυτή θα πρέπει να είναι τα κριτήρια τα οποία παρουσιάστηκαν προηγουμένως και αφορούσαν την χορήγηση αιγίδας από τη Διεύθυνση. Παρόλα αυτά στον πίνακα με τα συνοπτικά αποτελέσματα η Διεύθυνση παρουσιάζεται να ικανοποιεί τα προτεινόμενα από τους Getz & Frisby κριτήρια για τη δόμηση του χαρτοφυλακίου σε ικανοποιητικό βαθμό, καθώς όπως και στο κομμάτι της αξιολόγησης δεν έγινε ξεχωριστή μνεία στο αθηναϊκό κοινό και στο κοινό από το εξωτερικό. Οι ανάγκες δηλαδή των δύο αυτών διαφορετικών ομάδων φαίνεται να αντιμετωπίζονται ως κοινές.

Σε ικανοποιητικό βαθμό προσέγγισε τις προτάσεις του Getz και ο εκπρόσωπος του φεστιβάλ Synch. Σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου θα πρέπει το συγκεκριμένο portfolio να στοχεύει και στη προσέλκυση τουριστών αλλά και στη

εμπλοκή της τοπικής κοινότητας. Η τελευταία μάλιστα θα είχε ως αποτέλεσμα τα ειδικά γεγονότα του χαρτοφυλακίου να έχουν ακόμα μεγαλύτερη απήχηση καθώς θα ολοκλήρωνε τη συνολική εμπειρία που θα βιώνονταν από τους τουρίστες κατά τη διάρκεια του κάθε event. Σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου οι τουρίστες οι οποίοι θα βίωναν τη συνολική αυτή εμπειρία, την οποία ο ίδιος περιέγραψε ως ‘*Greek experience*’ εννοώντας τον συνδυασμό θάλασσας, επαφής με τους Αθηναίους πολίτες, καλοκαιρίας και δυνατότητας συνδυασμού του ταξιδιού στην πόλη της Αθήνας με το ενδεχόμενο επίσκεψης και κάποιας άλλης περιοχής της Ελλάδας, θα πρέπει να αποτελέσουν ένα συγκεκριμένο target group τουριστών, το οποίο κατά την κατάρτιση του χαρτοφυλακίου που εξετάζουμε θα είχε διευκρινιστεί ως την ομάδα τουριστών στην οποία το χαρτοφυλάκιο αυτό θα στόχευε. Η ομάδα αυτή σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του Synch θα έπρεπε να είναι το κοινό το οποίο ενδιαφέρεται και παρακολουθεί τις τελευταίες εξελίξεις στις τέχνες. Γεγονός αρκετά φυσιολογικό εάν αναλογιστούμε τον χαρακτήρα του φεστιβάλ Synch, το οποίο ασχολείται με τις τελευταίες εξελίξεις τόσο στη μουσική όσο και στον τομέα των visual arts. Το ίδιο φυσικά ισχύει και για το target group στο οποίο το portfolio θα στοχεύει όσον αφορά την τοπική κοινότητα. Με λίγα λόγια η πρόταση του κύριου Παπαϊωάννου αφορούσε τη δημιουργία ενός πλέγματος event το οποίο θα ικανοποιούσε τις ανάγκες μιας περιορισμένης αγοράς η οποία θα αποτελείτο από ντόπιους και ξένους επισκέπτες με τα ίδια χαρακτηριστικά.

Συνεχίζοντας με την εταιρία Postbloo η οποία εμφανίζεται στον πίνακα να ικανοποιεί τα κριτήρια σε μεγάλο βαθμό, θα πρέπει καταρχήν να σημειωθεί πως σε αντίθεση με τον εκπρόσωπο του Synch θεώρησε απαραίτητο τον προσδιορισμό καταρχήν των στόχων που αφορούν την τοπική κοινότητα. Απαραίτητο στοιχείο για την επιτυχία της παραπάνω διαδικασίας είναι η εξαρχής εμπλοκή των κατοίκων της πόλης των Αθηνών στη παραπάνω διαδικασία λήψης αποφάσεων. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να εξασφαλιστεί η όσο το δυνατόν σε μεγαλύτερο ποσοστό ικανοποίηση των αναγκών των ξεχωριστών ομάδων πολιτών. Μέσα από τη διαδικασία αυτή σύμφωνα με τον κύριο Παπαϊωάννου, στην οποία θα πρέπει να συμμετάσχουν όλοι οι stakeholders του εγχειρήματος το οποίο εξετάζουμε, θα ήταν δυνατό να ληφθούν συγκεκριμένες αποφάσεις οι οποίες με τη σειρά τους θα έδιναν συγκεκριμένη ταυτότητα στην πόλη, γεγονός που με τη σειρά του θα οδηγούσε στην προσέλκυση συγκεκριμένων ομάδων τουριστών οι ανάγκες των οποίων θα

ικανοποιούνταν από το χαρακτήρα που θα είχε αποκτήσει η πόλη με τη βοήθεια φυσικά του portfolio των ειδικών γεγονότων.

Σε μεγάλο βαθμό φάνηκαν να ικανοποιούν τα κριτήρια του γενικού αναπτυξιακού μοντέλου στα οποία βασιζόμαστε και οι προτάσεις του George Perrot από τη Μ.Ε.Σ.Ο. Κατά τη διάρκεια της συζήτησής μας έγινε σαφές ότι θα πρέπει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στις ανάγκες της τοπικής κοινότητας και στην προσπάθεια προσέλκυσης τουριστών. Το portfolio το οποίο θα αναπτυχθεί θα πρέπει να δώσει μεγάλη βαρύτητα στις ιδιαιτερότητες της πόλης καθώς και στα υπάρχοντα ειδικά γεγονότα, τους φορείς και τις δημιουργικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στο χώρο των ειδικών γεγονότων στην πόλη της Αθήνας καθώς και στους χώρους και τις υποδομές που ενδείκνυνται για την επίτευξη των στόχων του. Ο κύριος Perrot χαρακτήρισε τα ήδη υπάρχοντα αυτά στοιχεία *‘μικρά peak’* τα οποία εάν συνδυαστούν κατάλληλα και με καινούρια στοιχεία θα μπορέσουν να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός επιτυχημένου χαρτοφυλακίου. Σημαντικό θεωρώ πως ήταν και το σχόλιο σχετικά με την προσπάθεια προσέλκυσης τουριστών. Σύμφωνα με το κύριο Perrot απαραίτητη προϋπόθεση για να γίνει η πόλη της Αθήνας πόλος έλξης εξαιτίας του δικτύου που συζητάμε είναι η κατάλληλη εκπαίδευση όχι μόνο των εμπλεκόμενων φορέων αλλά και των ίδιων των κατοίκων της Αθήνας. Πριν εξάγουμε δηλαδή το προϊόν μας θα πρέπει να εκπαιδεύσουμε όλους τους stakeholders.

Ο μοναδικός φορέας ο οποίος δεν μπόρεσε να μας δώσει σαφείς προτάσεις σχετικά με το περιεχόμενο που θα έπρεπε να είχε το πλέγμα των ειδικών γεγονότων ήταν ο ΟΠΑΝΔΑ. Σύμφωνα με τον κύριο Καραχάλιο κύριο μέλημα των ειδικών αυτών γεγονότων θα πρέπει να είναι η προσέλκυση διαφορετικών ομάδων πολιτών, μέσα από την προσφορά σε αυτούς ποιοτικών αλλά και ποικίλου περιεχομένου event. Τα γεγονότα αυτά θα πρέπει επίσης να είναι διάσπαρτα στις γειτονίες της πόλης της Αθήνας με σκοπό να μην αποκλείονται από τη συμμετοχή σε αυτά κάτοικοι συγκεκριμένων περιοχών. Όσον αφορά τη προσπάθεια προσέλκυσης τουριστών δεν έγινε κάποια ιδιαίτερη πρόταση. Συγκεκριμένα αναφερόμενος στον ΟΠΑΝΔΑ ο κύριος Καραχάλιος επεσήμανε πως λόγω της οικονομικής συγκυρίας η οργάνωση event με τουριστική απήχηση παρουσιάζει αρκετές δυσκολίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV

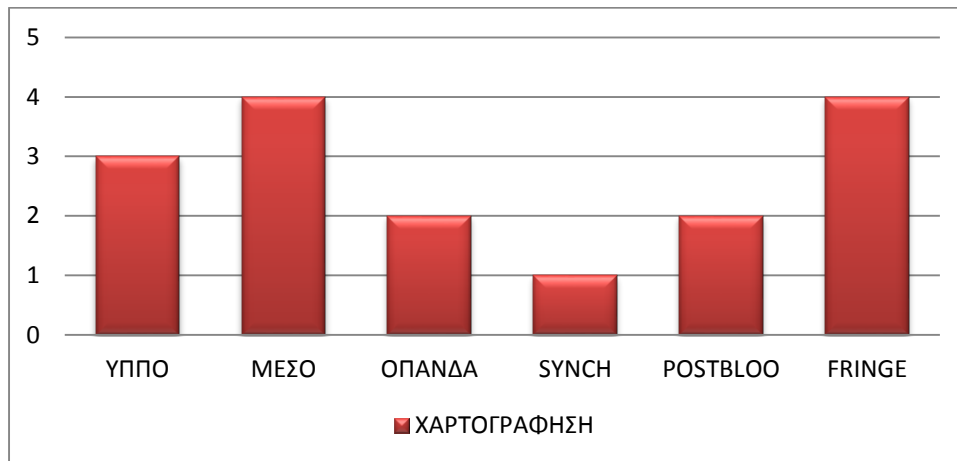
Συμπεράσματα και προτάσεις

Έχοντας ήδη αναλύσει τη θεωρία σχετικά με τα ειδικά γεγονότα, το εννοιολογικό πλαίσιο πάνω στο οποίο στηρίχθηκε η έρευνα αλλά και τις συνεντεύξεις που έγιναν στα πλαίσια της εργασίας αυτής, θα γίνει προσπάθεια να γίνουν ορισμένες προτάσεις με σκοπό τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών και ίσως μεγαλύτερων πιθανοτήτων για την ανάπτυξη και την επιτυχημένη λειτουργία ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων στην πόλη της Αθήνας.

Οι προτάσεις λοιπόν οι οποίες θα ακολουθήσουν είναι αποτέλεσμα τόσο των όσων παρουσιάστηκαν κατά την ανάλυση των συνεντεύξεων όσο και της προσπάθειας κάλυψης των κενών που πολλές φορές προέκυψαν μέσα από τη σύγκριση των προτεινόμενων βημάτων από το μοντέλο των Getz & Frisby και των πρακτικών που ακολουθούνται ή σχεδιάζονται να ακολουθηθούν αυτή τη στιγμή από τους φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της διοργάνωσης ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ. Στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων αλλά και στον σχηματισμό των προτάσεων θα μας βοηθήσουν και τα διαγράμματα τα οποία θα συνοδεύουν το κάθε στάδιο του μοντέλου το οποίο θα αναλύουμε. Τα διαγράμματα αυτά θα μας δείχνουν τις πρακτικές του κάθε φορέα όσον αφορά το κάθε στάδιο του μοντέλου ξεχωριστά και στην ουσία αποτελούν τα ξεχωριστά κομμάτια του Σχεδιαγράμματος

- 1.

5.1 Χαρτογράφηση



Σχεδιάγραμμα 2. Παρουσίαση Βαθμολόγησης της Χαρτογράφησης των φορέων

Ξεκινώντας λοιπόν από το πρώτο στάδιο του γενικού αναπτυξιακού μοντέλου, δηλαδή το κομμάτι της χαρτογράφησης, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε πως όλοι οι εξεταζόμενοι φορείς, για διαφορετικούς λόγους και με διαφορετικούς τρόπους έχουν ασχοληθεί με τη συγκεκριμένη διαδικασία. Ακόμα και στη περίπτωση του Synch, του μόνου δηλαδή φορέα ο οποίος δεν θεώρησε χρήσιμη την εν λόγω διαδικασία, υπήρχε τουλάχιστον την περίοδο της διεξαγωγής του, ικανοποιητική γνώση του οικοσυστήματος των διοργανωτών και των διοργανώσεων στην Αθήνα.

Παρόλα αυτά έγινε φανερή η έλλειψη μιας οργανωμένης προσπάθειας καταγραφής όλων των εμπλεκόμενων φορέων στο κομμάτι των ειδικών γεγονότων. Το γεγονός αυτό μπορεί να γίνει κατανοητό και από το Σχεδιάγραμμα 2., όπου οι δύο από τους τρεις φορείς με την υψηλότερη βαθμολογία είναι αυτοί που μας παρουσίασαν μελλοντικά σχέδια τα οποία κατά την άποψή μου ενδέχεται να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο στη διαδικασία της χαρτογράφησης. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί το δίκτυο Fringe το οποίο έχει ήδη δραστηριοποιηθεί έντονα, όπως έχει αναφερθεί πολλάκις έως τώρα, στον εν λόγω τομέα. Το γεγονός αυτό ήταν τουλάχιστον από την πλευρά μου αναμενόμενο καθώς από τη φύση του ο οργανισμός δίνει πολύ μεγάλη βαρύτητα στη χαρτογράφηση και την μετέπειτα δικτύωση των ήδη χαρτογραφηθέντων φορέων. Ένα ακόμα συμπέρασμα στο οποίο μπορούμε να

καταλήξουμε είναι πως οι δύο φορείς με την υψηλότερη βαθμολογία είναι και αυτοί, ανεξάρτητα με το αν αναφερόμαστε σε παρούσες πρακτικές ή μελλοντικά σχέδια, οι οποίοι δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον όσον αφορά τη δικτύωση πολιτιστικών φορέων και δημιουργικών ομάδων.

Συνεχίζοντας θεωρώ πως οι δύο πρωτοβουλίες στις οποίες έχουμε ήδη αναφερθεί, δηλαδή αυτή της EURICCA και της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για την Ανάπτυξη της Δημιουργικής Οικονομίας στη Αθήνα, οι οποίες αποτελούν προτάσεις για μελλοντικά εγχειρήματα, θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια αφετηρία προς την επιτυχημένη χαρτογράφηση των φορέων και των ήδη υπαρχόντων ειδικών γεγονότων στην πόλη της Αθήνας.

Από την άλλη πλευρά σε καμία περίπτωση δεν εντοπίστηκε κάποια πρωτοβουλία η οποία να αποσκοπεί στην ταξινόμηση των ειδικών γεγονότων ανάλογα με την τουριστική τους απήχηση, την προστιθέμενή τους αξία αλλά και την συμβολή τους και τις επιπτώσεις τους στην τοπική κοινωνία. Θα πρέπει να αναφερθεί επίσης το γεγονός του ότι εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων δεν υπάρχει συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των διεθνών τάσεων. Το συγκεκριμένο γεγονός ισχύει τόσο για την διοργάνωση μεμονωμένων γεγονότων όσο και προσπαθειών ανάλογων με αυτή που εξετάζουμε οι οποίες που έχουν εφαρμοστεί ή εφαρμόζονται σε άλλες πόλεις.

Κατά την άποψή μου λοιπόν, και υποθέτοντας πάντα ότι το εγχείρημα που εξετάζουμε τίθεται κάποια στιγμή σε εφαρμογή, πρέπει η διαδικασία της χαρτογράφησης να λάβει τη μορφή ενός συγκεκριμένου και με συστηματικό τρόπο εφαρμοζόμενου μοντέλου. Το μοντέλο αυτό προϋποθέτει την καταγραφή καταρχήν όλων των ειδικών γεγονότων που λαμβάνουν αυτή την περίοδο χώρα στη πόλη. Στη συνέχεια απαιτείται η καταγραφή όλων των εμπλεκόμενων φορέων (διοργανωτών, χορηγών, εταιριών τεχνικού εξοπλισμού) που δραστηριοποιούνται στην Αθήνα και τέλος όλων των διαθέσιμων στην πόλη της Αθήνας χώρων κατάλληλων για την φιλοξενία των event τα οποία εξετάζουμε. Η καταγραφή αυτή κατά την άποψή μου θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει και την χαρτογράφηση δημιουργικών φορέων, οι οποίοι μπορεί να μην αποτελούν θεσμικούς φορείς. Πιστεύω πως για το λόγο αυτό η συγκεκριμένη διαδικασία θα πρέπει να έχει αρκετά στοιχεία από τον τρόπο χαρτογράφησης που ακολουθείται από το δίκτυο Fringe, κατά την οποία

καταγράφονται όλοι οι φορείς και οι ομάδες, ανεξαρτήτου μεγέθους και πορείας στον χρόνο. Η άποψή μου αυτή στηρίζεται στην πεποίθηση πως οι συγκεκριμένοι δημιουργικοί πυρήνες είναι δυνατόν, εφόσον αποτελέσουν κομμάτι της ανάπτυξης του χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων, να προσφέρουν καινοτόμες ιδέες και πρακτικές, επηρεασμένες ίσως και από τις διεθνείς τάσεις, τις οποίες πιθανότατα φορείς με μεγαλύτερη σταδιοδρομία και κύρος είναι πολύ πιθανόν να μην είναι δυνατόν πρώτον να παρακολουθήσουν και δεύτερον να εφαρμόσουν. Κατά την άποψή μου στη συγκεκριμένη διαδικασία σημαντικό ρόλο θα πρέπει να διαδραματίσουν οι φορείς οι οποίοι έχουν ή πρόκειται να δραστηριοποιηθούν ως facilitator, καθώς όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως μετά την εξέταση του Σχεδιαγράμματος 2 αυτοί είναι οι φορείς οι οποίοι φαίνεται να λειτουργούν με πιο αποτελεσματικό και συστηματικό τρόπο αναφορικά με τη διαδικασία της χαρτογράφησης.

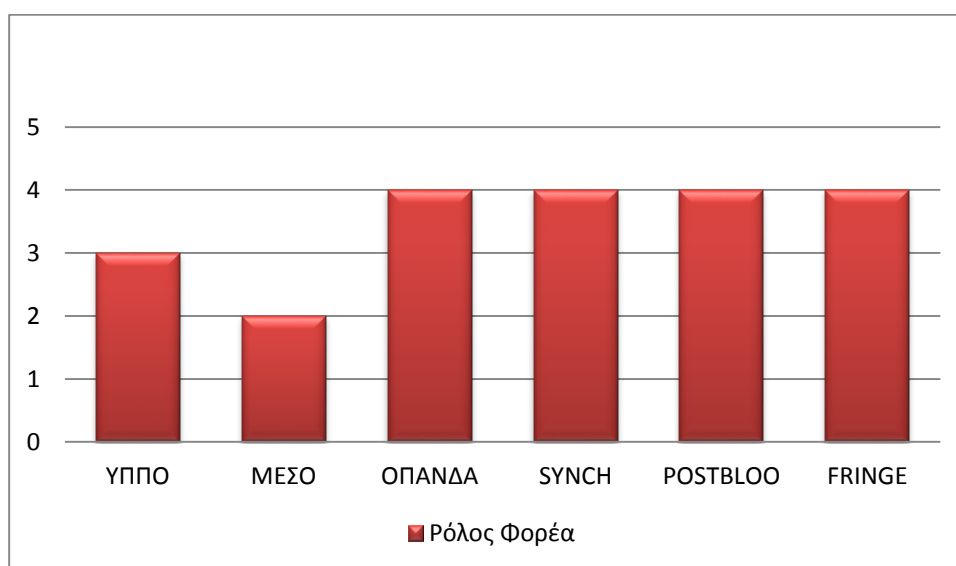
Πρωτοβουλίες επίσης όπως το δίκτυο Fringe, η EURICCA και η Ολοκληρωμένη Παρέμβαση για την Ανάπτυξη της Δημιουργικής Οικονομίας στη Αθήνα θα μπορούσαν, αρκεί φυσικά οι δύο τελευταίες να εφαρμοστούν στην πράξη, ακόμα καλύτερα εάν λειτουργούσαν και συνδυαστικά, να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο στην όλη διαδικασία. Σε δεύτερη φάση κρίνω πως θα ήταν ωφέλιμο αλλά και διδακτικό να διενεργηθεί και μια έρευνα αναφορικά με ειδικά γεγονότα και φεστιβάλ τα οποία δεν διεξάγονται πλέον, με σκοπό την αποφυγή λαθών και την μίμηση επιτυχημένων κινήσεων. Η μελέτη περιπτώσεων όπως το φεστιβάλ Synch σίγουρα θα μπορούσαν να προσφέρουν πολλά κυρίως παρέχοντας γνώση χρήσιμη στα επόμενα στάδια ανάπτυξης του χαρτοφυλακίου.

Όπως προτείνεται και από το μοντέλο των Getz & Frisby το επόμενο βήμα θα πρέπει να είναι η κατηγοριοποίηση των χαρτογραφηθέντων διοργανώσεων ανάλογα όχι μόνο με την τουριστική τους απήχηση αλλά και βάση και των υπόλοιπων κριτηρίων όπως αυτά παρουσιάζονται στην «πυραμίδα» του Getz.

Όπως έχει ήδη επισημανθεί απαραίτητο συστατικό για την επιτυχία της λειτουργίας του χαρτοφυλακίου είναι ο δυναμικός χαρακτήρας της διαδικασίας της χαρτογράφησης. Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατόν να αποφευχθεί η μετατροπή του όλου εγχειρήματος σε έναν θεσμό αποκομμένο από τις εξελίξεις ενώ θα καταστεί

δυνατή και η προσέλκυση και χρησιμοποίηση καινούριων «παικτών» από τον χώρο που εξετάζουμε, οι οποίοι ανά πάσα στιγμή είναι δυνατόν να εμφανιστούν.

5.2 Ρόλος του εκάστοτε φορέα



Σχεδιάγραμμα 3. Παρουσίαση βαθμολόγησης του ρόλου του εκάστοτε φορέα.

Συνεχίζοντας με το δεύτερο βήμα του γενικού αναπτυξιακού μοντέλου, τον καθορισμό δηλαδή του ρόλου του κάθε εμπλεκόμενου στην ανάπτυξη του χαρτοφυλακίου φορέα αλλά και του καθορισμού των κριτηρίων βάσει των οποίων ο ρόλος τους θα καθορίζεται, έγινε φανερό από την ανάλυση που προηγήθηκε ότι τα πράγματα ήταν πιο ξεκάθαρα σε σχέση με το κομμάτι της χαρτογράφησης. Ο ρόλος ή οι ρόλοι του κάθε φορέα ήταν σχετικά ξεκάθαροι και συνήθως καθορίζονταν από τις δυνατότητες, τις εμπειρίες αλλά και το σκοπό δραστηριοποίησής τους. Όπως γίνεται φανερό και από το Σχεδιάγραμμα 1., το κομμάτι του ρόλου του κάθε φορέα αποτελεί το κομμάτι στο οποίο οι φορείς ανεξάρτητα από τη φύση τους (ιδιωτικοί ή δημόσιοι), υπήρξε αυτό στο οποίο οι φορείς που εξετάστηκαν ικανοποίησαν τα κριτήρια του μοντέλου των Getz & Frisby περισσότερο από ότι σε κάθε άλλο κομμάτι. Οι μοναδικοί οργανισμοί που όπως φαίνεται και στο Σχεδιάγραμμα 3., παρουσίασαν μια μικρή απόκλιση από αυτά ήταν η Μ.Ε.Σ.Ο και η Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων.

Οι λόγοι έχουν ήδη εξηγηθεί στο προηγούμενο κεφάλαιο και είναι η μεταβατική περίοδος που διανύει η πρώτη και οι ασάφεια της Διεύθυνσης όσον αφορά τον ρόλο του facilitator και του άμεσου παραγωγού.

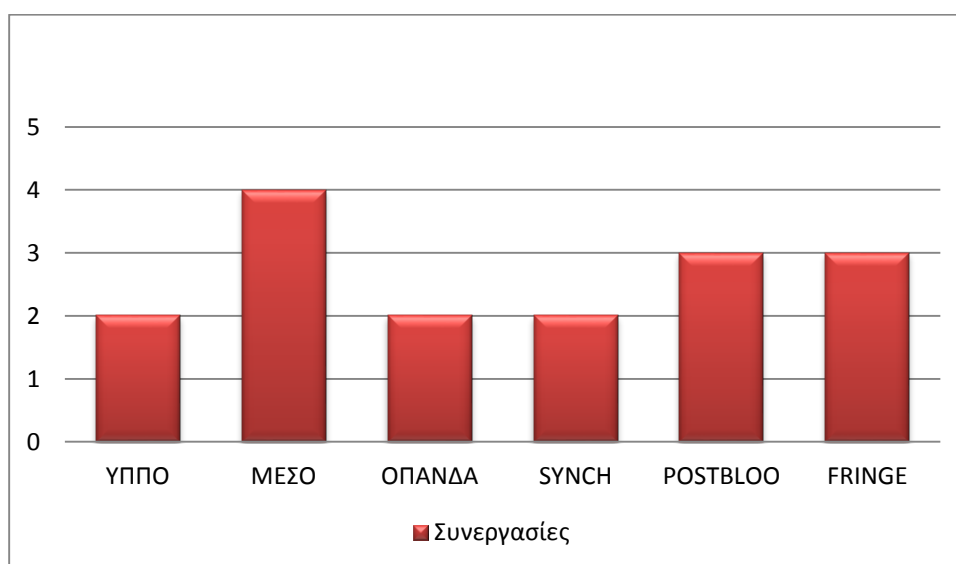
Σε ορισμένες επίσης περιπτώσεις δεν ήταν εκατό τοις εκατό ξεκάθαρα τα κριτήρια με τα οποία αποφασίζοταν η αλλαγή του ρόλου των φορέων, ενώ επίσης σε κάποιες περιπτώσεις παροχής άμεσης βοήθειας δεν ήταν πάλι σαφή τα κριτήρια επιλογής της μορφής που αυτή έπαιρνε.

Όπως φαίνεται όμως και στις αρχές που διέπουν το μοντέλο ο ρόλος του κάθε φορέα θα πρέπει όχι μόνο να χαρακτηρίζεται από ευελιξία, ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες και ανάγκες που εμφανίζονται κατά τη διοργάνωση των ειδικών γεγονότων, αλλά και από σαφήνεια. Έτσι ώστε κάθε φορά να είναι απολύτως κατανοητό ποιος κάνει τι και για ποιο λόγο, γεγονός το οποίο θα οδηγήσει σε αποφυγή πιθανόν αγκυλώσεων και καθυστερήσεων.

Στην περίπτωση λοιπόν του χαρτοφυλακίου που εξετάζουμε, και αφού φυσικά έχουν επιλεχθεί μετά τη διαδικασία της χαρτογράφησης οι εμπλεκόμενοι φορείς, θα πρέπει να προσδιοριστούν με σαφήνεια οι ρόλοι όλων των εμπλεκόμενων. Έγινε κατανοητό, και κατά την άποψή μου είναι και θεμιτό, πως οι φορείς με τους οποίους ήρθα σε επαφή θα ήθελαν να διατηρήσουν σε ενδεχόμενη συμμετοχή τους στο χαρτοφυλάκιο ειδικών γεγονότων τον ίδιο ρόλο, με μοναδική εξαίρεση αυτή του εκπροσώπου του Synch, που διαδραματίζουν και στην παρούσα δραστηριότητά τους. Κατά την άποψή μου το εύρημα αυτό αποτελεί και τον τρόπο κατανομής των ρόλων του κάθε φορέα. Αρχικά, στα πλαίσια της δημιουργίας του χαρτοφυλακίου, οι φορείς που κατά κύριο λόγο λειτουργούν ως άμεσοι παραγωγοί θα έπρεπε να αναλάβουν το εκτελεστικό κομμάτι, δηλαδή την οργάνωση των ειδικών γεγονότων. Δεύτερον οι φορείς που έχουν κατά κύριο λόγο το ρόλο του facilitator, θα ήταν υπεύθυνοι για την δικτύωση των ήδη εμπλεκόμενων φορέων στο χαρτοφυλάκιο, τον έλεγχο των συμπράξεων οι οποίες ενδεχομένως θα προκύπτουν αλλά και για την προσέγγιση και την ενσωμάτωση νέων φορέων, οι οποίοι θα προκύπτουν από τη δυναμική διαδικασία της χαρτογράφησης. Τέλος οι φορείς οι οποίοι ήδη λειτουργούν ως παροχείς άμεσης βοήθειας θα διατηρούσαν το ρόλο τους, αφού πρώτα είχαν διευκρινιστεί το είδος της βοήθειας το οποίο θα παρέχεται ανάλογα με την περίπτωση.

Τέλος και αναφορικά με τους φορείς οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα αλλά και την τεχνογνωσία να διαδραματίσουν περισσότερους από έναν ρόλο, θα πρέπει να προσδιοριστούν με σαφήνεια τα κριτήρια επιλογής του εκάστοτε ρόλου. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι το δίκτυο Fringe το οποίο ναι μεν λειτουργεί ως facilitator, παρόλα αυτά μετατρέπεται σε άμεσος παραγωγός όποτε διεξάγονται από μέρος του μεγάλες εκδηλώσεις με σκοπό τη δικτύωση άλλων φορέων.

5.3 Συνεργασίες



Σχεδιάγραμμα 4. Παρουσίαση βαθμολόγησης των συνεργασιών των φορέων

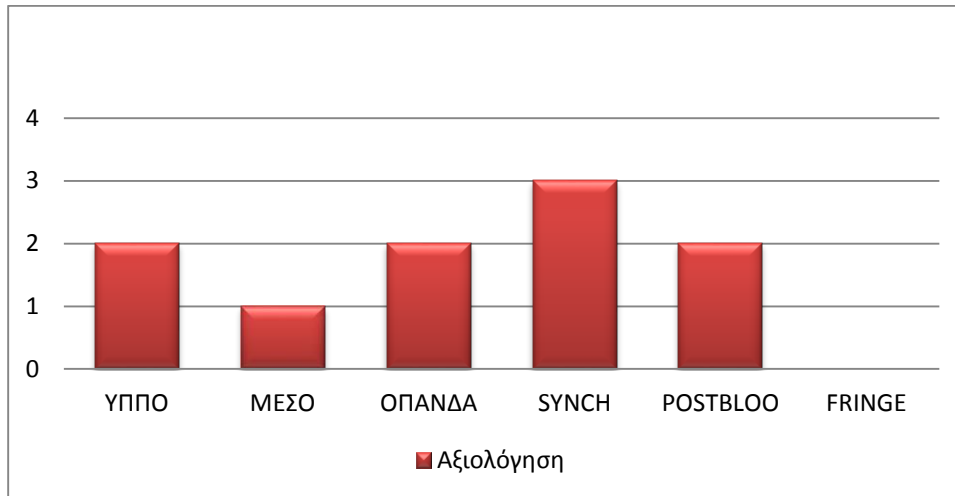
Το επόμενο κομμάτι το οποίο αναλύθηκε κατά τη διάρκεια της έρευνας ήταν αυτό των συνεργιών. Το συγκεκριμένο κομμάτι μπορεί να μην αποτελεί ξεχωριστό στάδιο στο μοντέλο των Getz & Frisby παρόλα αυτά αποτελεί μια από τις βασικές αρχές του και απαραίτητο στοιχείο όπως και ο ίδιος επισημαίνει για την επιτυχία του μοντέλου. Η προσπάθειά μου επικεντρώθηκε στο κατά πόσο οι φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα αντιμετωπίζουν θετικά τη συνεργασία ανάμεσα σε φορείς, ιδιωτικούς και δημόσιους, αλλά και στο εάν έχουν ήδη ή σχεδιάζουν μελλοντικές συμπράξεις.

Ήταν σαφές σε όλη τη διάρκεια των συνεντεύξεων πως ανεξάρτητα με το αν ο εκάστοτε φορέας ήταν συνηθισμένος στο να συμμετέχει σε συνεργατικά σχήματα, πως όλοι ανεξαιρέτως παραδέχτηκαν τα πιθανά οφέλη από τη συμμετοχή σε αυτά. Στη πράξη όμως οι ιδιωτικοί φορείς ήταν αυτοί που κατά κύριο λόγο είχαν κάνει πράξη τις συγκεκριμένη πρακτική ενώ πολύ σημαντικό θεωρώ πως είναι η διστακτική στάση, αν και παραδέχονταν την αναγκαιότητά της, που κράτησαν οι ιδιωτικοί φορείς απέναντι στη συνεργασία με φορείς είτε δημόσιους είτε της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Όπως ήδη αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο και όπως γίνεται φανερό και από το Σχεδιάγραμμα 4, παρά τη θετική στάση των φορέων απέναντι στις συνέργειες υπάρχει ένας σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στους ιδιωτικούς και τους δημόσιους φορείς. Οι δημόσιοι δηλαδή φορείς, σε αντίθεση με τους ιδιωτικούς φάνηκαν να αντιμετωπίζουν τη σημασία των συνεργασιών σε καθαρά θεωρητικό επίπεδο καθώς τα παραδείγματα τα οποία παρουσιάστηκαν και στο προηγούμενο κεφάλαιο δεν μου έδωσαν την εικόνα φορέων οι οποίοι ενεργά επιδιώκουν τη συμμετοχή τους σε συνεργατικά σχήματα.

Μπορεί λοιπόν η θετική στάση των φορέων απέναντι στις συνεργίες με άλλους φορείς να αποτελεί ένα σημαντικό πρώτο βήμα για την επιτυχή ανάπτυξη του χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων παρόλα αυτά θεωρώ ότι είναι απαραίτητο να γίνουν συγκεκριμένες κινήσεις έτσι ώστε από τη θεωρία και τα λόγια να καταστεί η δυνατή η μετάβαση στη πράξη και μάλιστα με επιτυχία. Πρώτον όπως αναφέρθηκε ήδη από δύο φορείς θεωρώ πως η δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους εμπλεκόμενους φορείς θα οδηγούσε στην αποφυγή πολλών αγκυλώσεων και προβλημάτων. Τα προγράμματα αυτά τα οποία θα διεξάγονταν στα πλαίσια της ανάπτυξης και της επιτυχής λειτουργίας του χαρτοφυλακίου. Αναφορά σε παραδείγματα τέτοιων προγραμμάτων έγινε στην προηγούμενη ενότητα και συγκεκριμένα στο κομμάτι όπου αναλύθηκαν οι πρακτικές συνεργασιών της Μ.Ε.Σ.Ο. Δεύτερον θα πρέπει οι δημόσιοι φορείς να αποκτήσουν πολύ πιο ενεργό ρόλο όσον αφορά τις συνεργασίες τόσο μεταξύ τους όσο και με ιδιωτικούς ή μη κερδοσκοπικούς φορείς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον τομέα τον οποίο εξετάζουμε. Αναγκαία τέλος θεωρώ πως είναι η ύπαρξη σε κάθε φορέα που θα συμμετέχει στην λειτουργία του χαρτοφυλακίου ατόμου ή ατόμων ικανά και με εμπειρία πάνω στο κομμάτι των συνεργασιών και τα οποία θα είναι υπεύθυνα για την ομαλή επαφή και συνεργασία ανάμεσα στους διάφορους φορείς.

5.4 Αξιολόγηση



Σχεδιάγραμμα 5. Παρουσίαση βαθμολογίας της αξιολόγησης των φορέων

Το τέταρτο στοιχείο το οποίο μας απασχόλησε κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων ήταν αυτό της αξιολόγησης. Όπως έχει ήδη γίνει ήδη κατανοητό μιλώντας για αξιολόγηση αναφέρομαι τόσο στην αξιολόγηση των event και των εμπλεκόμενων φορέων όσο και στην αξιολόγηση, μετά από έρευνα, των επιπτώσεων του χαρτοφυλακίου, θετικές και αρνητικές. Το κομμάτι της αξιολόγησης μπορούμε να το εντοπίσουμε αρχικά ως ξεχωριστό στάδιο στο γενικό αναπτυξιακό μοντέλο (το πέμπτο στάδιο). Είναι ωστόσο ξεκάθαρο ότι διέπει σχεδόν κάθε ένα από τα υπόλοιπα στάδια του μοντέλου. Στην ουσία κάθε στάδιο του μοντέλου περιλαμβάνει τη διαδικασία διαμόρφωσης κριτηρίων βάση των οποίων αξιολογούνται τα πάντα, από τους φορείς και τη μορφή της παρεχόμενης άμεσης βοήθειας μέχρι τον εκάστοτε φορέα και τις συνολικές επιπτώσεις των event.

Όπως έγινε φανερό στην προηγούμενη ενότητα, κανένα από τους φορείς δεν έχει, ούτε προγραμματίζει να διαμορφώσει ή έστω να εφαρμόσει ένα έτοιμο μοντέλο για την αξιολόγηση όχι μόνο των δικών του δραστηριοτήτων αλλά και των δραστηριοτήτων των φορέων με τους οποίους ενδεχομένως συνεργάζεται. Το στοιχείο αυτό είναι ευδιάκριτο και στο Σχεδιάγραμμα 1 καθώς αποτελεί το κομμάτι της μελέτης στο οποίο τα κριτήρια των Getz & Frisby ικανοποιήθηκαν από λίγο έως καθόλου. Αξιοπεριεργο κατά την άποψή μου είναι το γεγονός πως δεν υπήρξε σχεδόν καμία διαφοροποίηση όπως φαίνεται και στο Σχεδιάγραμμα 5 ανάμεσα στους

ιδιωτικούς και στους δημόσιους φορείς όσον αφορά τις πρακτικές αξιολόγησής τους, οι οποίες είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Μοναδική εξαίρεση αποτέλεσε το φεστιβάλ Synch το οποίο κατά τη διάρκεια της ύπαρξής του προσπάθησε να αξιολογήσει τη δράση του δίνοντας βαρύτητα από τη μία στα ξένα και εγχώρια δημοσιεύματα που το αφορούσαν και από την άλλη στον αριθμό και τον τόπο προέλευσης των ξένων επισκεπτών του.

Όσον αφορά την ύπαρξη ενός οργανωμένου μηχανισμού αξιολόγησης στο χαρτοφυλάκιο που εξετάζουμε τα ζητήματα που προκύπτουν είναι πολλά και προκύπτουν τόσο από την σε μεγάλο βαθμό έλλειψη προηγούμενης εμπειρίας από τους φορείς στο κομμάτι της αξιολόγησης όσο και από την πολύπλοκη φύση του χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ: Το πρώτο ζήτημα είναι το από ποιόν θα γίνεται η αξιολόγηση, το δεύτερο είναι το τι θα αξιολογείται και το τρίτο είναι βάση ποιών κριτηρίων και ποιού μοντέλου θα γίνεται η αξιολόγηση. Κατά την άποψή μου και στα πλαίσια πάντα του χαρτοφυλακίου το οποίο εξετάζουμε, η αξιολόγηση θα έπρεπε να γίνεται με τον τρόπο τον οποίο ο εκπρόσωπος της εταιρίας Postbloo μας περιέγραψε. Όσον αφορά λοιπόν το ποιος θα αναλάβει την αξιολόγηση, κατά την άποψή μου η λύση θα ήταν μια ανεξάρτητη αρχή η οποία θα αποτελούταν από εκπροσώπους των φορέων που εμπλέκονται στο χαρτοφυλάκιο, δημόσιους αλλά και ιδιωτικούς, χωρίς φυσικά το γεγονός αυτό να αποκλείει τη βοήθεια και άλλων φορέων όπως αυτή των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Θεωρώ πως έργο της συγκεκριμένης αρχής θα έπρεπε να είναι η ex-post, ex-ante αλλά και κατά τη διάρκεια αξιολόγηση του κάθε event του χαρτοφυλακίου ξεχωριστά καθώς και ολόκληρου του χαρτοφυλακίου στο σύνολό του. Η αξιολόγηση με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες, οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές και βελτιώσεις, όποτε αυτές κρίνονταν σκόπιμες, με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου προϊόντος. Όσον αφορά το τι θα αξιολογείται, όπως έχει ήδη ειπωθεί, η αξιολόγηση θα χωρίζεται σε τρία σκέλη: Πρώτον στην επιμέρους αξιολόγηση του κάθε event όχι μόνο όσον αφορά το πόσο επιτυχημένο ήταν αλλά και αναφορικά με το κατά πόσο τελικά είναι δυνατόν να οδηγήσει στην εκπλήρωση των στόχων του χαρτοφυλακίου. Δεύτερον στην αξιολόγηση των φορέων που αποτελούν κομμάτι του χαρτοφυλακίου και η οποία θα αφορά την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του κάθε φορέα, ανάλογα με το ρόλο που ήδη έχει αποφασιστεί σε προηγούμενο στάδιο να διαδραματίσει ο κάθε

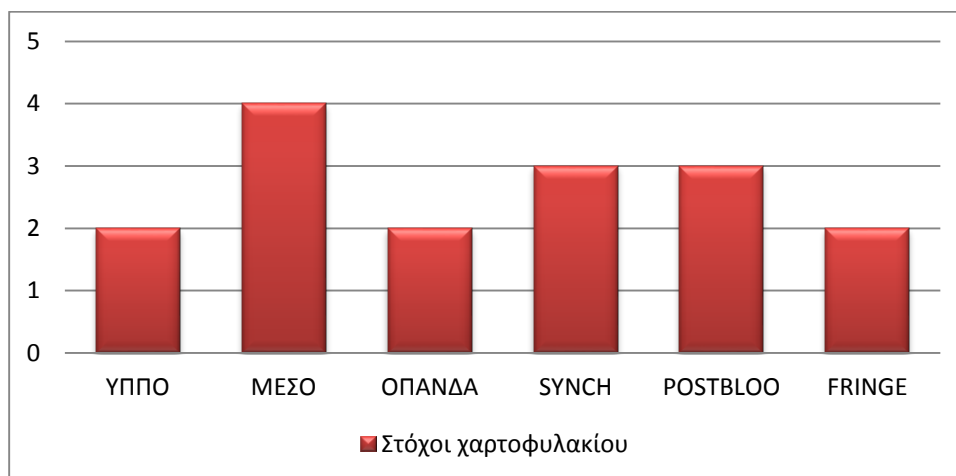
ένας μέσα στο συνολικό εγχείρημα. Τρίτον στην αξιολόγηση του συνολικού χαρτοφυλακίου όσον αφορά το κατά πόσο έχουν ικανοποιηθεί οι συνολικοί του στόχοι (οικονομικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί κτλ.). Στόχοι οι οποίοι αποτελούν το αποτέλεσμα ξεχωριστού σταδίου το οποίο θα σχολιάσουμε στη συνέχεια.

Το πιο δύσκολο κατά την άποσή μου κομμάτι της διαδικασίας της αξιολόγησης είναι η δημιουργία των κριτηρίων, τα οποία προφανώς θα πρέπει να αντιστοιχούν στους προκαθορισμένους στόχους αλλά και του τρόπου με τον οποίο αυτά θα εξετάζονται. Καταρχήν τα κριτήρια όπως και οι στόχοι σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να είναι ασαφή και γενικά. Δεύτερον ένα σημαντικό βήμα για την εξασφάλιση μιας επιτυχημένης διαδικασίας αξιολόγησης αποτελεί η έρευνα και η μελέτη μοντέλων που ήδη έχουν εφαρμοσθεί σε παρόμοιες προσπάθειες, έχοντας πάντα όμως κατά νου την ανάγκη προσαρμογής του εκάστοτε μοντέλου στα δεδομένα της ελληνικής και πιο συγκεκριμένα της αθηναϊκής πραγματικότητας. Ενδεικτικά θα αναφέρω ορισμένα μοντέλα τα οποία έχουν ήδη εφαρμοσθεί ή απλά προταθεί για την αξιολόγηση των διαφορετικών επιπτώσεων των ειδικών γεγονότων. Αρχικά μοντέλα όπως αυτά των (Jackson J. et al, 2005), (Cromton J. & McKay S., 1994: 33-43), (Dwyer L. Et al, 2005) τα οποία αναφέρονται στην αξιολόγηση των οικονομικών επιπτώσεων των ειδικών γεγονότων καθώς και τα μοντέλο των (Mitchell C. & Wall G., 1989: 31–40), των (Brannas K. & Nordstrom J., 2002) και των (Wilton J. & Nickerson N., 2006), τα οποία αναφέρονται στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των special event στην απασχόληση, τις επιπτώσεις στις κρατήσεις των ξενοδοχειακών μονάδων εξαιτίας του φεστιβαλικού τουρισμού και στον τρόπο μέτρησης και αξιολόγησης των χρημάτων που ξοδεύονται από τους τουρίστες αντίστοιχα. Χρήσιμα θα μπορούσαν να φανούν επίσης μοντέλα όπως αυτά των (Li X. & Vogelsong H., 2006: 349–360) και των (Richards G. & Wilson J., 2004: 1931–1951) τα οποία εξετάζουν τις μεταβολές στην εικόνα των πόλεων που διοργανώνουν φεστιβάλ και ειδικά γεγονότα, καθώς και αυτό των (Ritchie B. et al, 2007) το οποίο εξετάζει ακριβώς την ίδια μεταβολή αυτή τη φορά όμως εξαιτίας της τηλεοπτικής κάλυψης τέτοιων γεγονότων. Συνεχίζοντας με τα προτεινόμενα μοντέλα ενδιαφέρον παρουσιάζουν αυτά της (Quinn B., 2005: 927–943) το οποίο εξετάζει τις πολιτιστικές επιπτώσεις, των ειδικών γεγονότων στη περιοχή στην οποία διοργανώνονται αλλά και των (Small et al, 2005) το οποίο αξιολογεί τις κοινωνικές επιπτώσεις σε μια τοπική κοινωνία. Τέλος θα πρέπει να αναφέρουμε τα μοντέλα αξιολόγησης των

(O'Sullivan D. & Jackson M., 2010: 325-342) το οποίο αποτελεί προσπάθεια αξιολόγησης της συμβολής των ειδικών γεγονότων και του τουρισμού που προκαλείται από αυτά στην βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και αυτό των (Prentice R. & Andersen V., 2003: 7-30) μέσω του οποίου γίνεται προσπάθεια αξιολόγησης και καταγραφής των τουριστών οι οποίοι προσελκύονται από τέτοια event.

Η παράθεση φυσικά των παραπάνω μοντέλων δεν αποτελεί τίποτα παραπάνω από μια πρώτη προσπάθεια συγκέντρωσης μοντέλων. Το μοντέλο το οποίο θα αξιολογεί το χαρτοφυλάκιο που εξετάζουμε θα πρέπει καταρχήν να καθορίζεται από τους στόχους του αλλά και από τις ιδιαιτερότητες της Αθήνας, της κουλτούρας της αλλά και των πολιτών της, συνδυάζοντας πιθανόν στοιχεία από τα παραπάνω μοντέλα. Η διαδικασία αυτή απαιτεί περαιτέρω μελέτη και ανάλυση, η οποία ξεφεύγει από τα όρια της εργασίας αυτής.

5.5 Στόχοι του χαρτοφυλακίου



Σχεδιάγραμμα 6. Παρουσίαση βαθμολογίας των στόχων του κάθε φορέα

Το επόμενο στάδιο στο μοντέλο των Getz & Frisby είναι αυτό κατά το οποίο θα πρέπει να τεθούν οι στόχοι του όλου εγχειρήματος και να χαραχτεί η στρατηγική η οποία θα ακολουθηθεί για την επίτευξή τους. Όπως φάνηκε και από τη ανάλυση των συνεντεύξεων οι φορείς, άλλοι λιγότερο και άλλοι περισσότερο, κάλυψαν ένα σημαντικό εύρος από τις πιθανές θετικές επιπτώσεις του χαρτοφυλακίου στη πόλη της Αθήνας, οι οποίες με τη σειρά τους θα πρέπει να αποτελέσουν τους στόχους του συγκεκριμένου εγχειρήματος, γεγονός που αντικατοπτρίζεται και στο Σχεδιάγραμμα 6. Πολύ σημαντικό είναι επίσης το γεγονός, όπως φαίνεται και από το παραπάνω Σχεδιάγραμμα, πως δύο από τους φορείς που ικανοποίησαν στον μικρότερο βαθμό τα κριτήρια του μοντέλου των Getz & Frisby όσον αφορά τους στόχους του χαρτοφυλακίου στην πόλη της Αθήνας ήταν ο ΟΠΑΝΔΑ και η Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων. Θα περίμενε κανείς πρώτον ο φορέας ο οποίος θα παρουσίαζε αναλυτικότερα και με μεγαλύτερη σαφήνεια τους στόχους αφενός της τωρινής δραστηριότητας του και αφετέρου του χαρτοφυλακίου που εξετάζουμε να είναι ο οργανισμός ο οποίος δραστηριοποιείται στα πλαίσια της δημοτικής αρχής της Αθήνας. Δεύτερον οι ίδιες περίπου ήταν τουλάχιστον από τη δική μου πλευρά οι προσδοκίες όσον αφορά και τη Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων, η δραστηριότητα

της οποίας θα έπρεπε να χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένες στοχεύσεις και προσεκτικά χαραγμένες στρατηγικές.

Όπως επισημάνθηκε και στο κεφάλαιο, οι στόχοι που θα τεθούν θα πρέπει να είναι σαφείς ενώ θα πρέπει επίσης να αποφευχθούν οι γενικότητες, τις οποίες συναντήσαμε κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων και οι οποίες δεν επιτρέπουν κατά την άποψή μου την χάραξη λεπτομερούς στρατηγικής. Θα πρέπει λοιπόν να αποφασιστεί από όλους τους stakeholders του χαρτοφυλακίου, συμπεριλαμβανομένης και της τοπικής κοινωνίας, το προς τα πού επιθυμούμε να κατευθυνθεί η πόλη της Αθήνας, τι εικόνα θέλουμε να αποκτήσει καθώς και τι είδους τουρισμού επιθυμούμε να προσελκύσουμε. Με αφορμή τα όσα ειπώθηκαν για τους δύο δημόσιους φορείς παραπάνω, θα πρέπει οπωσδήποτε η συμμετοχή τους να είναι πολύ ενεργή και ουσιαστική στο κομμάτι της απόφασης για τους επιδιωκόμενους στόχους. Το τελευταίο ισχύει πολύ περισσότερο για τον ΟΠΑΝΔΑ, ο οποίος λόγω της φύσης του θα πρέπει να γνωρίζει περισσότερο από κάθε άλλο φορέα τις ανάγκες, τις επιθυμίες και της δυνατότητες της πόλης και των κατοίκων της. Θα πρέπει επίσης να τονιστεί για άλλη μια φορά το πόσο σημαντική θεωρώ την εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας στο στάδιο της λήψης αποφάσεων όσον αφορά τους επιθυμητούς στόχους. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθούν πρώτον η ταύτιση των κατοίκων της πόλης με το χαρτοφυλάκιο των ειδικών γεγονότων, γεγονός που όπως πολλές φορές έχει ήδη αναφερθεί αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας, καθώς επίσης και η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εμπειρίας για τους επισκέπτες της πόλης. Η συμμετοχή της τοπικής κοινότητας στη διαδικασία αυτή θα ικανοποιήσει επίσης και μια από τις αρχές του μοντέλου του των Getz & Frisby, την αποφυγή δηλαδή των αντικρουόμενων στόχων η οποία είναι δυνατόν να προκύψει εάν οι ανάγκες και οι επιθυμίες των κατοίκων μιας πόλης δεν ληφθούν σοβαρά υπόψη και η οποία όπως είδαμε και στο προηγούμενο κεφάλαιο αναφέρθηκε από αρκετούς φορείς.

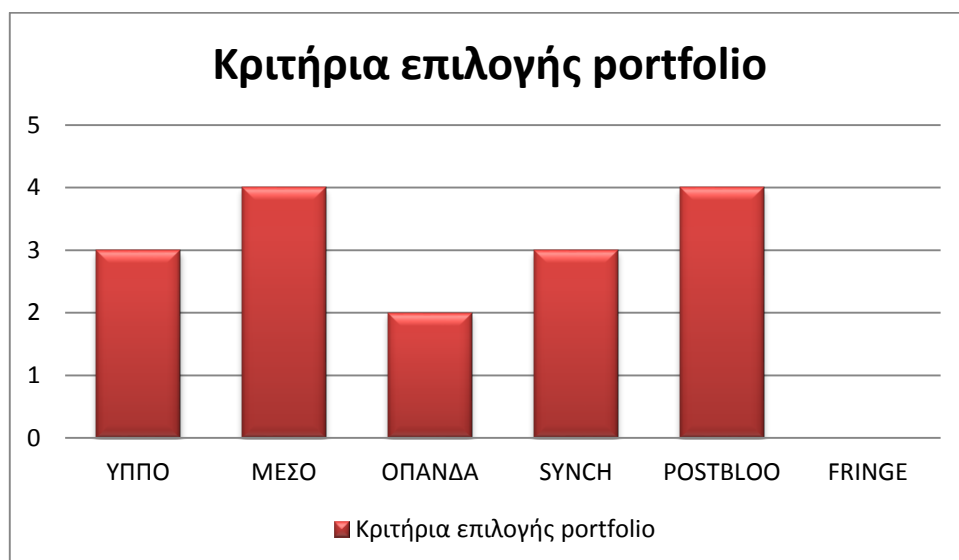
Ο καθορισμός των στόχων από μόνος του αποτελεί αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για την επιτυχημένη πορεία του εγχειρήματος, δηλαδή της επίτευξής τους. Σαφείς και λεπτομερείς θα πρέπει να είναι και ο προσδιορισμός των στρατηγικών οι οποίες θα ακολουθηθούν για την επίτευξη των καθορισμένων στόχων. Αν και το συγκεκριμένο κομμάτι θα μπορούσε να αποτελέσει το θέμα μιας ξεχωριστής μελέτης, θα μπορούσαμε να δώσουμε ένα παράδειγμα χάραξης στρατηγικής όσον αφορά έναν υποθετικό στόχο και συγκεκριμένα την προσπάθεια αύξησης των εσόδων

συγκεκριμένων κλάδων οι οποίοι είναι δυνατόν να επηρεαστούν από την ανάπτυξη ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων. Το συγκεκριμένο παράδειγμα αποτέλεσε μάλιστα και πρόταση από τον εκπρόσωπο του Synch και έχει ήδη αναφερθεί. Υποθέτοντας πως μέσω του χαρτοφυλακίου επιδιωκόταν η αύξηση της πληρότητας και άρα των εσόδων των αθηναϊκών ξενοδοχειακών μονάδων, η δημιουργία ελκυστικών πακέτων, και η κατάλληλη φυσικά διαφήμισή τους, τα οποία θα περιελάμβαναν τη μετακίνηση, τη διαμονή αλλά και την είσοδο σε κάποιο ή κάποια από τα event του χαρτοφυλακίου, θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των τουριστών, αρκετοί από τους οποίους είναι πιθανόν να μην προσελκύονταν από την Αθήνα μόνο λόγω της διοργάνωσης των ειδικών γεγονότων του χαρτοφυλακίου.

Πιστεύω πάντως ακράδαντα πως εάν το χαρτοφυλάκιο αποτελέσει κομμάτι ενός ευρύτερου σχεδίου ανάπτυξης, βελτίωσης της εικόνας της πόλης αλλά και αστικής ανάπλασης, γεγονός στο οποίο έχει γίνει ήδη αναφορά στο κομμάτι των θετικών επιπτώσεων του αστικού τουρισμού, το αποτέλεσμα θα είναι η αύξηση των πιθανοτήτων επίτευξης των καθορισμένων στόχων αλλά και η μεγιστοποίηση των θετικών επιπτώσεων για την πόλη και τους κατοίκους της Αθήνας.

Φυσικά στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί η σημασία της διαδικασίας της αξιολόγησης η οποία θα αποτελέσει εργαλείο για τον έλεγχο του κατά πόσο οι στόχοι που έχουν τεθεί έχουν επιτευχθεί. Η αξιολόγηση επίσης θα προσφέρει τη δυνατότητα εντοπισμού πιθανών αστοχιών, γεγονός απαραίτητο καθώς με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή, όποτε και εάν χρειαστεί, η αναπροσαρμογή των στόχων αλλά και της ακολουθούμενης στρατηγικής.

5.6 Κριτήρια επιλογής του περιεχομένου του χαρτοφυλακίου



Σχεδιάγραμμα 7. Παρουσίαση βαθμολογίας των κριτηρίων επιλογής του portfolio από τους φορείς

Έχοντας ήδη αναλύσει τα κομμάτια της χαρτογράφησης, του ρόλου των εμπλεκόμενων φορέων, του τρόπου με τον οποίο θα πρέπει να συνεργάζονται, τους στόχους και τις στρατηγικές οι οποίες θα τεθούν αλλά και τον τρόπο αξιολόγησης της όλης προσπάθειας, φτάνουμε στο τελευταίο κομμάτι της διαδικασίας.

Όπως φαίνεται και από το Σχεδιάγραμμα 1 το κομμάτι της απόφασης του περιεχομένου χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων αποτέλεσε μετά από αυτό του ρόλου του κάθε φορέα το κομμάτι στο οποίο οι φορείς ικανοποίησαν τα κριτήρια του εξεταζόμενου μοντέλου στο μεγαλύτερο βαθμό. Κατά την άποψή μου στο συγκεκριμένο αποτέλεσμα συνετέλεσε και η θεωρητική φύση του εν λόγω ζητήματος. Αξιοσημείωτα είναι δύο σημεία τα οποία είναι δυνατόν να εντοπιστούν και στο Σχεδιάγραμμα 7. Πρώτον το γεγονός ότι ο φορέας του οποίου η δραστηριότητα σχετίζεται περισσότερο με την πόλη της Αθήνας (ΟΠΑΝΔΑ), με τις προτάσεις ικανοποίησε στον μικρότερο βαθμό τα όσα αναφέρθηκαν στο μοντέλο των Getz & Frisby. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να συνδεθεί και με την με την έλλειψη λεπτομερής παρουσίασης των επιθυμητών στόχων του εξεταζόμενου χαρτοφυλακίου,

το οποίο αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, από πλευράς ΟΠΑΝΔΑ, η οποία αποτελεί και σημαντικό παράγοντα για την τελική απόφαση του περιεχομένου του χαρτοφυλακίου. Δεύτερον όπως φαίνεται και στο Σχεδιάγραμμα 7, οι δύο φορείς που παρουσίασαν με τον λεπτομερέστερο τρόπο το πώς θα πρέπει να είναι διαμορφωμένο το χαρτοφυλάκιο είναι οι δύο φορείς (Μ.Ε.Σ.Ο και Postbloo) ο ρόλος των οποίων υπήρξε για σημαντικό διάστημα ή παραμένει ακόμα αυτός του άμεσου παραγωγού ειδικών γεγονότων. Η εμπειρία και η τριβή τους αυτή λοιπόν είναι πολύ πιθανόν να έχει συντελέσει στην καλύτερη αντίληψη σχετικά με το ποιά γεγονότα είναι δυνατόν να επιτύχουν σε μια πόλη σαν τη Αθήνα.

Στο τελικό λοιπόν στάδιο του μοντέλου στο οποίο βασιζόμαστε θα πρέπει να αποφασιστεί το περιεχόμενο του χαρτοφυλακίου, η μορφή δηλαδή που θα έχει το συνολικό προσφερόμενο πολιτιστικό προϊόν. Η συγκεκριμένη απόφαση θα προκύψει προφανώς από τα προηγούμενα στάδια και κυρίως από τα στάδια της χαρτογράφησης και του καθορισμού των στόχων. Αφού λοιπόν έχει προηγηθεί η απαραίτητη κατηγοριοποίηση των ειδικών γεγονότων, στο χαρτοφυλάκιο θα συμπεριληφθούν αυτά τα οποία είναι δυνατόν να εκπληρώσουν τους προκαθορισμένους στόχους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Το περιεχόμενο του χαρτοφυλακίου θα πρέπει επίσης να έχει δυναμικό χαρακτήρα και να υπόκειται στις μεταβολές των διεθνών και εγχώριων τάσεων αλλά και της μεταβολής των στόχων που ενδέχεται να προκύψουν ως αποτέλεσμα της συνεχούς αξιολόγησης του συνολικού εγχειρήματος. Όπως αναφέρθηκε και από αρκετούς από τους φορείς το περιεχόμενό του θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από πλουραλισμό εκδηλώσεων με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών διαφορετικών ομάδων κατοίκων της Αθήνας αλλά και τουριστών. Όσον αφορά τους δεύτερους οι διαφορετικές ομάδες τουριστών οι οποίες θα αποτελέσουν το επιθυμητό target group θα πρέπει να προκύψουν από τη διαδικασία καθορισμού των στόχων του χαρτοφυλακίου, ανάμεσα στους οποίους όπως αναφέρθηκε θα είναι και η επιλογή του τι τουρισμού επιθυμούμε να αναπτύξουμε στην πόλη της Αθήνας. Απαραίτητο φυσικά χαρακτηριστικό του χαρτοφυλακίου θα πρέπει να είναι η ισορροπία ανάμεσα στους στόχους που έχουν τεθεί και στις επιθυμίες και ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Πρώτον για να αποφευχθούν φαινόμενα υπερ-εμπορευματοποίησης των event και δεύτερον για να επιτευχθεί η απαραίτητη συμμετοχή και υποστήριξη του εγχειρήματος.

Το πόσο σημαντικό είναι το τελευταίο αυτό στοιχείο μπορεί εύκολα να γίνει κατανοητό και από την «πυραμίδα» του Getz. Όπως φαίνεται λοιπόν σε αυτή η βάση του χαρτοφυλακίου των ειδικών γεγονότων είναι τα τοπικά γεγονότα, τα οποία χαρακτηρίζονται από χαμηλή αξία και μικρή τουριστική απήχηση, και τα οποία απευθύνονται κατά κύριο λόγο στους κατοίκους της Αθήνας. Μέσω της κατάλληλης επιλογής των event αυτών, η οποία θα προκύψει από τη διαδικασία της χαρτογράφησης, αλλά και της επιτυχημένης ενσωμάτωσής τους στο χαρτοφυλάκιο είναι δυνατόν να εξασφαλιστεί η υποστήριξη της τοπικής κοινωνίας η οποία θα αυξήσει τις πιθανότητες επιτυχίας του χαρτοφυλακίου. Η κατάλληλη επιλογή στην οποία αναφερθήκαμε προϋποθέτει επίσης την σωστή κατηγοριοποίηση των γεγονότων που χαρτογραφήθηκαν βάση των κριτηρίων που προτείνονται στην «πυραμίδα» του Getz.

Ο αριθμός των τοπικών αυτών γεγονότων θα πρέπει όπως γίνεται φανερό και στην «πυραμίδα» του Getz να αποτελούν ένα μεγάλο κομμάτι των συνολικού αριθμού των event του χαρτοφυλακίου. Αντιθέτως καθώς οδηγούμαστε σε υψηλότερα επίπεδα της «πυραμίδας» θα πρέπει να μειώνεται και ο αριθμός των event τα οποία συμπεριλαμβάνονται σε κάθε ένα από αυτά.

Λόγω των όσων αναφέρθηκαν προηγουμένως, ίσως στις απόψεις των φορέων που είχαν ή διατηρούν ακόμα το ρόλο του άμεσου παραγωγού θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα καθώς βασιζόμενοι και στο Σχεδιάγραμμα 7, η εμπειρία τους είναι πιθανόν να έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη προσέγγιση των ειδικών γεγονότων και την καλύτερη γνώση όσον αφορά τις πιθανότητες επιτυχίας ή αποτυχίας ενός ειδικού γεγονότος.

Τέλος το μοναδικό ζήτημα, αναφορικά με το περιεχόμενο του χαρτοφυλακίου, στο οποίο δεν έχει γίνει αναφορά μέχρι στιγμής, είναι το κατά πόσο το χαρτοφυλάκιο θα περιλαμβάνει hallmark και mega-events. Το αν η πόλη της Αθήνας χρειάζεται τη δημιουργία νέων ειδικών γεγονότων ή φεστιβάλ τα οποία θα είναι άμεσα συνδεδεμένα με το όνομα της πόλης θεωρώ πως είναι ένα ζήτημα το οποίο χρειάζεται περαιτέρω εξέταση αλλά παρόλα αυτά δεν αποτελεί θέμα της εν λόγω εργασίας. Το μόνο σίγουρο είναι πως στα πλαίσια του χαρτοφυλακίου που εξετάζουμε θα μπορούσε να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο το μοναδικό hallmark event που αυτή τη στιγμή διαθέτει η πόλη. Το φεστιβάλ αυτό δεν είναι άλλο φυσικά από το Φεστιβάλ

Αθηνών το οποίο είναι άμεσα συνδεδεμένο με την πόλη αλλά και το Ηρώδειο. Όσον αφορά επίσης τα mega-events η διοργάνωση ή μάλλον καλύτερα η ανάληψή τους θα είχε πραγματικό νόημα μόνο εφόσον έχει εξασφαλιστεί η επιτυχημένη λειτουργία του χαρτοφυλακίου. Απώτερος σκοπός μιας τέτοιας ενέργειας θα πρέπει να είναι η περεταίρω ώθησή του χαρτοφυλακίου και κατ'επέκταση η περαιτέρω βελτίωση της εικόνας της πόλης αλλά και η ακόμα μεγαλύτερη προσέλευση τουριστών. Όπως χαρακτηριστικά εξάλλου αναφέρουν οι Richards & Wilson σχολιάζοντας την σκοπιμότητα ανάληψης θεσμών όπως η Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα *‘τα βραχυπρόθεσμα οφέλη από τέτοιες διοργανώσεις είναι δεδομένα. Μακροπρόθεσμα οφέλη όμως μπορεί να υπάρξουν μόνο εάν οι διοργανώσεις αυτές αποτελέσουν κομμάτι καλά δομημένων προγραμμάτων πολιτιστικής ανάπτυξης’* (Richards G. & Wilson J.,2004:1931-1951) όπως το χαρτοφυλάκιο ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ το οποίο εξετάστηκε στην παρούσα εργασία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία αποτέλεσε μια προσπάθεια να προταθεί μια συγκεκριμένη στρατηγική για την ανάπτυξη ενός χαρτοφυλακίου ειδικών γεγονότων και φεστιβάλ στην πόλη της Αθήνας. Ο λόγος δεν ήταν άλλος από την επιτακτική ανάγκη για βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων της μέσα από την ανάπλασή της, τις πολλαπλές θετικές συνέπειες που ενδεχομένως θα προκύψουν από τη δημιουργία του χαρτοφυλακίου αυτού αλλά και μέσα από τη βελτίωση της εικόνας της πόλης στο εξωτερικό η οποία με τη σειρά της θα δημιουργήσει τουριστικό ρεύμα προς την πόλη.

Ανεξάρτητα από τους περιορισμούς της συγκεκριμένης προσπάθειας, οι οποίοι είναι πρώτον ο περιορισμένος αριθμός των φορέων που έλαβαν μέρος στην έρευνα μου και δεύτερον η παραδοχή που έγινε από μέρος μου όσον αφορά την ανάγκη πλήρους ταύτισης με τη θεωρία που προέκυψε από το μοντέλο στο οποίο αυτή βασίστηκε, θέλω να πιστεύω πως η εν λόγω εργασία δύναται να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα προς την επιθυμητή για εμένα κατεύθυνση. Αυτή δεν είναι άλλη από την κατανόηση εκ μέρους τόσο του δημόσιου τομέα όσο και του ιδιωτικού, η συνεργασία των οποίων κατά την άποψή μου είναι απαραίτητη, των θετικών επιπτώσεων που μπορούν να προκύψουν από εγχειρήματα όπως αυτό που προτάθηκε στην διπλωματική μου εργασία.

Έγινε φανερό τέλος σε πολλά σημεία της εργασίας μου πως υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός ζητημάτων τα οποία χρήζουν περαιτέρω μελέτης και ανάλυσης έτσι ώστε η συγκεκριμένη πρόταση που έγινε να ολοκληρωθεί και να αποτελέσει ένα εργαλείο ικανό να οδηγήσει στην επιτυχή δημιουργία και λειτουργία του χαρτοφυλακίου το οποίο αποτέλεσε κεντρικό θέμα της διπλωματικής μου εργασίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βουμβουλάκη, Αικ. (2007). *Οργανισμοί Διαχείρισης Προορισμών Και Νέες Τεχνολογίες*. Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης
- Βρεττάκου, Π. (2008). *Κοινωνικές & Οργανωσιακές Πρακτικές του Πολιτισμικού Τουρισμού*. Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως*, 13/6/2013, Αρ. φύλλου 146
- Ζαχαράτος, Γ. (1986). *Τουριστική Κατανάλωση*. Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.
- Κατσούλα, Ο. (2007). *Ηθική στον Τουρισμό*. Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης
- Σταματοπούλου, Α. (2011). *Η διοργάνωση Φεστιβάλ ως παράγων Τουριστικής Ανάπτυξης. Μελέτη περίπτωσης: Αθήνα*. Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Χατζηβγέρης, Κ. (2003). *Τουριστική κατανάλωση – Δορυφόρος Λογαριασμός Τουρισμού*
- Aiesha, R. & Evans, G. (2007). Vivacity: Mixed-Use and Urban Tourism. In M. K. Smith, (Eds), *Tourism Culture and Regeneration*. CAB International
- Allen, J. et al. (1999). *Festival and special event management*. Australia, Milton: Wiley
- Allen, J. et al. (2002). *Festival and special event management* (2nd Ed). Australia, Milton: Wiley
- Bassett, K. (1993). Urban cultural strategies and urban regeneration: a case study and critique. *Environment and Planning*, A 25(12) 1773 – 1788
- Bianchini, F. (1993). Culture conflict and cities. Issues and prospects for the 1990s. In F. Bianchini & M. Parkinson (Eds), *Cultural policy and urban regeneration: the western experience*. Manchester University Press
- Binns, T. (1995). Geography in development: Development in geography. *Geography* 80, 303–22.

- Boissevain, J. (1992). Introduction in J. Boissevain, (Eds.), *Revitalizing European Rituals* (pp.1-19). London: Routledge
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgment of taste*. London: Routledge.
- Brannas, K. & Nordstrom, J. (2002). Tourist accommodation effects of festivals. *Umea Economic Studies* 580
- Cheney, G., & Vibbert, S.L. (1987). Corporate discourse: Public relations and issue management. In F. M. Jablin, L. L. Putnam, K.H. Roberts, & L.W. Porter (eds), *Handbook of Organizational Communication*. Newbury Park, Sage 165 -194
- Cox, E. (1995). *A truly civil society* (1995 Boyer Lectures). Sydney: ABC Book.
- Crompton, J. & McKay, S. (1994). Measuring the economic impact of festivals and events: Some myths, misapplications and ethical dilemmas. *Festival management & Tourism*, Vol. 2, 33-43
- Derrett, R. (2003). Making sense of how festivals demonstrate a community's sense of place. *Event Management*, Vol. 8, 49–58
- Dicks, B. (2003). *Culture on Display. The production of contemporary visitability*. Issues in Cultural and Media studies.
- Dwyer, L et al. (2000). A framework for assessing 'tangible' and 'intangible' impacts of events and conventions. *Event Management* Vol. 6, No. 3, 175-191.
- Dwyer, L. & Forsyth, P. & Spurr, R. (2005). Estimating the Impacts of Special Events on an Economy. *Journal of Travel Research*, 43: 351
- Ekman, A.K. (1999). The revival of cultural celebrations in regional Sweden: Aspects of tradition and transition. *Sociologia Ruralis* 39, 280 - 293
- Foley, M. & McPherson, G. & Matheson, C. (2006). Glocalisation and Singaporean festivals. *International Journal of Event Management Research*, Vol. 2, No 1, 1-16
- Forum for the Future*. (1998). Local Economy Programme 'Sustainable Local Economic Development: A New Agenda for Action, Forum for the Future.

Forum for the Future (2000). The Joined Up Economy: Making Economic Development Work for Sustainable Regeneration.

Geertz, C. (1993). *The Interpretation of Cultures*. London: Fontana

Getz, D. (1997). *Event management and event tourism* (1st Ed.). New York: Cognizant Communications Corp.

Getz, D. (2008). Event Tourism: Definition, Evolution and Research. *Tourism Management*, 29, 403-428

Getz, D. (2010). The Nature and Scope of Festival Studies. *International Journal of Event Management Research*, Volume 5, Number 1,

Getz, D. & Frisby, W. (1990). *The Role of Municipalities in Developing Festivals and Special Events*. Occasional Paper #16, Department of Recreation and Leisure Studies. Waterloo, ON: University of Waterloo

Getz, D. & Frisby, W. (1991). Developing a municipal policy for festivals and special events. *Recreation Canada* p 38-44

Gotham, K. (2005). Theorizing Urban Spectacles. *City*, Vol. 9, No 2, 225 – 246

Hall, M. (1992). *Hallmark tourist events: Impacts, management and planning*. London: Belhaven.

Hodur, M. & Leistritz, L. (2006). Estimating the Economic Impact of Event Tourism: A Review of Issues and Methods. *Journal of convention & event tourism*, Vol. 8, No. 4, 63-79

HOLND FSTVL, (2002). *Future of Festival For mulae*. Amsterdam: Holland Festival.

Hughes, G. (1999). Urban revitalization: the use of festival time strategies. *Leisure Studies*, 18(2), pp. 119–135.

Hunziker, W., & Krapf, K. (1942). *Grunriss der allgemeinen Fremdenverkehrslehre*. Zürich.

International Union of Official Travel Organisations (IUOTO). (1963). *The United Nations' Conference on International Travel and Tourism*, Geneva

- Jackson, J. et al, (2005). Innovations in Measuring Economic Impacts of Regional Festivals: A Do-It-Yourself Kit. *Journal of Travel Research* 2005 43: 360
- Janiskee, R. (1996). Historic houses and special events. *Annals of Tourism Research* Vol. 23, Issue 2, 398–414.
- Kavaratzis, M. (2004). From city marketing to city branding. *Place Branding* Vol. 1, 1, 58–73
- Kaspar, Cl. (1975). *Die Fremdenverkehrslehre im Grundriss*, Haupt. Brene
- Kay, P. (2004). Cross-cultural research issues in developing international tourist markets for cultural events. *Event Management*, 8 (4), 191-202
- Kotler, P. et al (1999). *Marketing places: Europe*. Harlow: Pearson.
- Li, X. & Vogelsong, H. (2006). Comparing methods of measuring image change: A case study of a small-scale community festival. *Tourism Analysis*, Vol. 10, 349–360
- Mitchell, C. & Wall, G. (1989). The Arts and Employment: A Case Study of the Stratford Festival. *Growth and Change* Vol. 20, Issue 4, 31–40
- Mohr, K. et al, (1993). An investigation of festival motivations and event satisfaction by visitor type. *Festival management and event tourism* 1 (3): 89-97
- Nicholson, R, & Pearce, D. (2001). Why do people attend Events. *Journal of Travel Research* 39, 449 – 460
- O’Sullivan, D. & Jackson, M. (2010). Festival tourism: A contributor to sustainable local economic development? *Journal of Sustainable Tourism*, 10 (4), 325-342.
- Prentice, R. & Andersen, V. (2003). Festival as Creative Destination. *Annals of Tourism Research*, Vol. 30, No 1, 7-30
- Pugh, G. & Wood, E. (2004). The strategic use of events within local government. *Event management* Vol. 9, 61–71.
- Quinn, B. (2005). Arts Festival and the City. *Urban studies* Vol. 42, Nos 5/6, 927–943

- Ravenscroft, N. and Mateucci, X. (2003). The festival as carnivalesque: Social governance and control at Pamplona's San Fermin Fiesta. *Tourism, Culture & Communication* Vol. 4, No 1, 1-15
- Richards, G. & Wilson, J. (2007). The Creative Turn in Regeneration: Creative Spaces, Spectacles and Tourism in Cities. In M. K. Smith, (Eds), *Tourism Culture and Regeneration*. CAB International
- Richards, G. & Wilson, J. (2004). The impact of cultural events on city image. *Urban studies* Vol. 41, No. 10, 1931–1951
- Richards, G. (2007). *Cultural Tourism: Global and Local Perspectives*. Haworth Press, Binghamton, New York
- Richards, G. (Ed.). (2001). *Cultural attractions and European tourism*. Wallingford: CAB International.
- Richie, B. et al (2007). Televised events: Shaping destination images and perceptions of capital cities from the couch. *International Journal of Event Management Research* Volume 3, Number 2
- Small, K. et al (2005). A flexible framework for evaluating the socio-cultural impacts of a (small) festival. *International Journal of Event Management Research*, Vol. 1, No 1
- Smith, A. (2007). After the Circus Leaves Town: The Relationship between Sports Events, Tourism and Urban Regeneration. In M. K. Smith, (Eds), *Tourism Culture and Regeneration*. CAB International
- Smith, M. F. (2005). Spotlight Events, Media Relations and Place Promotion: A Case Study. *Journal of Hospitality & Leisure Marketing*, Vol. 12(1/2)
- Smith, M. K. (2005). New leisure tourism. In Buhalis D. & Costa C. (Eds), *New tourism consumers, products and industry. Present and future issues*. Butterworth-Heinemann, Oxford pp. 220-227
- Smith, M. K. (2007). Towards a cultural planning approach to regeneration. In M. K. Smith, (Eds), *Tourism culture and regeneration*. CAB International

Walsh, K. (1994). Marketing and public sector management. *European Journal of Marketing*, 28(3), 63–71.

Whitford, M. (2004). Regional development through domestic and tourist events policies: Gold Coast and Brisbane, 1974 – 2003. *UNLV Journal of Hospitality, Tourism and Leisure Science*, 1, 1–24.

Wilton, J. & Nickerson, N. (2006). Collecting and Using Visitor Spending Data. *Journal of Travel Research* 45: 17

Zukin, S. (1991). *Landscapes of Power: From Detroit to Disney World*. Berkeley, CA: University of California Press.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Πίνακες, Σχήματα & Σχεδιαγράμματα

Σχήμα 1: Η δομή του τουριστικού συστήματος κατά Kaspar.....	7
Σχήμα 2: Η «πυραμίδα» του Getz.....	34
Πίνακας 1: Πίνακας συνοπτικών αποτελεσμάτων συνεντεύξεων.....	46
Σχεδιάγραμμα 1: Παρουσίαση βαθμολόγησης των φορέων.....	47
Σχεδιάγραμμα 2: Παρουσίαση βαθμολόγησης της χαρτογράφησης των φορέων.....	76
Σχεδιάγραμμα 3: Παρουσίαση βαθμολόγησης του ρόλου του εκάστοτε φορέα.....	79
Σχεδιάγραμμα 4: Παρουσίαση βαθμολόγησης των συνεργασιών των φορέων.....	81
Σχεδιάγραμμα 5: Παρουσίαση βαθμολογίας της αξιολόγησης των φορέων.....	83
Σχεδιάγραμμα 6: Παρουσίαση βαθμολογίας των στόχων του εκάστοτε φορέα.....	87
Σχεδιάγραμμα 7: Παρουσίαση βαθμολογίας των κριτηρίων επιλογής του portfolio από τους φορείς.....	90

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ερωτηματολόγιο

Στο παράρτημα ΙΙ παρουσιάζεται το ερωτηματολόγιο πάνω στο οποίο βασίστηκαν οι συνεντεύξεις οι οποίες έγιναν με τους φορείς που συμμετείχαν στην παρούσα διπλωματική εργασία. Τα έξι ερωτήματα τα οποία τέθηκαν προήλθαν από τα στάδια και τις αρχές του μοντέλου του Getz. Κάτω από κάθε ερώτηση έχουν σημειωθεί τα ζητήματα τα οποία επιθυμούσα να διερευνήσω μέσα από την κάθε ερώτηση.

1 Έχετε προχωρήσει σε κινήσεις με σκοπό να αναλύσετε το εσωτερικό αλλά και το εξωτερικό περιβάλλον όσον αφορά τον τομέα των φεστιβάλ και των special event? Αν ναι ποιες είναι αυτές?

A. Έχει εξεταστεί το οικοσύστημα των event στην Αθήνα ?

B. Έχει γίνει έρευνα σχετικά με τους Διοργανωτές ?

Γ. Έχει γίνει έρευνα σχετικά με τους Χορηγούς ?

Δ. Έχει γίνει έρευνα σχετικά με τους Χώρους ?

Ε. Έχει γίνει Κατηγοριοποίηση ανάλογα με το είδος / την τουριστική απήχηση / την αξία του κάθε γεγονότος ?

Στ. Έχουν εξεταστεί οι Παγκόσμιες τάσεις?

2 Θεωρείται πως υπάρχει ανάγκη για τη δημιουργία ενός δικτύου φεστιβάλ και special event που διοργανώνονται στην πόλη της Αθήνας? Αν ναι ποιόν ρόλο θα μπορούσε να έχει ο οργανισμός σας στη συγκεκριμένη διαδικασία και με ποιους τρόπους θα μπορούσε να συμβάλει σε αυτή?

A. Producer / Partnership / Direct assistance / Facilitator

B. Ο φορέας θα έχει έναν συγκεκριμένο ρόλο ή θα παρουσιάζει ευελιξία ανάλογα με την περίπτωση ?

Γ. Βάσει ποιών κριτηρίων θα αποφασιστεί ο εκάστοτε ρόλος του φορέα?

Δ. Ποια μορφή θα έχει η βοήθεια που θα παρέχει ο φορέας σε περίπτωση που ρόλος

δεν θα είναι αυτός του άμεσου παραγωγού ?(π.χ. λεφτά, διαφήμιση, παροχές, έρευνα).

3 Εάν έπρεπε να δημιουργήσετε ένα χαρτοφυλάκιο (portfolio) με τα φεστιβάλ και τα special event (παλιά, υπάρχοντα και νέα) που θα έπρεπε να διοργανώνονται στην πόλη της Αθήνας, τι θα περιελάμβανε αυτό? Με ποια κριτήρια θα γινόταν η επιλογή σας?

A. Βάση των διαφορετικές αναγκών των διαφορετικών ομάδων τουριστών ?

B. Βάση των διαφορετικών αναγκών των διαφορετικών ομάδων της τοπικής κοινότητας?

Γ. Η επιλογή θα στόχευε στην εμπλοκή της τοπικής κοινότητας ?

Δ. Θα υπήρχε συνδυασμός τοπικών και hallmark events ?

E. Θα επιδιωκόταν η ισορροπία ανάμεσα στις τοπικές ανάγκες και στους γενικότερους στόχους (π.χ. αναπτυξιακούς, οικονομικούς κτλ.)

4 Ποιοι θα πρέπει να είναι οι μακροπρόθεσμοι στόχοι/επιπτώσεις της δημιουργίας ενός τέτοιου χαρτοφυλακίου αλλά και γενικότερα της διοργάνωσης φεστιβάλ και special event ?

A. Οικονομικές επιπτώσεις ?

B. Vibrancy (αύξηση τοπικής περηφάνιας και τοπικής εμπλοκής)?

Γ. Αστική ανάπλαση ?

Δ. Αύξηση τουρισμού ?

E. Βελτίωση εικόνας ?

Στ. Δημιουργία και εδραίωση συνεργιών ?

Ι. Βιώσιμη Ανάπτυξη ?

Κ. Καλλιτεχνική αφύπνιση ?

5 Θεωρείται πως η συνεργασία ανάμεσα σε δημόσιους, ιδιωτικούς αλλά και μη κερδοσκοπικούς φορείς μπορεί να αποφέρει οφέλη όσον αφορά την παραπάνω διαδικασία? Αν ναι ποια είναι αυτά, και με ποιόν τρόπο μπορούν τέτοιες συνεργασίες να επιτευχθούν?

A. Γιατί? (Εμπειρία, Χρηματοδότηση, Τεχνογνωσία)

B. Θεωρείται ότι υπάρχουν Άτομα κατάλληλα για το networking?

Γ. Υπάρχουσες συνεργασίες / Μελλοντικές συνεργασίες του οργανισμού σας ?

6 Θεωρείται απαραίτητη την αξιολόγηση των φεστιβάλ και των special event που θα συμπεριλαμβάνονται στο συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο (τόσο πριν όσο και μετά τη διοργάνωση) ? Αν ναι με ποιόν τρόπο θα πρέπει να γίνεται αυτή και βάσει ποιών κριτηρίων?

A. Θα γίνεται έλεγχος όσον αφορά τη βοήθεια που θα δίνετε αλλά όσον αφορά τη μορφή αυτής ?

B. Θα αξιολογούνται οι κοινωνικές επιπτώσεις της κάθε διοργάνωσης και του χαρτοφυλακίου στο σύνολό του?

Γ. Θα εξετάζονται οι επιπτώσεις στη βελτίωση της εικόνας της πόλης ?

Δ. Θα εξετάζονται οι οικονομικές επιπτώσεις ?

Ε. Η Έρευνα από ποιόν θα διεξάγεται ?